

► **Onderzoeksrapport**

DSO/Programmamanagement, Strategie en Onderzoek

Bevolkingsprognose

Den Haag 2013

- Lange termijn bevolkingsprognoses voor Den Haag, 2013-2040
- Bevolkings-, huishoudens- en herkomstprognose, 2013-2020
- Bevolkingsprognose naar stadsdeel, 2013-2020

2013

BEVOLKING

COLOFON

Uitgave

Gemeente Den Haag

DSO / Programmamanagement, Strategie en Onderzoek

januari 2013 / november 2013

Druk

Gemeente Den Haag

Intern Dienstencentrum

Inlichtingen

DSO / Programmamanagement, Strategie en Onderzoek

Jan Starmans 070-3534004 / jan.starmans@denhaag.nl

Richard Vermeulen 070-3534039 / richard.vermeulen@denhaag.nl

De Dienst Stedelijke Ontwikkeling aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid inzake het gebruik van en toepassing van de gepresenteerde gegevens. Afwijkingen in absolute aantallen en % kunnen veroorzaakt worden door afrondingen. Bij gebruik van cijfers is bronvermelding verplicht.

► **Onderzoeksrapport**

DSO/Programmamanagement, Strategie en
Onderzoek

Bevolkingsprognose Den Haag 2013

- Lange termijn bevolkingsprognoses voor Den Haag, 2013-2040
- Bevolkings-, huishoudens- en herkomstprognose, 2013-2020
- Bevolkingsprognose naar stadsdeel, 2013-2020

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord

1	Samenvatting	7
2	Bevolkingsprognose lange termijn	11
2.1	De landelijke ontwikkeling als kader	11
2.2	Den Haag van verleden naar heden en toekomst	12
2.3	Den Haag in Landelijke en provinciale prognoses	14
3	Bevolkingsprognose korte termijn	19
3.1	De ontwikkeling van bijzondere leeftijdsgroepen	19
3.2	De ontwikkeling van de demografische druk	20
4	Bevolkingsprognose korte termijn naar stadsdeel	25
4.1	Stadsdeel Loosduinen	26
4.2	Stadsdeel Escamp	28
4.3	Stadsdeel Segbroek	30
4.4	Stadsdeel Scheveningen	32
4.5	Stadsdeel Centrum	34
4.6	Stadsdeel Laak	36
4.7	Stadsdeel Haagse Hout	38
4.8	Stadsdeel Leidschenveen/Ypenburg	40
5	Huishoudens prognose korte termijn	43
6	Herkomst prognose korte termijn	47
Bijlagen		
I	Monitoring van de uitkomsten van de bevolkingsprognose	51
II	Methodiek en parameters prognose	56
III	Geraadpleegde literatuur	68
IV	Tabellen en grafieken	69

VOORWOORD

De omvang en samenstelling van de bevolking is van grote betekenis voor gemeentelijk beleid en dienstverlening. Om tijdig op veranderingen in te kunnen spelen is inzicht nodig in hoe de bevolking zich in de nabije en verdere toekomst ontwikkelt en van samenstelling verandert. Ook bedrijven en particuliere instellingen in de stad baseren hun investeringen en – strategische - keuzes (mede) op deze inzichten. Dat is de reden dat de gemeente periodiek een bevolkings- en huishoudensprognose maakt, gebaseerd op de laatste demografische inzichten en het actuele bouwprogramma.

Voorliggend rapport bevat de uitkomsten van de prognose 2013. Het rapport beperkt zich tot de feitelijke uitkomsten en gaat nadrukkelijk niet in op de betekenis voor de verschillende beleidsvelden.

Voor sommige doeleinden volstaat inzicht in de bevolkingsontwikkeling op gemeentelijk of op stadsdeel niveau. Voor andere doeleinden is het noodzakelijk om af te dalen naar wijk- en buurtniveau. Voor het ene beleidsveld volstaat de korte termijn en zijn bevolkingskenmerken essentieel, voor het andere beleidsveld is juist een verdere horizon van belang en gaat het vooral om het volume.

Gepoogd is om aan al deze eisen, zoveel als het prognosemodel toelaat, tegemoet te komen. Omwille van de leesbaarheid zijn echter niet alle uitkomsten in voorliggend rapport opgenomen.

Op stedelijk niveau wordt op hoofdlijnen een doorkijk gegeven naar de bevolkingsontwikkeling op lange termijn, dat wil zeggen tot 2040. Daarbij wordt een vergelijking gemaakt met uitkomsten van landelijke prognoses.

Meer in detail wordt de bevolkingsontwikkeling op de korte termijn, tot 2020, in beeld gebracht. Het gaat dan om de ontwikkeling van voor het beleid relevante leeftijdscategorieën, van herkomst groepen, van het aantal en typen huishoudens en de ontwikkeling van de acht stadsdelen.

Alle prognose uitkomsten, aangevuld met die op wijk- en op buurtniveau (tot 2020), zijn te vinden op de website van de gemeente Den Haag (www.denhaag.buurtmonitor.nl). In dit elektronisch statistisch zakboek zijn naast tabellen ook grafieken en kaarten te maken. Hier is ook voorliggend rapport als Pdf-bestand beschikbaar.

Zoals bij elke prognose worden de uitkomsten bepaald door de ingevoerde gegevens en (gekwantificeerde) veronderstellingen. In bijlage II, Methodiek en parameters staat de verantwoording voor de keuzes die zijn gemaakt.

Van belang is om te realiseren dat Den Haag geen eiland is met een autonome bevolkingsontwikkeling. De ontwikkelingen in Den Haag worden in hoge mate bepaald door demografische processen op een hoger schaalniveau en op langere termijn.

Ik hoop en verwacht u met deze publicatie en 'Den Haag in cijfers' een toegankelijke bron met basisinformatie over de bevolkingsontwikkeling van Den Haag aan te bieden.

Dienst Stedelijke Ontwikkeling
Algemeen directeur
Peter Jägers

1

SAMENVATTING

Bevolking blijft groeien.

Sinds 2008 groeit de Haagse bevolking sneller dan eerder voorzien. In 2008 telde Den Haag bijna 476.000 inwoners, de mijlpaal van 500.000 inwoners werd in september 2011 bereikt. Inmiddels is de Haagse bevolking verder gegroeid tot 510.794 inwoners per 1 november 2013. De reden van de sneller dan verwachte toename is dat de buitenlandse migratie in de periode vanaf 2008 veel groter is dan door het CBS was voorzien. Deze trendbreuk treedt vooral op bij migranten afkomstig uit de Midden- en Oost-Europese landen (Moe-landen). In de periode 2008-2011 nam de bevolking gemiddeld toe met bijna 6.700 personen in 2012 was dat gehalveerd tot 3.500 personen per jaar. De groei in 2013 is per 1 november 4.400 personen. Voor 2013 zal de groei naar schatting uitkomen op circa 5.000 personen.

Lange termijn: blijvende groei Den Haag.

De toekomstige bevolkingsontwikkeling van Den Haag staat niet op zichzelf, maar is een afgeleide van die op een hoger schaalniveau: landelijk, provinciaal en regionaal. De prognoses voor dat hogere schaalniveau zijn de Primos prognose in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, de Provinciale prognose Zuid-Holland en de Regionale bevolking- en huishoudens prognose, opgesteld door het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Elk prognose heeft zijn eigen invalshoek en uitgangspunten. Alle prognoses zijn daarbij consistent met de landelijke bevolkingsprognose van het CBS. Van betekenis voor Den Haag is dat alle drie de prognoses aangeven dat de bevolking in de Randstad nog geruime tijd toe zal blijven nemen. Tevens geven deze prognoses aan dat daarbinnen ook Den Haag blijft groeien. Zo geeft de Primos prognose 2013 aan dat de gemeente Den Haag in 2040 ongeveer 610.000 inwoners telt en komt de PBL/CBS prognose 2013 uit op 585.000 inwoners in 2040.

De Haagse lange termijn prognose 2013-2040 is bedoeld om de lange termijn effecten van de woningbouw ambities uit de woonvisie in beeld te brengen. Deze zogenoemde 'Haagse Woonvisie variant' houdt rekening met de economische crisis door de toename van de woningvoorraad tot 2015 te temperen tot jaarlijks netto 1100 woningen, om deze vervolgens verder te laten groeien conform de ambities van 1500 woningen per jaar. Volgens deze Woonvisie variant staan er in 2040 in Den Haag ongeveer 281.000 woningen en groeit Den Haag naar ongeveer 564.000 inwoners. Ruim minder dan waar PBL/CBS en Primos op uitkomen.

Korte termijn bevolkingsprognose Den Haag: groei houdt aan.

De korte termijn prognose 2013-2020 van Den Haag is bedoeld om de demografische effecten van de feitelijk te verwachten woningbouwproductie in beeld te brengen. Deze productie is gebaseerd op harde plannen uit het IPSO 2013, opgesteld medio december 2012. Deze harde plannen hebben een tijdshorizon tot 2020.

Ten opzichte van 2012 groeit de Haagse bevolking volgens deze prognose met 3,3% tot ruim 519.000 inwoners in 2020. Daarmee groeit de bevolking in Den Haag sneller dan het landelijke gemiddelde van 2,5%. De woningvoorraad in Den Haag stijgt ten opzichte van 2012 met 2,5% naar bijna 250.000 woningen in 2020. Een belangrijke maar ook onzekere factor in deze prognose is of de toestroom van migranten uit de Moe-landen van de

afgelopen jaren continueert of dat deze in de nabije toekomst weer afneemt. De Haagse prognose volgt in deze de nationale CBS prognose.

Alle stadsdelen groeien, maar niet even hard en met uitzondering van Leidschenveen/Ypenburg

Niet alle stadsdelen groeien even hard. Naar verhouding groeit de bevolking van stadsdeel Laak tot 2020 het meest (+7,0%), gevolgd door stadsdeel Haagse Hout (+5,3%) stadsdeel Loosduinen (+5,4%), stadsdeel Scheveningen (+4,9%) en stadsdeel Escamp (+4,1%). De bevolking van stadsdeel Centrum neemt tot 2020 slechts beperkt toe (+0,7%), terwijl de bevolking in stadsdeel Leidschenveen/Ypenburg na jaren van onstuimige groei de komende jaren licht in omvang daalt (-0,5%).

Let wel: deze prognose per stadsdeel wordt in hoge mate bepaald door de te realiseren woningbouwproductie. Deze is gebaseerd op het woningbouwprogramma IPSO 2013. In nog sterkere mate geldt dit voor de bevolkingsontwikkeling per wijk en per buurt. De uitkomsten van de prognose per wijk en per buurt zijn te raadplegen in Den Haag in Cijfers.

Doelgroepen: zowel grijze als groene druk neemt de komende jaren toe.

In Den Haag neemt het aantal mensen van 65 jaar en ouder tot 2020 sterk toe. Het gaat hierbij vooral om een stevige groei van het aantal ouderen tussen de 65 en 80 jaar, terwijl het aantal ouderen boven de 80 jaar afneemt. Ook Den Haag heeft zijn ouder wordende babyboomgeneratie, hierdoor stijgt in Den Haag de grijze druk naar 21,7% in 2020.

Overigens neemt in Nederland de grijze druk veel sneller toe tot 30,8% in 2020.

In Den Haag valt bij jongere doelgroepen van beleid te constateren dat vooral de leerlingen in het basisonderwijs, vervolgonderwijs en jeugd meer dan het Haagse gemiddelde groeien. Het gevolg is dan ook dat de groene druk in Den Haag stijgt naar 25,8% in 2020, terwijl deze in Nederland daalt naar 24,9%. Den Haag heeft en houdt daarmee een relatief jonge bevolking. Gemiddeld is de Hagenaar in 2020 38,8 jaar, terwijl de bevolking van Nederland dan gemiddeld 42,2 jaar oud is.

Huishoudens prognose Den Haag: toename vooral van eenpersoonshuishoudens.

Tot 2020 zal het aantal huishoudens in Den Haag ten opzichte van 2012 met 3,8% toenemen tot ruim 262.000 huishoudens. In absolute aantallen is er een groei van ruim 9.500 huishoudens, waarvan 63% eenpersoonshuishoudens, 25% huishoudens met kinderen en 12% eenoudergezinnen. Het aantal huishoudens zonder kinderen blijft tot 2020 nagenoeg constant.

De ontwikkeling van het aantal huishoudens verschilt per leeftijdscategorie. Tot 2020 nemen alle huishoudens tot 45 jaar in omvang af, terwijl bijna alle huishoudens ouder dan 45 jaar in aantal toenemen. De sterkste groei treedt op bij de huishoudens tussen de 65 en 74 jaar, waarbij dan vooral het aantal eenpersoonshuishoudens sterk groeien.

Herkomst prognose Den Haag: diversiteit neemt verder toe.

De indeling van de Haagse bevolking naar de herkomst¹ is gebaseerd op de CBS indeling. Het aandeel Autochtone Hagenaars gaat van 50,5% in 2012 naar 43,7% van de Haagse bevolking in 2020. Het aandeel van de bevolkingsgroep Indonesisch daalt van 3,8% naar 3,2% en van de herkomstgroep Surinaams daalt deze van 9,3% naar 8,7%. De aandelen van alle overige herkomstgroepen stijgen tot 2020. Het aandeel niet-Westerse Allochtone Hagenaars stijgt van 9,4% in 2012 naar 11,7% in 2020, de bevolkingsgroep Turkse

¹ Kenmerk dat weergeeft met welk land een persoon verbonden is op basis van het geboorteland van de ouders of van zichzelf. Een eerstegeneratieallochtoon heeft als herkomstgroepering het land waar hij of zij is geboren. Een tweedegeneratieallochtoon heeft als herkomstgroepering het geboorte land van de moeder, tenzij dat ook Nederland is. In dat geval is de herkomstgroepering bepaald door het geboorteland van de vader.

Hagenaars stijgt van 7,5% naar 8,4% en de bevolkingsgroep Marokkaanse Hagenaars neemt toe van 5,6% in 2012 naar 6,2% in 2020. Het aandeel behorend tot de herkomstgroep Antilliaanse Hagenaars stijgt licht naar 2,7% in 2020. Het aandeel van de herkomstgroep Oost-Europese Hagenaars stijgt het sterkst van 3,5% in 2012 naar 6,7% in 2020.

De gemiddelde leeftijd tussen de onderscheiden herkomstgroepen varieert in 2012 van 50,4 jaar voor de bevolkingsgroep Indonesische Hagenaars tot 28,1 jaar voor de groep Turkse Hagenaars. Met een gemiddelde leeftijd van 29,7 jaar zijn de Oost-Europese Hagenaars in 2020 gemiddeld de jongste bevolkingsgroep in Den Haag.

2

BEVOLKINGSPROGNOSE LANGE TERMIJN

Naarmate de toekomst verder weg ligt zijn de factoren die op de bevolkingsontwikkeling van invloed zijn onzekerder en krijgt een prognose een globaler karakter. Eén van die onzekere factoren is de ontwikkeling van de woningvoorraad. Voor de korte termijn is een – min of meer – ‘hard’ bouwprogramma bekend (woningbouwplannen uit het IPSO 2013). Na 2020 is deze ‘harde’ planvoorraad echter opgedroogd. Voor de langere termijn tot 2040 wordt daarom uitgegaan van het ambitieprogramma uit de Haagse Woonvisie (zgn. Woonvisie variant 2013-2040)².

De Haagse prognose is daarom opgeknipt in een korte termijn deel (tot 2020) en een lange termijn deel (tot 2040). De lange termijn prognose beperkt zich tot het stedelijk niveau en geeft geen bevolkingskenmerken. De korte termijn prognose daalt af tot op buurniveau en biedt een reeks van kenmerken van de bevolking.

Eerst worden de uitkomsten van de lange termijn prognose beschreven. Daarbij is de toekomstige bevolkingsontwikkeling van Den Haag niet los te zien van de landelijke ontwikkeling. Dit hoofdstuk start daarom met de uitkomsten van de meest recente CBS lange termijn bevolkingsprognose voor Nederland. Dit biedt het landelijke kader voor de Haagse ontwikkelingen.

De prognoses die het Rijk en de provincie Zuid Holland opstellen doen ook uitspraken over Den Haag. Een vergelijking met de uitkomsten van deze prognoses geeft inzicht in de bandbreedte rond de uitkomsten van de Haagse prognose. Ook geven deze prognoses, impliciet, inzicht in de vraag of er op bovengemeentelijk niveau voldoende bevolkingspotentieel aanwezig is en blijft om als Den Haag verder door te (kunnen) groeien. Bovendien geven die prognoses inzicht in hoe de andere overheden naar de Haagse toekomst kijken.

2.1 DE LANDELIJKE ONTWIKKELING ALS KADER

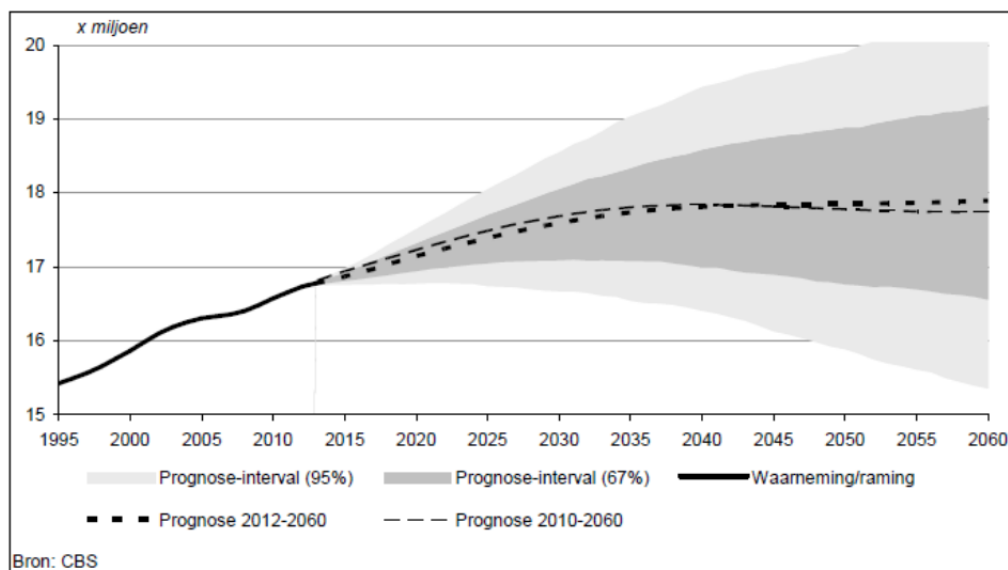
In Nederland pas na 2040 afname bevolkingsgroei

Volgens de laatste CBS lange termijn bevolkingsprognose van december 2012 groeit de Nederlandse bevolking naar verwachting van 16,7 miljoen mensen nu tot 17,8 miljoen rond 2040, 1,1 miljoen meer dan op dit moment. Volgens deze nieuwe prognose zet de stijging van de levensverwachting op lange termijn sterker door dan in 2010 werd verondersteld. Dit heeft ook gevolgen voor de bevolkingsgroei na 2040. Waar de vorige prognose een periode van bevolkingskrimp voorzag, is er volgens de nieuwe prognose ook na 2040 nog een geringe groei. Volgens de nieuwe prognose komt de bevolkingsomvang in 2060 uit op 17,9 miljoen.

Het CBS berekent ook de onzekerheidsmarges rond de prognose cijfers. In figuur 3.1 zijn deze marges weergegeven. Volgens deze berekeningen is een maximale groei naar 18,7 miljoen in 2040 mogelijk maar ook een ‘groei’ naar 17 miljoen in 2030(prognose–interval(95%)).

² De IpsO 2013 variant van de bevolkingsprognose Den Haag 2013 is vooral bedoeld voor de korte periode (tot 2020) met als doel de meest waarschijnlijke ontwikkeling van de bevolking voor de stad, de stadsdelen, wijken en buurten te voorspellen op basis van min of meer harde bouwplannen. De Haagse Woonvisie variant 2013-2040 is bedoeld om de lange termijn effecten van de woningbouw ambities uit de woonvisie in beeld te brengen. De kerncijfers van Den Haag volgens de IPSO 2013 variant en de Woonvisie 2013-2040 variant zijn te vinden in de tabellen bijlage van dit rapport.

Figuur 3.1 Bevolkingsomvang, CBS lange termijn bevolkingsprognose 2010 en 2012.

Migratiestromen van grote invloed

De forse schommelingen die de prognoses de afgelopen jaren vertoonden, waren het gevolg van forse veranderingen in de immigratie en emigratie. Sinds 2005 steeg de immigratie naar Nederland sterk, van 100 duizend migranten per jaar tot een maximum van 160 duizend migranten in 2011. De stijging hing samen met de uitbreiding van de Europese Unie in 2004 en 2007. Afgelopen jaar is de stijging van de immigratie uit de EU tot stilstand gekomen. Naar verwachting van het CBS blijft de immigratie vanuit de EU structureel hoger dan voor de EU-uitbereiding, aangezien daardoor een veel groter aantal potentiële immigranten het recht heeft om zich in Nederland te vestigen. Wel wordt verwacht dat de immigratie vanuit de EU iets daalt ten opzichte van het huidige niveau. Sinds 2008 is de immigratie vanuit Griekenland, Italië, en Spanje bijna verdubbelt. In absolute aantallen gaat het echter slechts om een extra instroom van 4 duizend immigranten per jaar. De prognose veronderstelt dat dit zo blijft. Op basis daarvan wordt geen grote toename van de immigratie vanuit Griekenland, Italië en Spanje voorzien. Tegen de verwachte daling van de arbeidsmigratie uit de EU staan ook ontwikkelingen die de immigratie stimuleren. Zo is de studentenmigratie naar Nederland de laatste tien jaar sterk gestegen. Aangenomen wordt dat deze stijging nog iets verder doorzet. De combinatie van positieve en negatieve effecten op verschillende termijnen leidt tot een kleine golfbeweging in de veronderstelde aantallen immigranten. Op lange termijn worden jaarlijks 155 duizend immigranten per jaar verwacht. Het aantal emigranten daalt volgens de prognose van 144 duizend in 2012 binnen vijf jaar naar een structureel niveau van ongeveer 136 duizend per jaar. Dat wil zeggen dat het migratie saldo vanaf 2014 weer aantrekt en vanaf 2020 op ongeveer 20 duizend per jaar uitkomt.

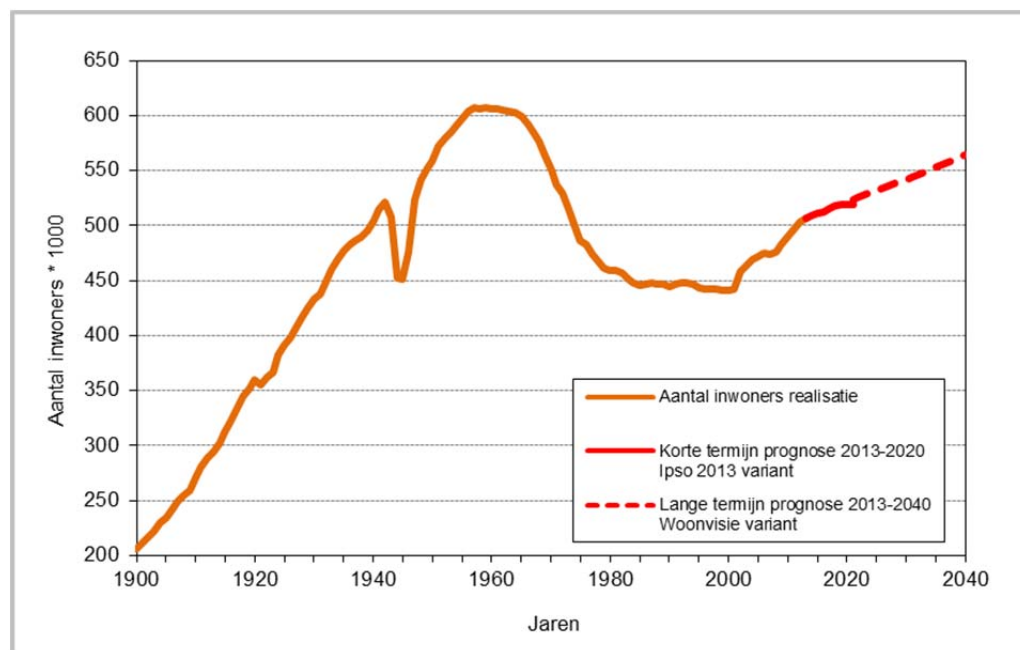
2.2 Den Haag van verleden naar heden en toekomst

Verleden tot heden: groei, krimp en weer groei

Den Haag groeide tussen 1800 en 1960, met uitzondering van de Tweede Wereldoorlog, van een bescheiden stad met 40.000 inwoners rond 1800, via een stad met 200.000

inwoners rond 1900 naar een stad met 600.000 inwoners rond 1960. Door het ruimtelijke beleid van de groeikernen, demografische processen en ruimtegebrek daalde het aantal inwoners in Den Haag van 600.000 inwoners in 1960 naar 440.000 inwoners rond 1980. Door de grenswijziging in 2002, de blijvende druk op de woningmarkt in de Randstad en de forse woningproductie binnen de gemeentegrenzen is de bevolking van Den Haag sinds die tijd weer toegenomen en gegroeid naar meer dan 500.000 inwoners, ongeveer 3% van de totale Nederlandse bevolking. De 500.000e inwoner in Den Haag, Chris Roelands³, werd op 23 augustus 2011 in de stad verwelkomd. Begin 2013 staat de teller op ruim 506.000 Hagenaars.

Figuur 3.2 Ontwikkeling van de Haagse bevolking vanaf 1900 tot 2040

Bron: Realisatie cijfers Den Haag en bevolkingsprognose Den Haag 2013

Toekomst: groei zet door

De groei zet zich de komende jaren en naar verwachting ook op langere termijn door. De mate waarin wordt voor een (belangrijk) deel bepaald door de toename van de woningvoorraad. Op basis van de huidige voorraad 'harde' woningbouwplannen uit het IPSO 2013 groeit de bevolking tot 2020 door naar ca. 519.500 inwoners. Er van uitgaande dat vanaf 2020 de planvoorraad op het gewenste niveau van de Woonvisie ligt, groeit de bevolking volgens de prognose verder door naar bijna 565.000 inwoners in 2040.

Enkele randvoorwaarden bij deze lange termijn prognose zijn dat er in de Randstad voldoende bevolkingspotentieel blijft bestaan, onder meer door de aanwezigheid van werkgelegenheid en van opleidingen, en dat Den Haag zelf ook aantrekkelijke en concurrerende woningen, woonmilieus en voorzieningen blijft bieden. Zoals blijkt uit de uitkomsten van de landelijke prognoses, die in de volgende paragraaf worden belicht, blijft er op regionaal niveau ook op langere termijn voldoende bevolkingspotentieel aanwezig om door te (kunnen) groeien. Daarmee wordt in elk geval aan de eerste randvoorwaarde voldaan.

³ AD Haagse courant, zaterdag 3 september 2011.

2.3 Den Haag in landelijke en provinciale prognoses

Den Haag blijft in alle prognoses groeien

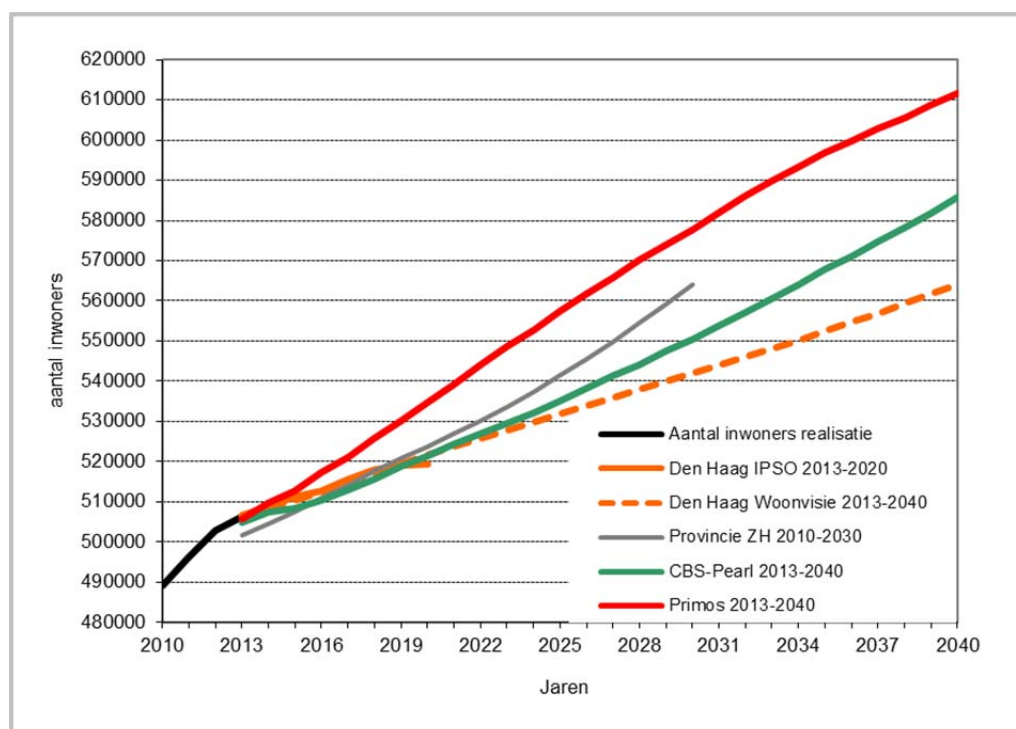
Door verschillende overheidsinstellingen worden er periodiek bevolkingsprognoses opgesteld. Drie van deze instellingen publiceren de uitkomsten ook op gemeentelijk niveau van haar prognose.

Het gaat om:

- Primos prognose 2013, prognose van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, in opdracht opgesteld door ABF research.
- Provinciale prognose Zuid-Holland 2010, prognose van de provincie Zuid-Holland, opgesteld met het IPB-model door de afdeling Ruimte, Wonen en Bodem van de provincie Zuid-Holland (ambtelijke publicatie).
- Regionale bevolkings- en huishoudensprognose 2013-2040, prognose van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), opgesteld met het Pearl-model.

Elke prognose heeft zijn eigen invalshoeken of uitgangspunten waarvoor de prognoses is opgesteld. Daardoor heeft elk model zo zijn voor- en nadelen. Geen enkel model is 'het beste'. In onderstaande figuren is de ontwikkeling van de bevolking, de woningvoorraad, gemiddelde bruto woningbezetting en de huishouden ontwikkeling voor Den Haag weergegeven volgens de meest recente beschikbare prognoses

Figuur 3.2 Ontwikkeling van de bevolking voor Den Haag volgens de meest recente verschillende lange termijn prognoses.

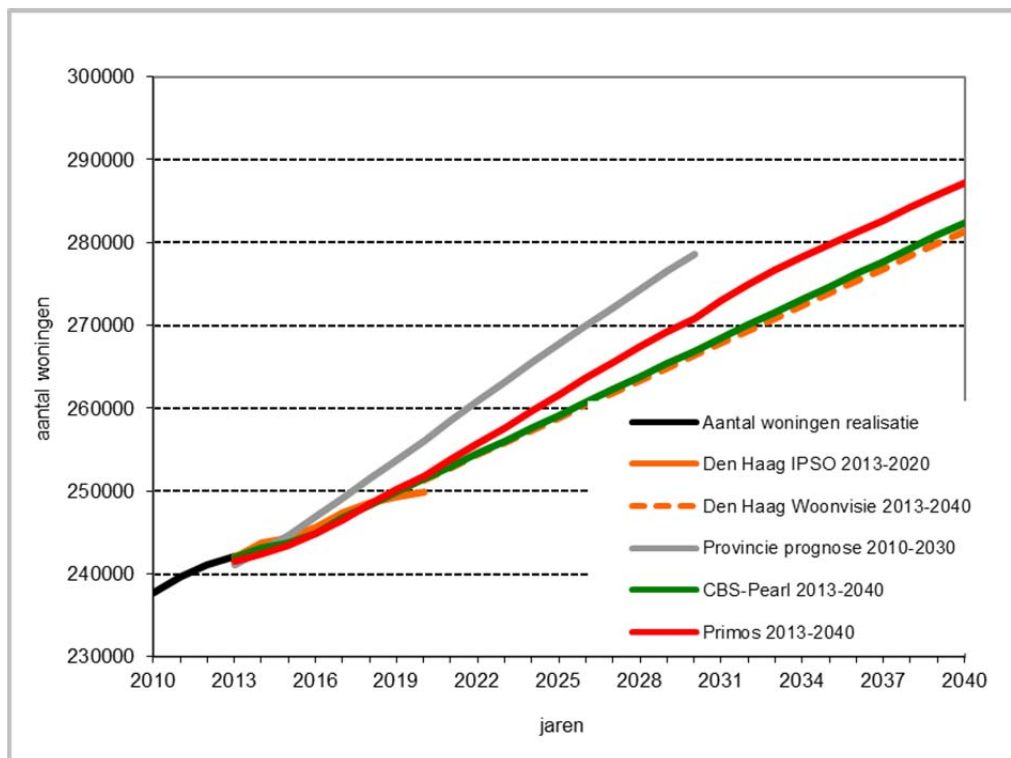

Bevolkingsontwikkeling

De Primos prognose geeft voor Den Haag tot 2040 een groei te zien van ongeveer 100.000 mensen; de prognose van CBS-Pearl van ongeveer 80.000 mensen en de Haagse Woonvisie van bijna 58.000 mensen (figuur 3.2). De Den Haag IPSO 2013-2020 variant is in lijn met de Haagse Woonvisie variant maar vlakt af naar 2020 toe, dit is ten opzichte van de andere prognoses logisch, omdat het gebruikte IPSO 2013

bouwprogramma alleen harde plannen zijn opgenomen voor de korte termijn (tot 2020). De andere prognoses rekenen met trendmatige verdere uitbreiding en/of met ambitieprogramma's. In figuur 3.3 wordt deze in beeld gebracht.

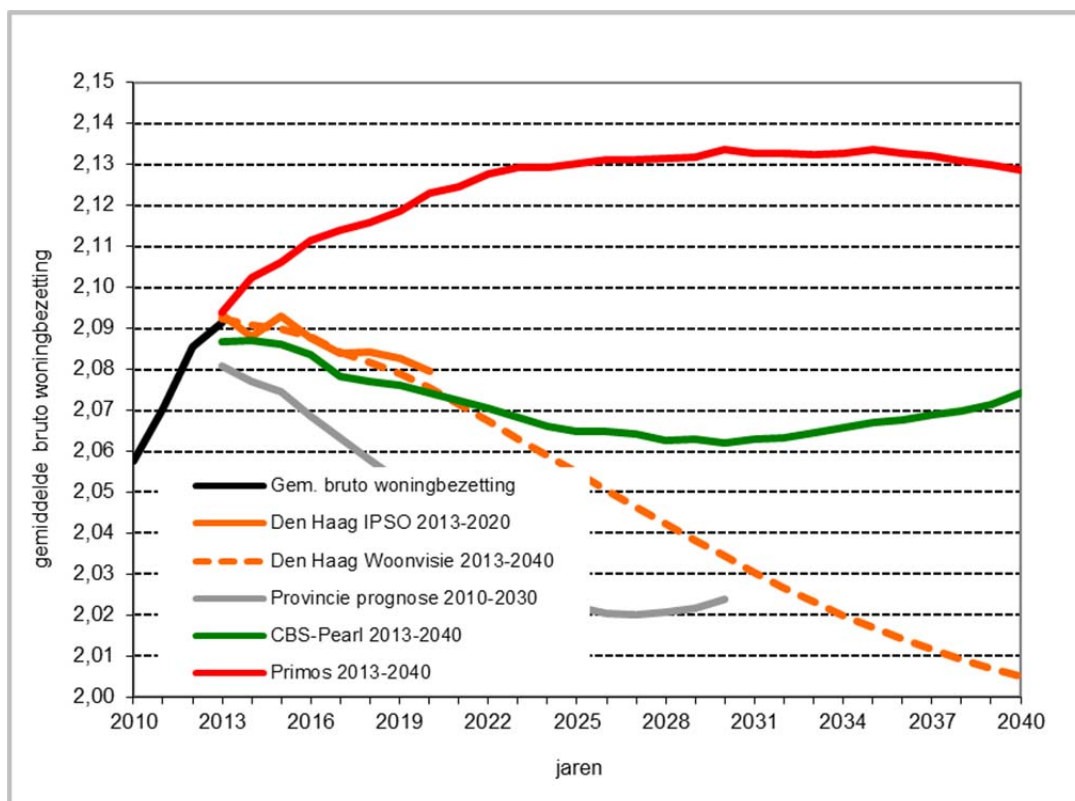
Figuur 3.3 Ontwikkeling van de woningvoorraad voor Den Haag volgens de meest recente verschillende lange termijn prognoses.

Woningvoorraadontwikkeling

De Primos prognose geeft voor Den Haag tot 2040 de grootste groei te zien van het aantal woningen, ruim 45.000, met een gemiddelde groei van bijna 1700 woningen per jaar; de CBS-Pearl prognose geeft een groei te zien van 40.450, gemiddeld bijna 1500 woningen per jaar. De Haagse Woonvisie variant is in lijn met de CBS-Pearl prognose, met een gemiddelde groei van 1455 woningen per jaar. De prognose van de Provincie, die 2030 als tijdhorizon heeft, gaat uit van een groei van gemiddeld 2200 woningen per jaar. De korte termijn Den Haag IPSO 2013-2020, die gebaseerd is op de harde plannen voor de korte termijn, gaat uit van gemiddeld 980 netto toevoegingen per jaar tot 2020.

Figuur 3.4 Ontwikkeling van de bruto gemiddelde woningbezetting voor Den Haag volgens de meest recente verschillende lange termijn prognoses.

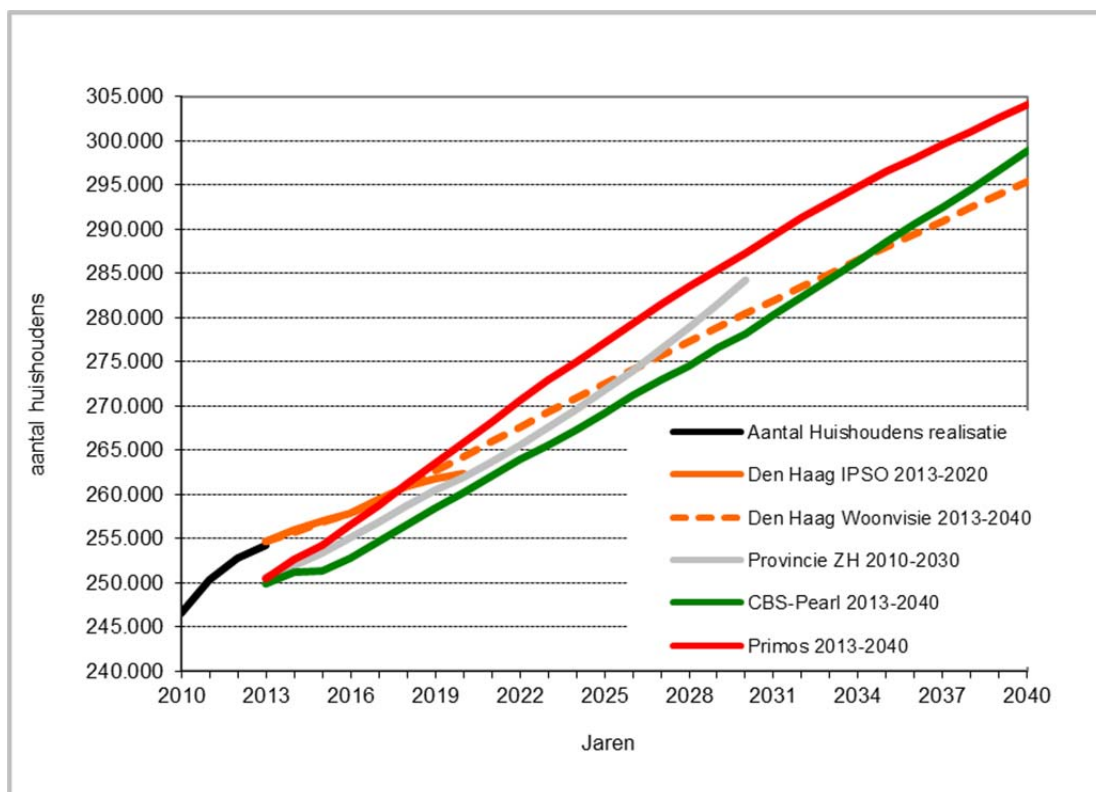
De gemiddelde bruto woningbezetting

De gemiddelde bruto woningbezetting⁴ is in Den Haag per 1-1-2013 2,09 personen per woning. Vanaf 1950 is er sprake van een jaarlijkse neerwaartse trend wat betreft de gemiddelde woningbezetting. Sinds 2007 is deze trend omgebogen naar een opwaartse trend: de gemiddelde woningbezetting stijgt weer. (in 1950 was de bruto gemiddelde woningbezetting 4,15 personen per woning in 2007 was de bruto gemiddelde woningbezetting 2,04 mensen per woning).

De toekomstige ontwikkeling van de gemiddelde bruto woningbezetting is de resultante van de geprognosticeerde bevolking en geprognosticeerde woningbouw ontwikkeling. De Primos prognose geeft duidelijk een andere ontwikkeling te zien dan de andere prognoses. De CBS-Pearl prognose heeft de kleinste variatie in de tijd van de gemiddelde woningbezetting, met als enige prognose een stijgende gemiddelde woningbezetting na 2030. De Haagse varianten als ook de Woonvisie variant voorspellen in de tijd een jaarlijks dalende gemiddelde woningbezetting.

⁴ De gemiddelde bruto woningbezetting is het totaal aantal inwoners gedeeld door het aantal woningen.

Figuur 3.5 Ontwikkeling van de huishoudens voor Den Haag volgens de meest recente verschillende lange termijn prognoses.

Huishoudens ontwikkeling

Het aantal huishoudens⁵ in Den Haag stijgt volgens de Haagse IPSO 2013-2020 variant van ruim 254.000 huishoudens in 2013 naar bijna 262.000 in 2020: een groei van bijna 7.800 huishoudens. Volgens de Haagse Woonvisie variant heeft Den Haag in 2040 ruim 295.000 huishoudens, een groei van bijna 41.000 (15%). De Primos prognose als ook de CBS-Pearl prognose geven in deze periode een groei te zien van ruim 18%. Uiteraard geldt ook hier dat de woningvoorraad ontwikkeling een belangrijke sturende variabele is.

⁵ In de Gemeentelijke Basisadministratie Bevolking (GBA) worden alleen gegevens over de bevolking vastgelegd volgens de officiële burgerlijke staat. De registratie is georganiseerd naar personen, burgerlijke staat en gezinssamenstelling volgens deze burgerlijke staat. Gezinssamenstelling is echter niet het zelfde als huishoudens samenstelling. Personen die ongehuwd samenwonen zijn volgens de gezinsdefinitie twee alleenstaande, terwijl zij feitelijk een tweepersoons huishouden vormen. Dit leidt bij de GBA tot een overschatting van het aantal alleenstaanden. Om de werkelijke qua aantal huishoudens en hun samenstelling beter te benaderen is door DSO/PSO een schattingsroutine ontwikkeld om op basis van de registratie in het GBA een reële inschatting te maken van het aantal mensen dat feitelijk samenwoont.

3

BEVOLKINGSPROGNOSE KORTE TERMIJN

De korte termijn bevolkingsprognose loopt tot 2020 en is gebaseerd op feitelijk waargenomen recente lokale demografische trends en het woningbouwprogramma⁶ dat – naar de inzichten van nu- in deze periode wordt gerealiseerd.

Den Haag groeit naar ruim 519.500 inwoners in 2020, een groei van 3,3% ten opzichte van 2012. Ter vergelijking: de groei van de Nederlandse bevolking in deze periode is 2,5%⁷. Tussen 2012 en 2020 neemt de netto woningvoorraad in Den Haag toe met ruim 8.700 woningen, een groei van 3,6%. De gemiddelde bruto woningbezetting in Den Haag daalt licht van 2,09 naar 2,08 persoon gemiddeld per woning in 2020. De gemiddelde bruto woningbezetting in Nederland⁸ neemt sterker af van 2,30 in 2012 naar 2,24 in 2020.

3.1 De ontwikkeling van bijzondere leeftijdsgroepen

Een aantal leeftijdscategorieën heeft speciale betekenis voor het gemeentelijk beleid. Denk aan baby's en peuters, kleuters, leerlingen basisschool en vervolgonderwijs, jeugd, jongeren, potentiële beroepsbevolking, ouderen en jong en hoog bejaarden. Bij deze bijzondere leeftijdsgroepen valt op dat de kleuters, de leerlingen in het basisonderwijs, het vervolgonderwijs, de jeugd, de ouderen (55+) de jong bejaarden (65-74) en de bejaarden (75+) bovengemiddeld groeien (tabel 2.1). De groep baby's en peuters en middelbaar jong daalt licht, terwijl de groep jongeren en de hoog bejaarden (85+) sterker afnemen.

De potentiële beroepsbevolking (15-64) groeit naar 352.000 personen, een lichte groei van 1,3% ten opzichte van 2012. Binnen deze groep zien we een afname bij de leeftijden tussen de 20 en 45 jaar en een toename bij de 15-19 jarigen en bij alle groepen boven de 45 jaar.

Bij de 65 plussers is er een tweedeling te zien. Er is een stevige groei van de jong bejaarden tussen de 65 en 80 jaar en een daling bij de hoog bejaarden boven de 80 jaar. Dit komt door de babyboomgeneratie. Jaarlijks worden steeds meer mensen van deze generatie 65 jaar en ouder. Het aantal ouderen van 65 jaar en ouder zal hierdoor snel oplopen.

⁶ Aan het woningbouwprogramma ligt het nieuwbouw en sloop programma van medio december 2012 ten grondslag (zgn. IPSO 2013 programma van DSO/PSO).

⁷ Bron: CBS 2012

⁸ De gemiddelde woningbezetting in Nederland voor 2020 is berekend op basis van Primos prognose lokaal 2012

Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid,	realisatie 2012	2013	2014	2015	2016	2017	2020	groei % t.o.v. '12
Inwonertal	502.802	506.498	509.084	511.240	512.734	515.521	519.540	3,3%
gemiddelde leeftijd (jr.)	38,0	38,0	38,1	38,2	38,3	38,4	38,8	2,1%
Woningvoorraad	241.107	241.955	243.804	244.276	245.618	247.392	249.817	3,6%
gemiddelde woningbezetting	2,09	2,09	2,09	2,09	2,09	2,08	2,08	-0,5%
baby's en peuters (0-3 jr.)	26.401	26.741	26.875	26.837	26.650	26.465	25.707	-2,6%
kleuters (4-5)	12.066	12.197	12.405	12.575	12.677	12.733	12.503	3,6%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	47.822	48.200	48.552	48.928	49.205	49.542	50.068	4,7%
vervolgonderwijs (13-18 en 70 % 12 jarigen)	35.308	35.475	35.810	36.305	36.795	37.183	37.640	6,6%
jeugd (0-19)	115.359	116.184	116.833	117.501	118.062	118.772	119.131	3,3%
jongeren (20-29)	75.966	76.141	75.655	74.757	73.879	73.586	72.161	-5,0%
middelbaar jong (30-44)	120.079	120.054	119.941	119.321	118.352	117.970	116.904	-2,6%
bejaarden jong (65-74)	35.387	37.382	38.859	39.904	40.919	41.992	44.695	26,3%
pot. beroepsbev (15-64)	347.555	348.597	349.130	349.712	349.831	351.259	352.229	1,3%
ouderen (55+)	121.705	123.395	124.927	126.715	128.652	130.448	136.443	12,1%
bejaarden (65+)	66.659	68.334	69.689	70.752	71.938	73.041	76.336	14,5%
bejaarden (75+)	31.272	30.952	30.830	30.848	31.019	31.049	31.641	1,2%
bejaarden (85+)	10.519	10.300	10.141	9.923	9.764	9.666	9.230	-12,3%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2013

3.2 De ontwikkeling van demografische druk

De groene en grijze druk⁹ geven de verhouding weer tussen de jongste respectievelijk de oudste leeftijdsgroep en de potentiële beroepsbevolking en daarmee inzicht in de verhouding tussen economisch (potentieel) actieven en inactieven.

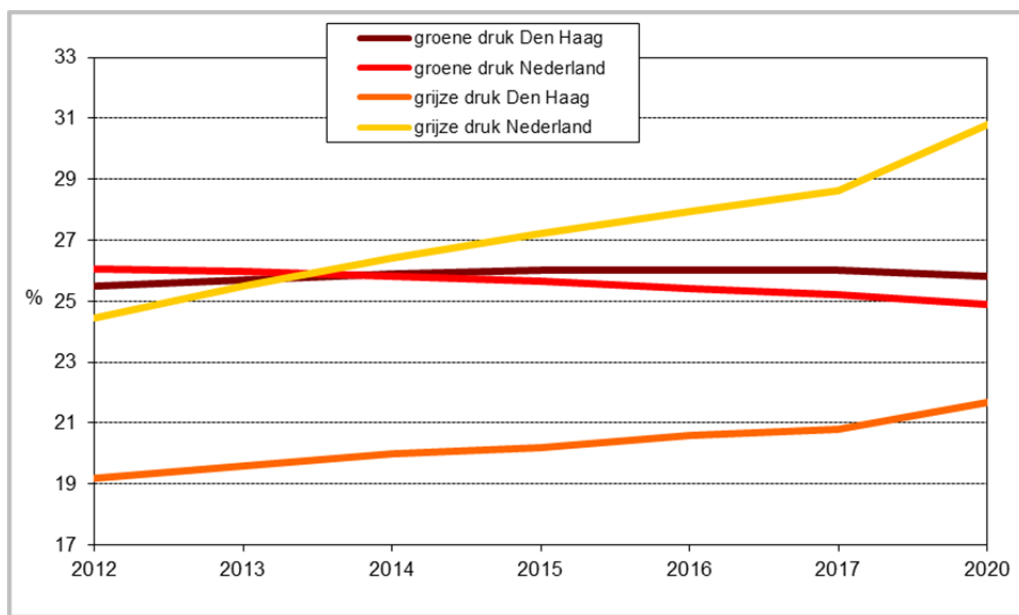
In Den Haag stijgt de groene druk van 25,5% in 2012 naar 26,0% in 2015 om vervolgens weer te dalen naar 25,8% in 2020. In Nederland daalt de groene druk van 26,1% in 2012 naar 24,9% in 2020 (zie figuur 2.1).

In Den Haag stijgt de grijze druk van 19,2% in 2012 naar 21,7% in 2020. In Nederland neemt de grijze druk veel sneller toe; deze stijgt van 24,4% in 2012 naar 30,8% in 2020. De sterke stijging in Nederland is het gevolg van enerzijds de sterke toename van het aantal mensen van 65 jaar en ouder en anderzijds van een lichte daling van het aantal mensen tussen 15 tot en met 64 jaar. In Den Haag stijgt het aantal 65-plussers minder sterk en groeit het aantal mensen tussen de 15 tot en met 64 ofwel de potentiële beroepsbevolking nog licht.

Ten opzichte van Nederland wonen er in Den Haag meer jonge kinderen onder de vijf jaar, meer jongeren en meer mensen van middelbare leeftijd tot 45 jaar (figuur 2.2).

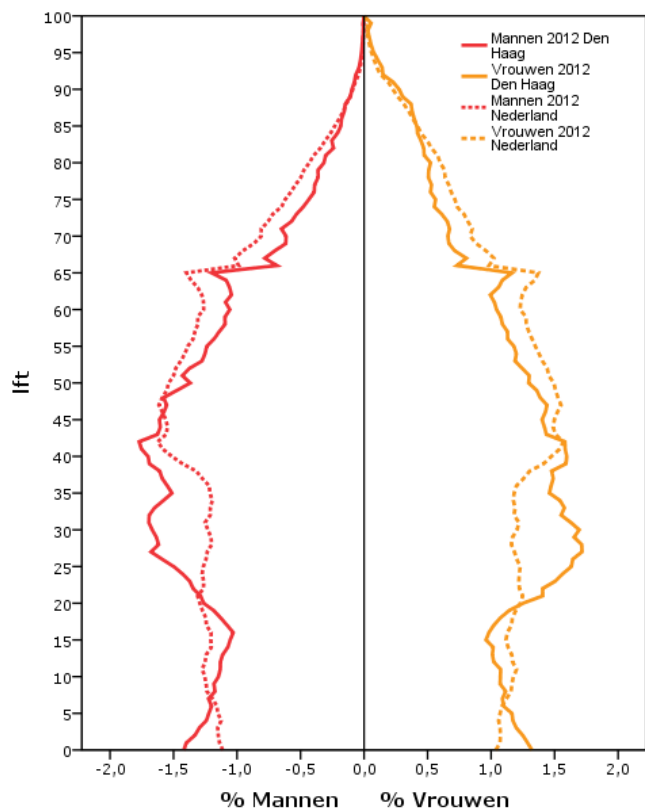
⁹ De groene druk is het aantal mensen van 0 t/m 14 jarigen als percentage van de 15 t/m 64 jarigen. De grijze druk is het aantal mensen van 65 jaar en ouder als percentage van de 15 t/m 64 jarigen.

Figuur 2.1 Ontwikkeling demografische druk Den Haag en Nederland, 2012-2020

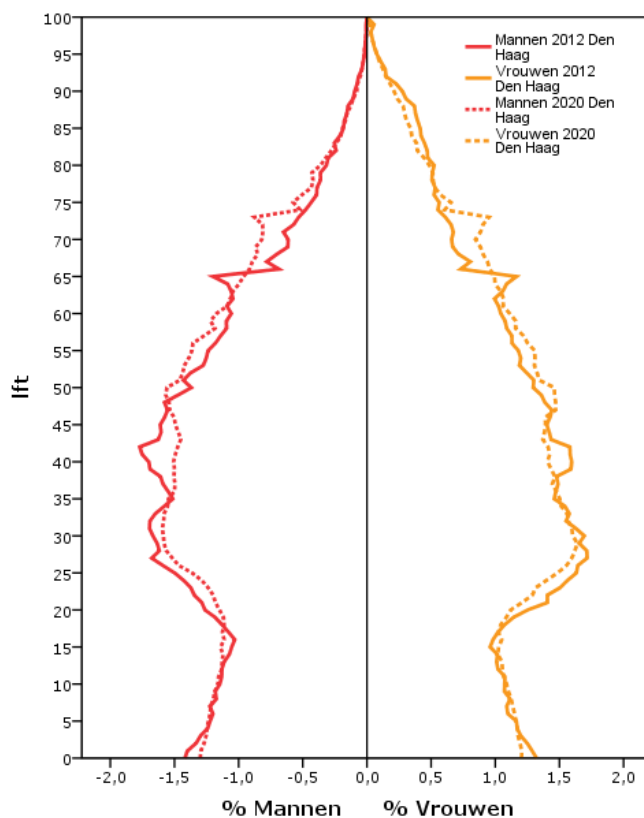

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2013, bevolkingsprognose CBS 2013-2060

Figuur 2.2 Bevolkingspiramide 2012
Nederland – Den Haag
(gestippelde lijn is Nederland, doorgetrokken lijn is Den Haag)

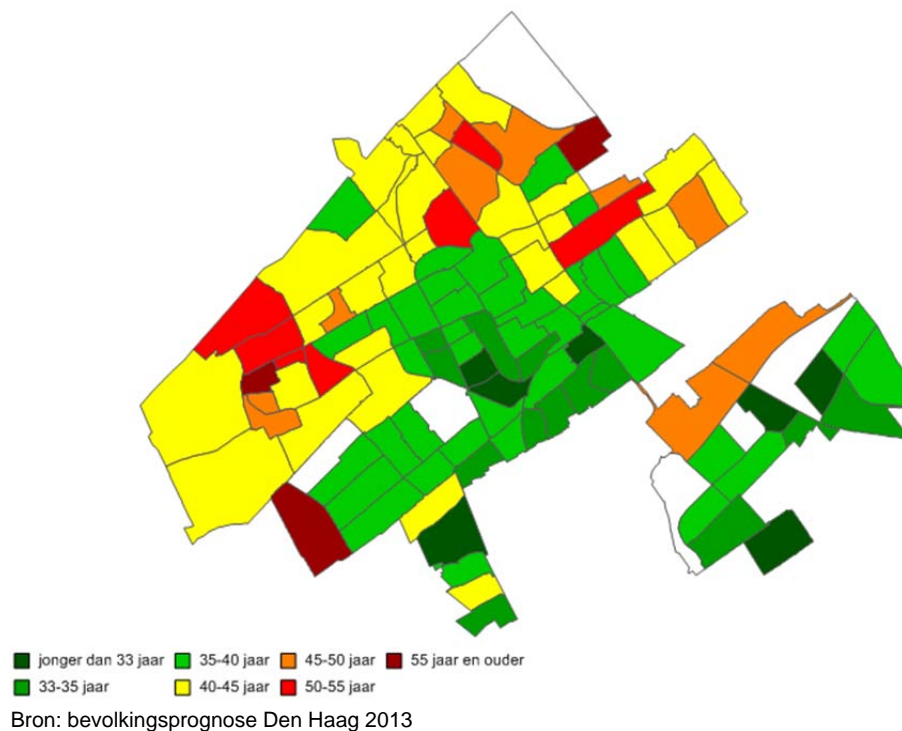
Figuur 2.3 Bevolkingspiramide 2012-2020
Den Haag
(gestippelde lijn is 2020)

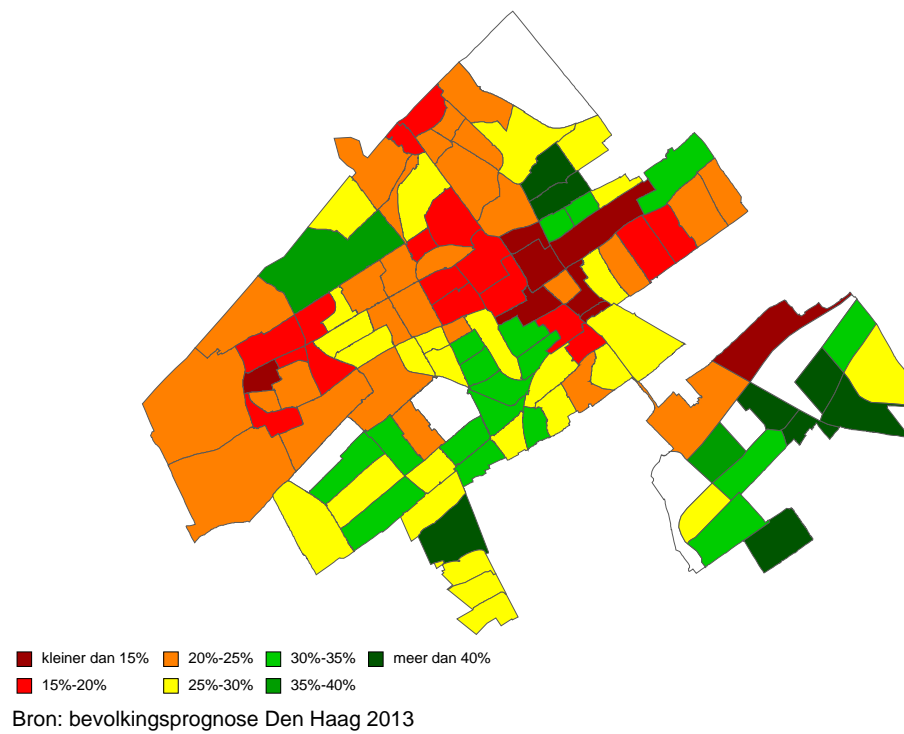
De Haagse bevolking is in 2012 met een gemiddelde leeftijd van 38 jaar jong vergeleken met de gemiddelde leeftijd van 40,6 jaar van alle inwoners in Nederland. De gemiddelde leeftijd stijgt in Den Haag naar 38,8 jaar in 2020, maar blijft daarmee ruim onder het Nederlandse gemiddelde van 42,2 jaar.

Binnen Den Haag loopt de leeftijdsopbouw, en daarmee ook de groene en grijze druk, per buurt sterk uiteen. Grofweg is er sprake van groene druk in de wijken 'op het veen' en de Vinex. In de wijken 'op het zand' is de grijze druk juist groter. In de centrumwijken overheerst de potentiële beroepsbevolking.

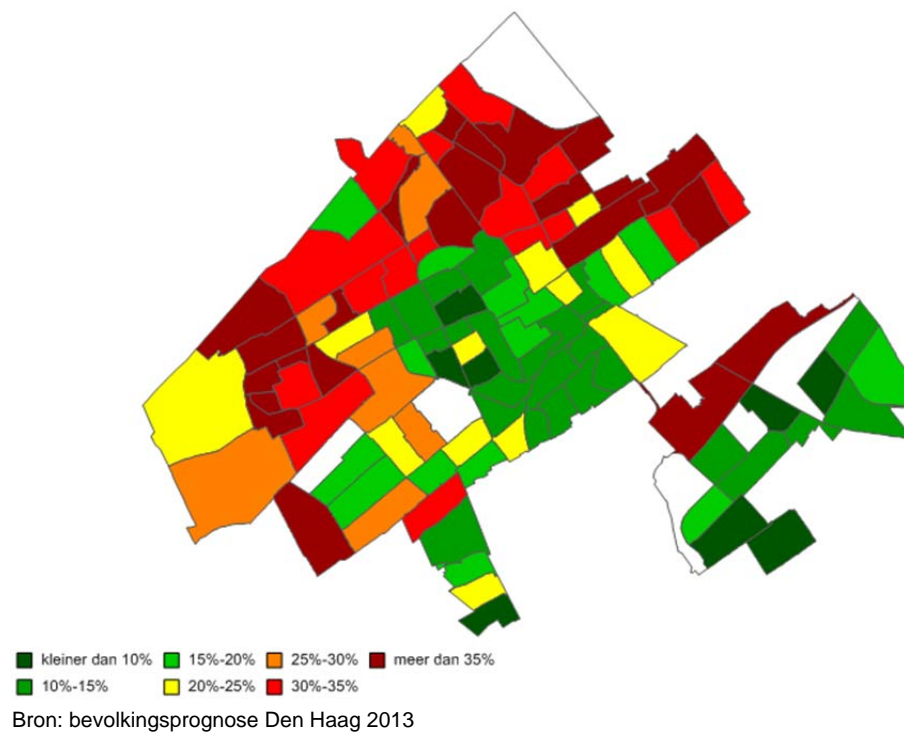
Figuur 2.4 Gemiddelde leeftijd bevolking per buurt, 2020

Figuur 2.5 Groene druk in Den Haag per buurt, 2020

Figuur 2.6 Grijs druk in Den Haag per buurt, 2020

4

BEVOLKINGSPROGNOSE KORTE TERMIJN NAAR STADSDEEL

In dit hoofdstuk staan per stadsdeel twee tabellen, twee bevolkingspiramides en een korte samenvatting van de prognose uitkomsten.

De eerste tabel is de ontwikkeling van de bevolking naar 5 jaarsleeftijdsklasse en geslacht voor de jaren 2012, 2015 en 2020 en het % groei in 8 jaar.

De tweede tabel is de ontwikkeling van de totale bevolking, de gemiddelde leeftijd, de woningvoorraad, de gemiddelde woningbezetting en de bijzondere doelgroepen van beleid voor de jaren 2012 t/m 2017 en 2020 en het % groei in 8 jaar. Negatieve groei is rood weergegeven en positieve groei staat in groen.

De linker bevolkingspiramide betreft het aandeel van de bevolking van Den Haag en het betreffende stadsdeel naar geslacht en 1 jaarsleeftijdsklasse voor 2012, met Den Haag als stippellijn en het betreffende stadsdeel doorgetrokken lijn. Vrouwen in het geel en mannen in rood. Als de lijnen mooi over of langs elkaar lopen dan is de leeftijd opbouw van het betreffende stadsdeel en de stad gelijk. (zie stadsdeel Escamp blz. 27). Daar waar de lijnen uit elkaar lopen is er verschil tussen het stadsdeel en de stad (zie stadsdeel Leidschenveen/Ypenburg blz. 39).

De rechter bevolkingspiramide betreft het aandeel van de bevolking van het betreffende stadsdeel naar geslacht en 1 jaarsleeftijdsklasse voor 2012 en 2020. Hier zijn de doorgetrokken lijnen de situatie in 2012 en de stippellijn de prognose uitkomsten voor het jaar 2020. Lopen de lijnen over of langs elkaar, dan is er geen verschil in de verhouding van de 1 jaarsleeftijdsklasse tussen 2012 en 2020 in het stadsdeel. Lopen de lijnen uit elkaar, dan geeft dit het verschil weer in de verhouding van de leeftijdsgroepen in de prognose periode in het betreffende stadsdeel.

Meer detailinformatie over de bevolkingsprognose naar de stadsdelen, de wijken en de buurten is te vinden op de website van de gemeente Den Haag, <http://www.denhaag.buurtmonitor.nl/>

Figuur 4.1 Indeling van de gemeente Den Haag naar stadsdelen

4.1 STADSDEEL LOOSDUINEN

In het stadsdeel Loosduinen wonen in 2012 45.523 inwoners, 9,1% van de totale Haagse bevolking. Ten opzichte van Den Haag wonen in het stadsdeel minder mensen onder de 50 jaar en (veel) meer ouderen (figuur 4.2).

Het stadsdeel groeit naar bijna 48.000 inwoners in 2020, een groei van 5,4% ten opzichte van 2012. Dit licht ruim boven het Haagse gemiddelde van 3,3%. De gemiddelde leeftijd in het stadsdeel stijgt naar 47,3 jaar in 2020, ruim boven het Haagse gemiddelde van 38,8 jaar. Kijken we naar de bijzondere leeftijdsgroepen (tabel 4.2) dan zien we dat de baby's en peuters, de kleuters, de leerlingen in het basisonderwijs, de jeugd, de jong bejaarden, de groep 55- en 65-plussers meer dan gemiddeld toenemen. Bij de leeftijdsgroepen behorend bij het vervolgonderwijs en middelbaar jong is de toename minder sterk. De groep jongeren (20-29 jr.) neemt af met 11,6%. De potentiële beroepsbevolking (15-64 jr.) blijft nagenoeg gelijk. De totale groep 65-plussers neemt toe van 11.570 personen in 2012 naar ruim 13.000 personen in 2020 (13,8 % groei). Binnen deze groep is duidelijk een tweedeling te zien: stevige groei in de groep tot 80 jaar en een daling in de groep van 85 jaar en ouder. Dit komt door de babyboom generatie. Jaarlijks worden steeds meer mensen van deze generatie 65 jaar. Het aantal ouderen van 65 jaar en ouder zal hierdoor snel oplopen.

De woningvoorraad neemt toe met 1.161 woningen, een groei van 4,9%. De gemiddelde (bruto) woningbezetting blijft gelijk met 1,93 persoon gemiddeld per woning in 2020.

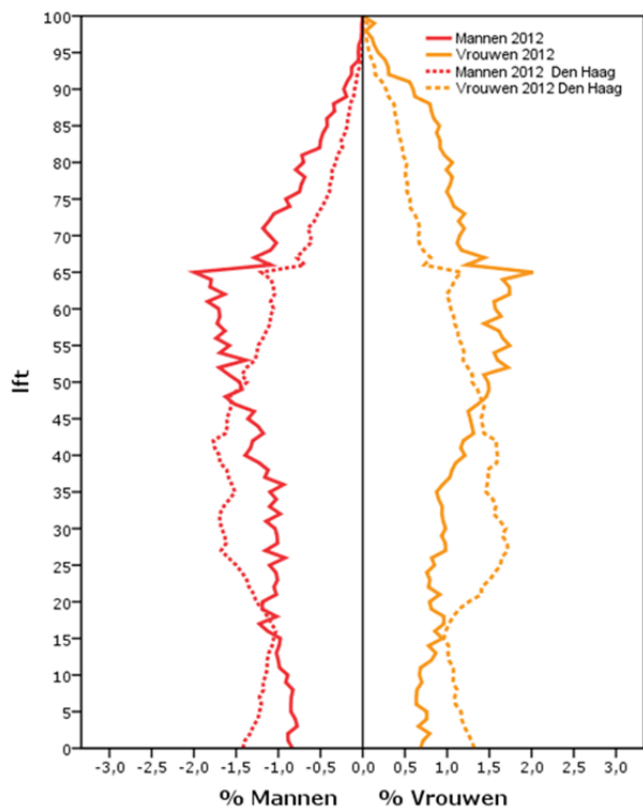
Realisatie en prognose 5 jaars leeftijdsklasse naar geslacht													
5 jaars lft. klasse	realisatie 2012				2015				2020				groei % t.o.v. '12
	Mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	Totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	
0-4 jr.	894	870	1.764	3,9%	943	880	1.823	4,0%	980	922	1.902	4,0%	7,8%
5-9	917	813	1.730	3,8%	954	903	1.857	4,0%	1.077	1.020	2.097	4,4%	21,2%
10-14	1.046	920	1.966	4,3%	1.048	904	1.952	4,3%	1.133	1.042	2.175	4,5%	10,6%
15-19	1.185	1.094	2.279	5,0%	1.157	1.024	2.181	4,8%	1.235	1.038	2.273	4,7%	-0,3%
20-24	1.134	974	2.108	4,6%	1.047	914	1.961	4,3%	985	822	1.807	3,8%	-14,3%
25-29	1.113	1.100	2.213	4,9%	1.090	1.034	2.124	4,6%	1.014	997	2.011	4,2%	-9,1%
30-34	1.131	1.137	2.268	5,0%	1.187	1.202	2.389	5,2%	1.197	1.194	2.391	5,0%	5,4%
35-39	1.187	1.209	2.396	5,3%	1.175	1.181	2.356	5,1%	1.300	1.331	2.631	5,5%	9,8%
40-44	1.379	1.488	2.867	6,3%	1.364	1.415	2.779	6,1%	1.334	1.399	2.733	5,7%	-4,7%
45-49	1.545	1.651	3.196	7,0%	1.479	1.633	3.112	6,8%	1.566	1.678	3.244	6,8%	1,5%
50-54	1.673	1.880	3.553	7,8%	1.716	1.848	3.564	7,8%	1.728	1.897	3.625	7,6%	2,0%
55-59	1.790	1.951	3.741	8,2%	1.805	2.019	3.824	8,3%	1.917	2.023	3.940	8,2%	5,3%
60-64	1.879	1.993	3.872	8,5%	1.850	1.939	3.789	8,3%	1.904	2.094	3.998	8,3%	3,3%
65-69	1.388	1.683	3.071	6,7%	1.675	1.971	3.646	7,9%	1.720	1.963	3.683	7,7%	19,9%
70-74	1.137	1.392	2.529	5,6%	1.171	1.463	2.634	5,7%	1.526	1.891	3.417	7,1%	35,1%
75-79	828	1.237	2.065	4,5%	910	1.274	2.184	4,8%	1.021	1.406	2.427	5,1%	17,5%
80-84	621	1.142	1.763	3,9%	623	1.102	1.725	3,8%	669	1.098	1.767	3,7%	0,2%
85-89	367	959	1.326	2,9%	354	837	1.191	2,6%	373	784	1.157	2,4%	-12,7%
90-94	154	489	643	1,4%	146	499	645	1,4%	137	422	559	1,2%	-13,1%
95+	28	145	173	0,4%	28	120	148	0,3%	24	134	158	0,3%	-8,7%
Totaal	21.396	24.127	45.523	100,0%	21.722	24.162	45.884	100,0%	22.840	25.155	47.995	100,0%	5,4%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2013

Tabel 4.2 Stadsdeel: Loosduinen								
Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid,	realisatie 2012	2013	2014	2015	2016	2017	2020	groei % t.o.v. '12
inwonertal	45.523	46.006	45.796	45.884	46.153	47.128	47.995	5,4%
gemiddelde leeftijd (jr.)	46,9	46,9	47,0	47,1	47,2	47,1	47,3	0,9%
woningvoorraad	23.646	23.802	23.802	23.777	23.946	24.442	24.807	4,9%
gemiddelde woningbezetting	1,93	1,93	1,92	1,93	1,93	1,93	1,93	0,0%
baby's en peuters (0-3 jr.)	1.410	1.471	1.443	1.439	1.459	1.509	1.501	6,5%
kleuters (4-5)	719	712	744	781	765	791	815	13,4%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	2.936	2.991	3.030	3.093	3.153	3.294	3.483	18,6%
vervolgonderwijs (13-18 en 70 % 12 jarigen)	2.943	2.952	2.882	2.878	2.898	2.978	3.048	3,6%
jeugd (0-19)	7.739	7.839	7.791	7.813	7.912	8.181	8.447	9,1%
jongeren (20-29)	4.321	4.330	4.196	4.085	4.013	3.960	3.818	-11,6%
middelbaar jong (30-44)	7.531	7.609	7.503	7.524	7.487	7.674	7.755	3,0%
bejaarden jong (65-74)	5.600	5.896	6.114	6.280	6.457	6.693	7.100	26,8%
pot. beroepsbev (15-64)	28.493	28.571	28.200	28.079	28.054	28.528	28.653	0,6%
ouderen (55+)	19.183	19.475	19.577	19.786	20.027	20.420	21.106	10,0%
bejaarden (65+)	11.570	11.828	12.013	12.173	12.382	12.664	13.168	13,8%
bejaarden (75+)	5.970	5.932	5.899	5.893	5.925	5.971	6.068	1,6%
bejaarden (85+)	2.142	2.095	2.034	1.984	1.959	1.950	1.874	-12,5%

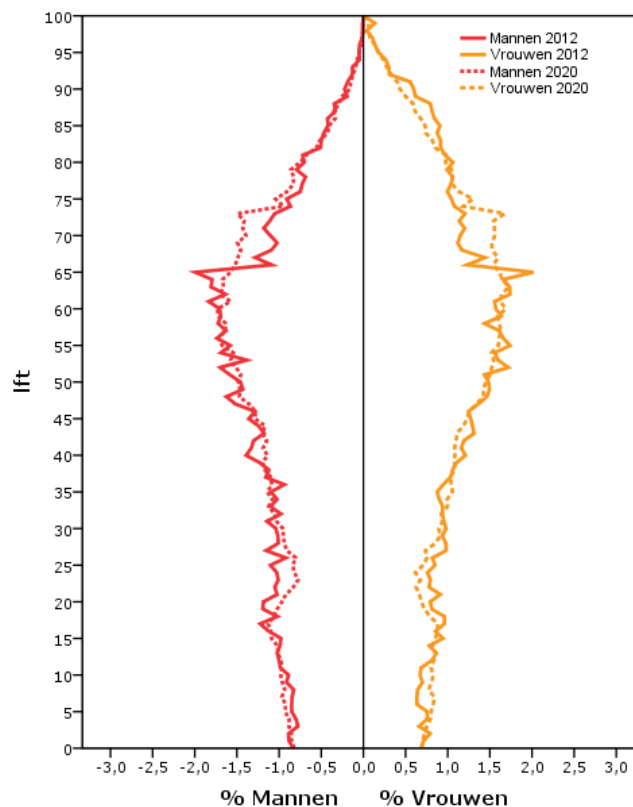
Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2013-2020

Figuur 4.2 Bevolkingspiramide 2012
Stadsdeel Loosduinen - Den Haag
(doorgetrokken lijn is stadsdeel, gestippelde lijn is Den Haag)

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2013

Figuur 4.3 Bevolkingspiramide 2012-2020
Stadsdeel Loosduinen
(doorgetrokken lijn is 2012, gestippelde lijn is 2020)

4.2 STADSDEEL ESCAMP

In het stadsdeel Escamp wonen in 2012 117.755 inwoners, bijna een kwart (23,4%) van de totale Haagse bevolking. Er is weinig verschil in leeftijdsopbouw tussen Den Haag en het stadsdeel Escamp (figuur 4.4).

Het stadsdeel groeit naar c.a. 122.500 inwoners in 2020, een groei van 4,1% ten opzichte van 2012. Dit licht boven de gemiddelde groei van Den Haag (3,3%). De gemiddelde leeftijd in het stadsdeel blijft met 37,1 jaar. Daarmee is de bevolking in Escamp gemiddeld wat jonger dan de totale Haagse bevolking (38,8 jaar).

Kijken we naar de bijzondere leeftijdsgroepen (tabel 4.4) dan zien we dat er maar drie groepen afnemen: de groep jongeren tussen de 20-29 jaar en de groepen boven de 75 jaar en boven de 85 jaar. Ook hier een tweedeling in de groep 65 jaar en ouder. Een stevige groei in de groep tot 75 jaar en een daling in de groep van 75 tot 95 jaar.

De woningvoorraad neemt toe met ruim 1.492 woningen tot c.a. 56.500 woningen in 2020, een groei van 2,7%. De gemiddelde (bruto) woningbezetting stijgt licht naar gemiddeld 2,16 persoon per woning in 2020.

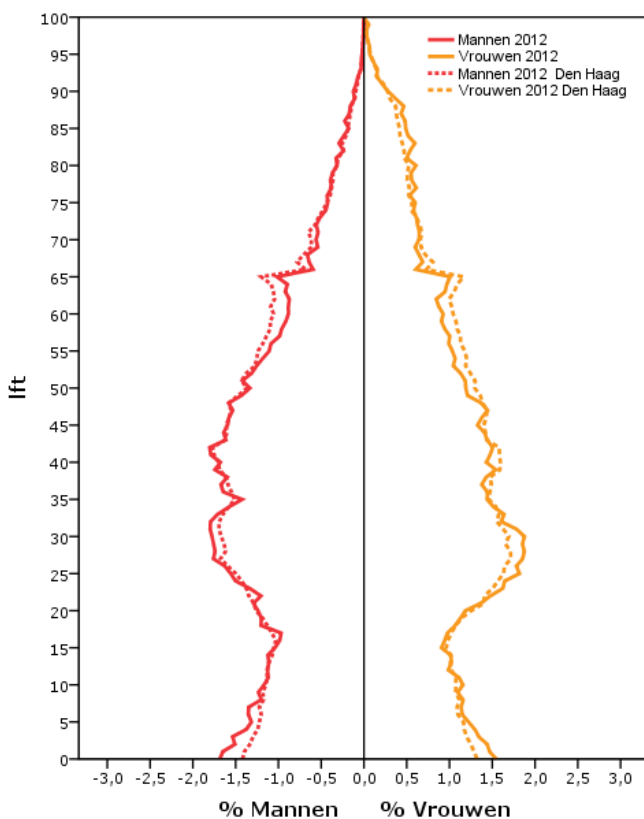
Tabel 4.3 Stadsdeel: Escamp														
Realisatie en prognose 5 jaars leeftijdsklasse naar geslacht														
5 jaars lft. klasse	realisatie 2012				2015				2020				groei % t.o.v. '12	
	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%		
0-4 jr.	4.551	4.192	8.743	7,4%	4.819	4.437	9.256	7,7%	4.651	4.326	8.977	7,3%	2,7%	
5-9	3.784	3.404	7.188	6,1%	3.927	3.612	7.539	6,3%	4.244	3.872	8.116	6,6%	12,9%	
10-14	3.315	3.126	6.441	5,5%	3.520	3.258	6.778	5,6%	3.676	3.361	7.037	5,7%	9,3%	
15-19	3.168	2.967	6.135	5,2%	3.287	2.974	6.261	5,2%	3.521	3.187	6.708	5,5%	9,3%	
20-24	3.857	4.311	8.168	6,9%	3.810	4.101	7.911	6,6%	3.732	3.883	7.615	6,2%	-6,8%	
25-29	4.954	5.424	10.378	8,8%	4.796	5.350	10.146	8,4%	4.648	5.027	9.675	7,9%	-6,8%	
30-34	5.079	4.972	10.051	8,5%	5.282	5.303	10.585	8,8%	5.122	5.172	10.294	8,4%	2,4%	
35-39	4.743	4.271	9.014	7,7%	4.819	4.393	9.212	7,6%	5.051	4.737	9.788	8,0%	8,6%	
40-44	5.004	4.288	9.292	7,9%	4.970	4.229	9.199	7,6%	4.746	4.121	8.867	7,2%	-4,6%	
45-49	4.532	3.975	8.507	7,2%	4.744	4.106	8.850	7,3%	4.770	4.115	8.885	7,2%	4,4%	
50-54	3.817	3.318	7.135	6,1%	4.103	3.623	7.726	6,4%	4.364	3.795	8.159	6,7%	14,4%	
55-59	2.967	2.882	5.849	5,0%	3.254	2.981	6.235	5,2%	3.596	3.303	6.899	5,6%	18,0%	
60-64	2.615	2.696	5.311	4,5%	2.550	2.623	5.173	4,3%	2.811	2.713	5.524	4,5%	4,0%	
65-69	2.027	2.093	4.120	3,5%	2.318	2.445	4.763	3,9%	2.255	2.402	4.657	3,8%	13,0%	
70-74	1.535	1.837	3.372	2,9%	1.584	1.776	3.360	2,8%	2.012	2.221	4.233	3,5%	25,5%	
75-79	1.169	1.686	2.855	2,4%	1.173	1.587	2.760	2,3%	1.253	1.553	2.806	2,3%	-1,7%	
80-84	827	1.630	2.457	2,1%	802	1.443	2.245	1,9%	788	1.277	2.065	1,7%	-16,0%	
85-89	494	1.324	1.818	1,5%	467	1.177	1.644	1,4%	446	983	1.429	1,2%	-21,4%	
90-94	204	537	741	0,6%	196	585	781	0,6%	173	518	691	0,6%	-6,7%	
95+	32	148	180	0,2%	30	137	167	0,1%	37	154	191	0,2%	6,1%	
Totaal	58.674	59.081	117.755	100,0%	60.451	60.140	120.591	100,0%	61.896	60.720	122.616	100,0%	4,1%	

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2013

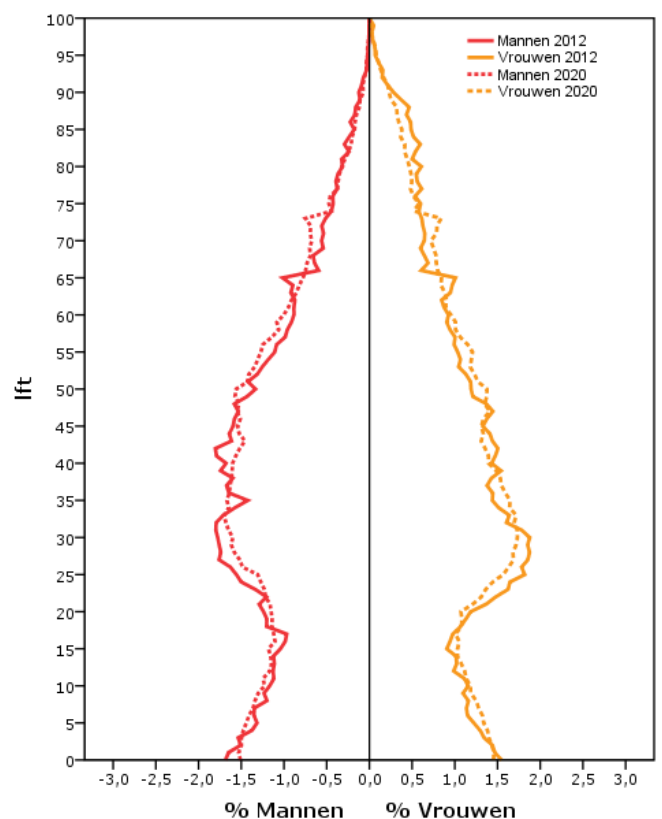
Tabel 4.4 Stadsdeel: Escamp								
Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid,	realisatie 2012	2013	2014	2015	2016	2017	2020	groei % t.o.v. '12
inwonertal	117.755	119.047	119.988	120.591	121.181	121.642	122.616	4,1%
gemiddelde leeftijd (jr.)	37,1	37,0	37,0	36,9	36,9	36,9	37,1	0,0%
woningvoorraad	55.146	55.389	55.819	55.770	56.037	56.261	56.638	2,7%
gemiddelde woningbezetting	2,14	2,15	2,15	2,16	2,16	2,16	2,16	0,9%
baby's en peuters (0-3 jr.)	7.170	7.349	7.483	7.529	7.508	7.458	7.223	0,7%
kleuters (4-5)	3.067	3.211	3.307	3.361	3.444	3.493	3.458	12,7%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	11.817	12.073	12.262	12.459	12.671	12.850	13.225	11,9%
vervolgonderwijs (13-18 en 70 % 12 jarigen)	8.151	8.186	8.375	8.569	8.747	8.830	9.028	10,8%
jeugd (0-19)	28.507	29.009	29.407	29.834	30.199	30.490	30.838	8,2%
jongeren (20-29)	18.546	18.532	18.396	18.057	17.850	17.686	17.290	-6,8%
middelbaar jong (30-44)	28.357	28.676	28.932	28.996	28.958	29.031	28.949	2,1%
bejaarden jong (65-74)	7.492	7.794	8.021	8.123	8.278	8.403	8.890	18,7%
Pot. beroepsbev (15-64)	79.840	80.550	81.013	81.298	81.609	81.892	82.414	3,2%
ouderen (55+)	26.703	26.852	26.980	27.128	27.384	27.505	28.495	6,7%
bejaarden (65+)	15.543	15.660	15.736	15.720	15.755	15.782	16.072	3,4%
bejaarden (75+)	8.051	7.866	7.715	7.597	7.477	7.379	7.182	-10,8%
bejaarden (85+)	2.739	2.692	2.681	2.592	2.525	2.480	2.311	-15,6%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2013

Figuur 4.4 Bevolkingspiramide 2012
Stadsdeel Escamp - Den haag
(doorgetrokken lijn is stadsdeel, gestippelde lijn is Den Haag)

Figuur 4.5 Bevolkingspiramide 2012-2020
Stadsdeel Escamp
(doorgetrokken lijn is 2012, gestippelde lijn is 2020)

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2013

4.3 STADSDEEL SEGBROEK

In het stadsdeel Segbroek wonen in 2012 59.500 inwoners, 11,8% van de totale Haagse bevolking. Er is weinig verschil in leeftijdsopbouw tussen Den Haag en het stadsdeel Segbroek, met uitzondering van de leeftijdsgroepen tussen de 25 en 40 jaar (figuur 4.6). Het stadsdeel groeit naar c.a. 61.000 inwoners in 2020, een groei van 2,3% ten opzichte van 2012. Dit is onder het gemiddelde voor Den Haag (3,3%). De gemiddelde leeftijd in het stadsdeel stijgt naar 38,9 jaar in 2020, en is daarmee nagenoeg gelijk aan het Haags gemiddelde van 38,8 jaar. Kijken we naar de bijzondere leeftijdsgroepen (tabel 4.6) dan zien we dat de kleuters (12,7%), de leerlingen in het basisonderwijs, de leerlingen in het vervolgonderwijs, de bejaarden jong, de ouderen (55+) en de groep bejaarden (65+) meer dan gemiddeld groeien. Ook hier treedt het effect op van de ouder wordende babyboom generatie.

De groep jeugd neemt tot 2020 nog wel toe maar minder sterk dan de gemiddelde groei van het aantal inwoners in het stadsdeel.

In het stadsdeel Segbroek zijn er vijf groepen die afnemen: de groep baby's en peuters, de groep jongeren tussen de 20-29 jaar, de groep middelbaar jong, de groep bejaarden boven de 75 en boven de 85 jaar.

De woningvoorraad neemt toe met 560 woningen tot ca. 29.800 woningen in 2020, een groei van 1,9%. De gemiddelde (bruto) woningbezetting blijft met gemiddeld 2,04 persoon per woning gelijk.

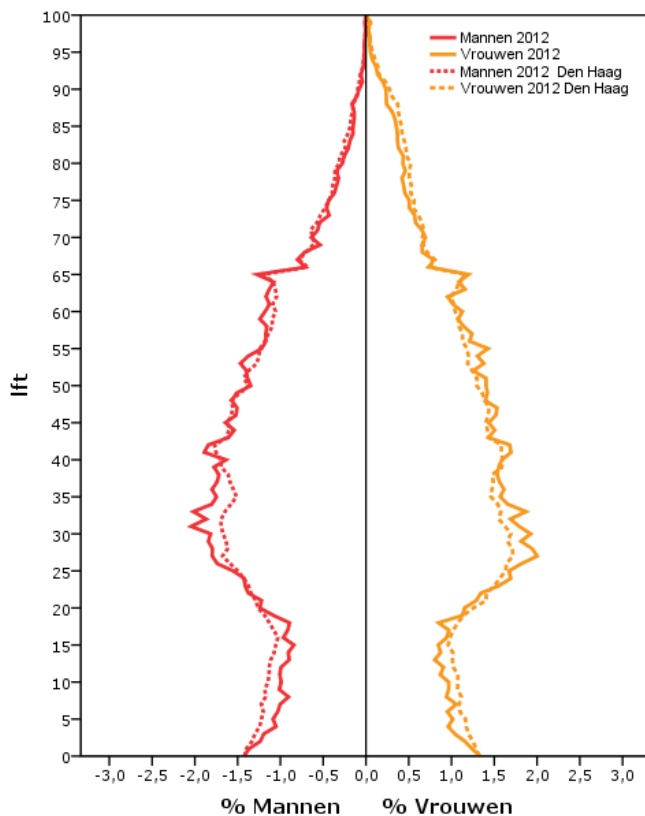
Realisatie en prognose 5 jaars leeftijdsklasse naar geslacht													
5 jaars lft. klasse	realisatie 2012				2015				2020				groei % t.o.v. '12
	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	
0-4 jr.	1.825	1.743	3.568	6,0%	1.860	1.808	3.668	6,1%	1.796	1.728	3.524	5,8%	-1,2%
5-9	1.466	1.499	2.965	5,0%	1.538	1.494	3.032	5,1%	1.632	1.618	3.250	5,3%	9,6%
10-14	1.395	1.344	2.739	4,6%	1.416	1.433	2.849	4,7%	1.485	1.460	2.945	4,8%	7,5%
15-19	1.367	1.440	2.807	4,7%	1.303	1.331	2.634	4,4%	1.362	1.413	2.775	4,6%	-1,1%
20-24	1.941	2.138	4.079	6,9%	1.817	2.001	3.818	6,4%	1.709	1.849	3.558	5,8%	-12,8%
25-29	2.539	2.814	5.353	9,0%	2.585	2.852	5.437	9,1%	2.505	2.779	5.284	8,7%	-1,3%
30-34	2.777	2.717	5.494	9,2%	2.725	2.769	5.494	9,2%	2.749	2.751	5.500	9,0%	0,1%
35-39	2.555	2.381	4.936	8,3%	2.522	2.398	4.920	8,2%	2.511	2.469	4.980	8,2%	0,9%
40-44	2.477	2.403	4.880	8,2%	2.464	2.364	4.828	8,0%	2.372	2.307	4.679	7,7%	-4,1%
45-49	2.254	2.220	4.474	7,5%	2.297	2.247	4.544	7,6%	2.317	2.264	4.581	7,5%	2,4%
50-54	2.028	2.050	4.078	6,9%	2.039	2.120	4.159	6,9%	2.136	2.180	4.316	7,1%	5,8%
55-59	1.734	1.853	3.587	6,0%	1.804	1.882	3.686	6,1%	1.865	1.966	3.831	6,3%	6,8%
60-64	1.654	1.624	3.278	5,5%	1.608	1.604	3.212	5,4%	1.637	1.685	3.322	5,5%	1,3%
65-69	1.174	1.231	2.405	4,0%	1.386	1.463	2.849	4,7%	1.355	1.442	2.797	4,6%	16,3%
70-74	767	914	1.681	2,8%	829	959	1.788	3,0%	1.116	1.270	2.386	3,9%	41,9%
75-79	527	694	1.221	2,1%	552	683	1.235	2,1%	649	760	1.409	2,3%	15,4%
80-84	313	604	917	1,5%	347	562	909	1,5%	370	525	895	1,5%	-2,4%
85-89	204	449	653	1,1%	163	411	574	1,0%	182	351	533	0,9%	-18,4%
90-94	68	230	298	0,5%	76	208	284	0,5%	62	182	244	0,4%	-18,1%
95+	19	68	87	0,1%	17	51	68	0,1%	17	49	66	0,1%	-24,1%
Totaal	29.084	30.416	59.500	100,0%	29.348	30.640	59.988	100,0%	29.827	31.048	60.875	100,0%	2,3%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2013

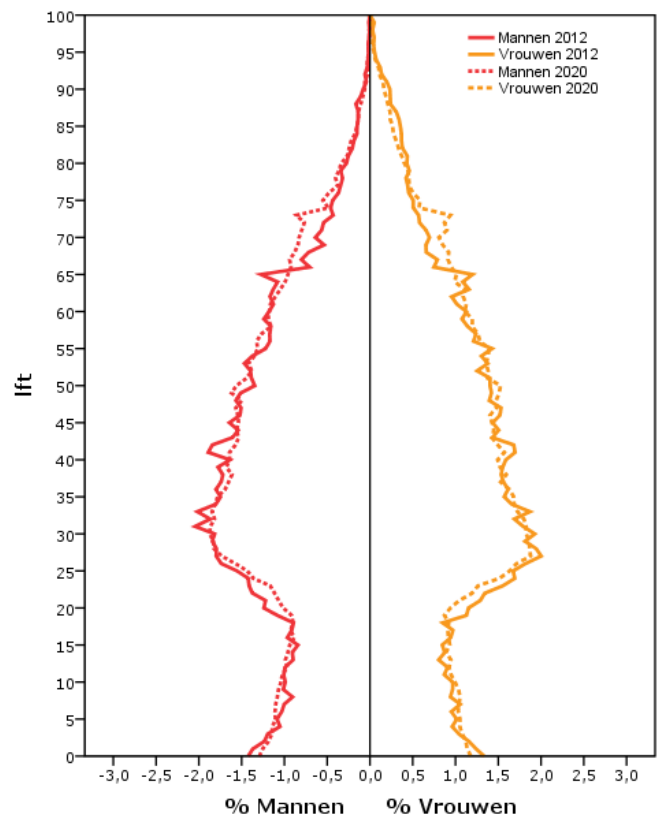
Tabel 4.6 Stadsdeel: Segbroek								
Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid,								groei % t.o.v. '12
	realisatie 2012	2013	2014	2015	2016	2017	2020	
Inwonertal	59.500	59.679	59.873	59.988	59.881	60.123	60.875	2,3%
gemiddelde leeftijd (jr.)	38,3	38,4	38,4	38,5	38,6	38,7	38,9	1,6%
woningvoorraad	29.211	29.211	29.349	29.349	29.349	29.471	29.771	1,9%
gemiddelde woningbezetting	2,04	2,04	2,04	2,04	2,04	2,04	2,04	0,0%
baby's en peuters (0-3 jr.)	2.970	2.999	3.006	2.984	2.925	2.911	2.858	-3,8%
kleuters (4-5)	1.223	1.228	1.301	1.335	1.356	1.350	1.323	8,2%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	4.872	4.915	4.973	5.035	5.103	5.158	5.308	8,9%
vervolgonderwijs (13-18 en 70 % 12 jarigen)	3.581	3.600	3.600	3.600	3.627	3.676	3.786	5,7%
jeugd (0-19)	12.079	12.044	12.146	12.183	12.159	12.264	12.494	3,4%
jongeren (20-29)	9.432	9.487	9.395	9.255	9.126	9.058	8.842	-6,3%
middelbaar jong (30-44)	15.310	15.278	15.307	15.242	15.071	15.079	15.159	-1,0%
bejaarden jong (65-74)	4.086	4.309	4.514	4.637	4.740	4.857	5.183	26,8%
pot. beroepsbev (15-64)	42.966	42.880	42.785	42.732	42.525	42.579	42.826	-0,3%
ouderen (55+)	14.127	14.292	14.467	14.605	14.732	14.882	15.483	9,6%
bejaarden (65+)	7.262	7.431	7.591	7.707	7.803	7.942	8.330	14,7%
bejaarden (75+)	3.176	3.122	3.077	3.070	3.063	3.085	3.147	-0,9%
bejaarden (85+)	1.038	986	958	926	899	888	843	-18,8%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2013

Figuur 4.6 Bevolkingspiramide 2012
Stadsdeel Segbroek – Den Haag
(doorgetrokken lijn is stadsdeel, gestippelde lijn is Den Haag)

Figuur 4.7 Bevolkingspiramide 2012-2020
Stadsdeel Segbroek
(doorgetrokken lijn is 2012, gestippelde lijn is 2020)

B

4.4 STADSDEEL SCHEVENINGEN

In het stadsdeel Scheveningen wonen in 2012 52.905 inwoners, 10,5% van de totale Haagse bevolking. Ten opzichte van Den Haag wonen in het stadsdeel minder mensen onder de 45 jaar en veel meer ouderen (figuur 4.8). Het stadsdeel groeit naar ruim 55.500 inwoners in 2020, een groei van 4,9% ten opzichte van 2012. Dit is ruim boven de groei van 3,3% in Den Haag. De gemiddelde leeftijd in het stadsdeel stijgt licht naar 42,1 jaar in 2020, en licht ruim boven het Haagse gemiddelde van 38,8 jaar. Kijken we naar de bijzondere leeftijdsgroepen (tabel 4.8) dan neemt alleen de groep jongeren (20-29), middelbaar jong (30-44) en bejaarden boven de 75 en 85 jaar af.

De sterkste groei treedt op bij de groep jong bejaarden ofwel de babyboom generatie. Verder valt er een sterke groei te constateren bij de groepen kleuters, basisonderwijs leerlingen, leerlingen in het vervolgonderwijs en jeugd.

De woningvoorraad neemt toe met 1.262 woningen tot bijna 29.600 woningen in 2020, een groei van 4,5%. De gemiddelde (bruto) woningbezetting blijft ongeveer gelijk, 1,88 persoon per woning in 2020.

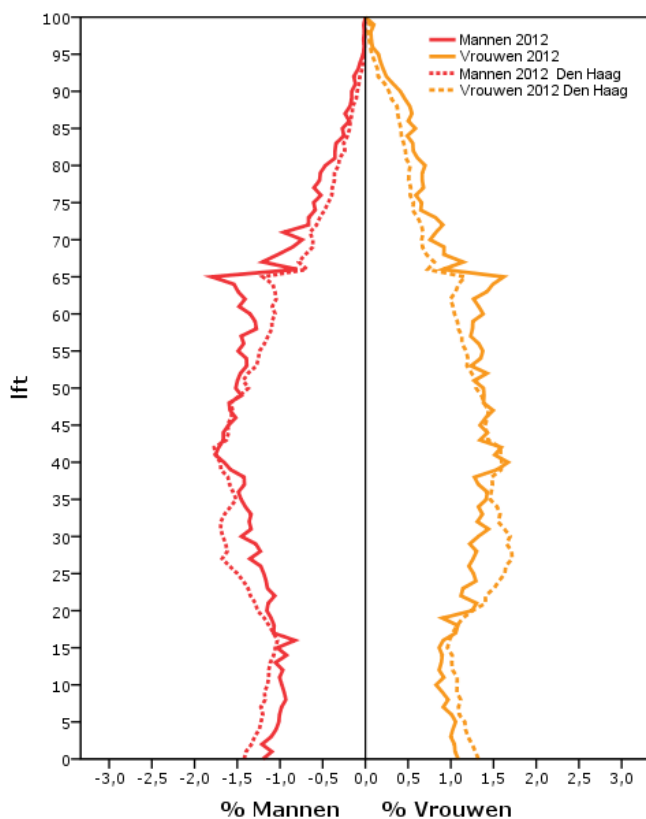
Realisatie en prognose 5 jaars leeftijdsklasse naar geslacht													
5 jaars lft. klasse	realisatie 2012				2015				2020				groei % t.o.v. '12
	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	
0-4 jr.	1.446	1.422	2.868	5,4%	1.460	1.485	2.945	5,5%	1.464	1.476	2.940	5,3%	2,5%
5-9	1.248	1.326	2.574	4,9%	1.350	1.354	2.704	5,0%	1.398	1.434	2.832	5,1%	10,0%
10-14	1.259	1.202	2.461	4,7%	1.293	1.301	2.594	4,8%	1.399	1.392	2.791	5,0%	13,4%
15-19	1.305	1.316	2.621	5,0%	1.318	1.325	2.643	4,9%	1.416	1.438	2.854	5,1%	8,9%
20-24	1.447	1.669	3.116	5,9%	1.441	1.603	3.044	5,7%	1.437	1.566	3.003	5,4%	-3,6%
25-29	1.605	1.712	3.317	6,3%	1.590	1.815	3.405	6,3%	1.578	1.818	3.396	6,1%	2,4%
30-34	1.762	1.850	3.612	6,8%	1.740	1.865	3.605	6,7%	1.708	1.932	3.640	6,6%	0,8%
35-39	1.880	1.909	3.789	7,2%	1.804	1.903	3.707	6,9%	1.773	1.932	3.705	6,7%	-2,2%
40-44	2.161	2.064	4.225	8,0%	2.038	2.026	4.064	7,6%	1.921	1.985	3.906	7,0%	-7,6%
45-49	1.982	1.919	3.901	7,4%	2.086	1.969	4.055	7,6%	2.086	2.056	4.142	7,5%	6,2%
50-54	1.856	1.822	3.678	7,0%	1.945	1.909	3.854	7,2%	2.080	2.014	4.094	7,4%	11,3%
55-59	1.773	1.763	3.536	6,7%	1.799	1.823	3.622	6,7%	1.945	1.933	3.878	7,0%	9,7%
60-64	1.857	1.883	3.740	7,1%	1.711	1.772	3.483	6,5%	1.767	1.848	3.615	6,5%	-3,3%
65-69	1.452	1.507	2.959	5,6%	1.676	1.737	3.413	6,4%	1.610	1.692	3.302	5,9%	11,6%
70-74	924	1.082	2.006	3,8%	1.084	1.168	2.252	4,2%	1.391	1.547	2.938	5,3%	46,5%
75-79	714	891	1.605	3,0%	695	915	1.610	3,0%	876	1.026	1.902	3,4%	18,5%
80-84	454	797	1.251	2,4%	496	788	1.284	2,4%	498	759	1.257	2,3%	0,5%
85-89	265	714	979	1,9%	243	571	814	1,5%	272	551	823	1,5%	-15,9%
90-94	143	373	516	1,0%	109	363	472	0,9%	98	271	369	0,7%	-28,5%
95+	24	127	151	0,3%	32	106	138	0,3%	27	102	129	0,2%	-14,6%
Totaal	25.557	27.348	52.905	100,0%	25.910	27.798	53.708	100,0%	26.744	28.772	55.516	100,0%	4,9%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2013

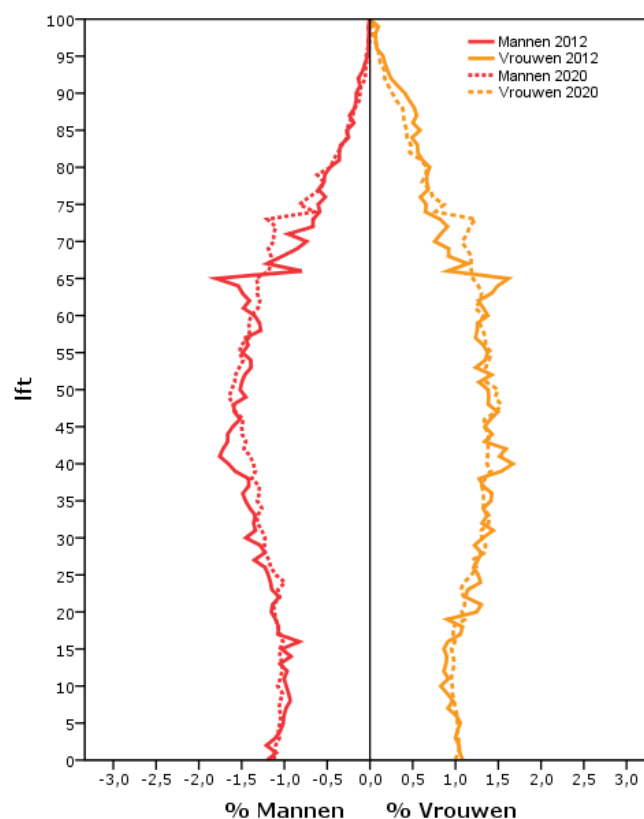
Tabel 4.8 Stadsdeel: Scheveningen								
Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid,	realisatie 2012	2013	2014	2015	2016	2017	2020	groei % t.o.v. '12
inwonertal	52.905	53.177	53.567	53.708	54.635	54.823	55.516	4,9%
gemiddelde leeftijd (jr.)	41,8	41,8	41,8	41,8	41,6	41,8	42,1	0,7%
woningvoorraad	28.318	28.343	28.567	28.567	29.026	29.172	29.580	4,5%
gemiddelde woningbezetting	1,87	1,88	1,88	1,88	1,88	1,88	1,88	0,5%
baby's en peuters (0-3 jr.)	2.321	2.352	2.365	2.391	2.441	2.411	2.358	1,6%
kleuters (4-5)	1.095	1.089	1.118	1.120	1.147	1.173	1.158	5,8%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	4.252	4.300	4.408	4.447	4.587	4.639	4.700	10,5%
vervolgonderwijs (13-18 en 70 % 12 jarigen)	3.426	3.432	3.435	3.502	3.613	3.654	3.747	9,4%
jeugd (0-19)	10.524	10.689	10.827	10.886	11.229	11.280	11.417	8,5%
jongeren (20-29)	6.433	6.442	6.475	6.449	6.514	6.455	6.399	-0,5%
middelbaar jong (30-44)	11.626	11.507	11.502	11.376	11.485	11.363	11.251	-3,2%
bejaarden jong (65-74)	4.965	5.295	5.519	5.665	5.823	6.000	6.240	25,7%
pot. beroepsbev (15-64)	35.535	35.461	35.539	35.482	36.003	36.006	36.233	2,0%
ouderen (55+)	16.743	16.866	16.954	17.088	17.315	17.509	18.213	8,8%
bejaarden (65+)	9.467	9.698	9.877	9.983	10.166	10.307	10.720	13,2%
bejaarden (75+)	4.502	4.403	4.358	4.318	4.343	4.307	4.480	-0,5%
bejaarden (85+)	1.646	1.562	1.491	1.424	1.379	1.362	1.321	-19,7%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2013

Figuur 4.8 Bevolkingspiramide 2012
Stadsdeel Scheveningen – Den Haag
(doorgetrokken lijn is stadsdeel, gestippelde lijn is Den Haag)

Figuur 4.9 Bevolkingspiramide 2012-2020
Stadsdeel Scheveningen
(doorgetrokken lijn is 2012, gestippelde lijn is 2020)

4.5 STADSDEEL CENTRUM

In het stadsdeel Centrum wonen in 2012 98.686 inwoners, 19,6% van de totale Haagse bevolking. Ten opzichte van Den Haag wonen in het stadsdeel vooral meer jeugd en jongeren tot 35 jaar en minder ouderen (figuur 4.10). Het stadsdeel groeit naar ca. 99.400 inwoners in 2020, een bescheiden groei van 0,7% ten opzichte van 2012. Dit is duidelijk onder de groei van 3,3% in Den Haag. De gemiddelde leeftijd in het stadsdeel stijgt naar 36,6 jaar in 2020, maar blijft nog duidelijk onder het Haagse gemiddelde van 38,8 jaar. Kijken we naar de bijzondere leeftijdsgroepen (tabel 4.10) dan groeit de groep bejaarden jong, de ouderen, en de groepen bejaarden 65+. 75+ en 85+ meer dan gemiddeld. Onder de jeugd neemt de generatie in het basisonderwijs, het vervolgonderwijs, de jongeren en middelbaar jong en de baby's en peuters in omvang af. De woningvoorraad neemt toe met bijna 1.300 woningen tot ca. 47.700 woningen in 2020, een groei van 2,8%. De gemiddelde (bruto) woningbezetting daalt naar gemiddeld 2,08 persoon per woning in 2020.

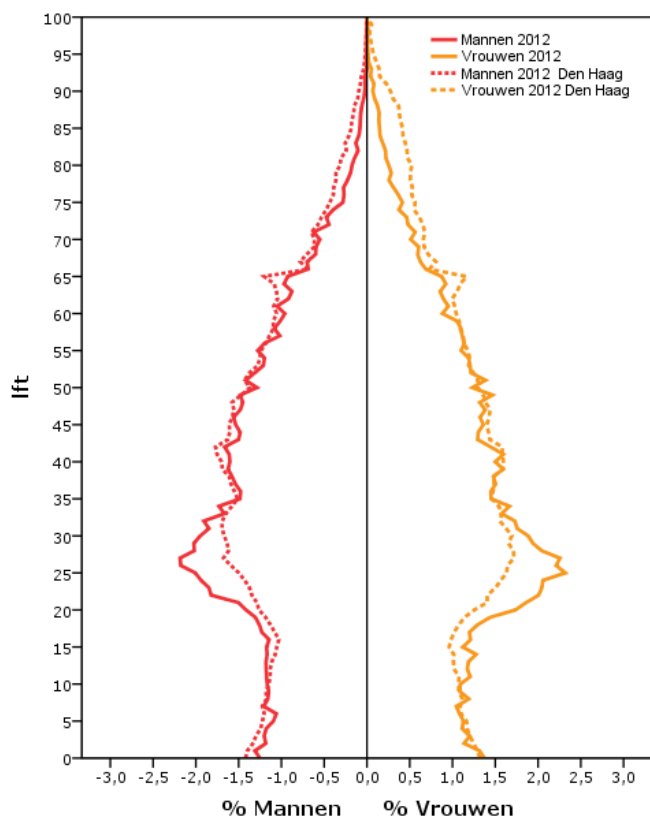
Tabel 4.9 Stadsdeel Centrum													
Realisatie en prognose 5 jaars leeftijdsklasse naar geslacht													
5 jaars lft. klasse	realisatie 2012				2015				2020				groei % t.o.v. '12
	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	
0-4 jr.	3.077	2.973	6.050	6,1%	3.128	3.065	6.193	6,2%	3.009	2.889	5.898	5,9%	-2,5%
5-9	2.848	2.679	5.527	5,6%	2.768	2.651	5.419	5,4%	2.748	2.689	5.437	5,5%	-1,6%
10-14	2.947	2.873	5.820	5,9%	2.864	2.704	5.568	5,6%	2.664	2.600	5.264	5,3%	-9,6%
15-19	3.070	3.031	6.101	6,2%	2.984	2.990	5.974	6,0%	2.902	2.851	5.753	5,8%	-5,7%
20-24	4.285	4.700	8.985	9,1%	4.042	4.529	8.571	8,6%	3.895	4.317	8.212	8,3%	-8,6%
25-29	5.231	5.215	10.446	10,6%	5.301	5.259	10.560	10,6%	5.046	5.078	10.124	10,2%	-3,1%
30-34	4.574	4.170	8.744	8,9%	4.607	4.192	8.799	8,8%	4.637	4.232	8.869	8,9%	1,4%
35-39	3.869	3.619	7.488	7,6%	3.852	3.545	7.397	7,4%	3.851	3.454	7.305	7,4%	-2,4%
40-44	3.950	3.455	7.405	7,5%	3.830	3.598	7.428	7,4%	3.529	3.311	6.840	6,9%	-7,6%
45-49	3.772	3.317	7.089	7,2%	3.764	3.252	7.016	7,0%	3.587	3.401	6.988	7,0%	-1,4%
50-54	3.229	3.016	6.245	6,3%	3.456	3.200	6.656	6,7%	3.450	3.111	6.561	6,6%	5,1%
55-59	2.810	2.664	5.474	5,5%	2.946	2.701	5.647	5,7%	3.099	2.911	6.010	6,1%	9,8%
60-64	2.401	2.181	4.582	4,6%	2.373	2.296	4.669	4,7%	2.531	2.387	4.918	5,0%	7,3%
65-69	1.764	1.638	3.402	3,4%	2.045	1.932	3.977	4,0%	2.039	2.000	4.039	4,1%	18,7%
70-74	1.251	1.158	2.409	2,4%	1.353	1.279	2.632	2,6%	1.672	1.647	3.319	3,3%	37,8%
75-79	624	791	1.415	1,4%	757	862	1.619	1,6%	945	967	1.912	1,9%	35,1%
80-84	327	498	825	0,8%	403	511	914	0,9%	494	578	1.072	1,1%	29,9%
85-89	166	311	477	0,5%	186	325	511	0,5%	239	320	559	0,6%	17,2%
90-94	40	126	166	0,2%	65	149	214	0,2%	62	141	203	0,2%	22,3%
95+	14	22	36	0,0%	11	32	43	0,0%	16	38	54	0,1%	50,0%
Totaal	50.249	48.437	98.686	100,0%	50.735	49.072	99.807	100,0%	50.415	48.922	99.337	100,0%	0,7%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2013

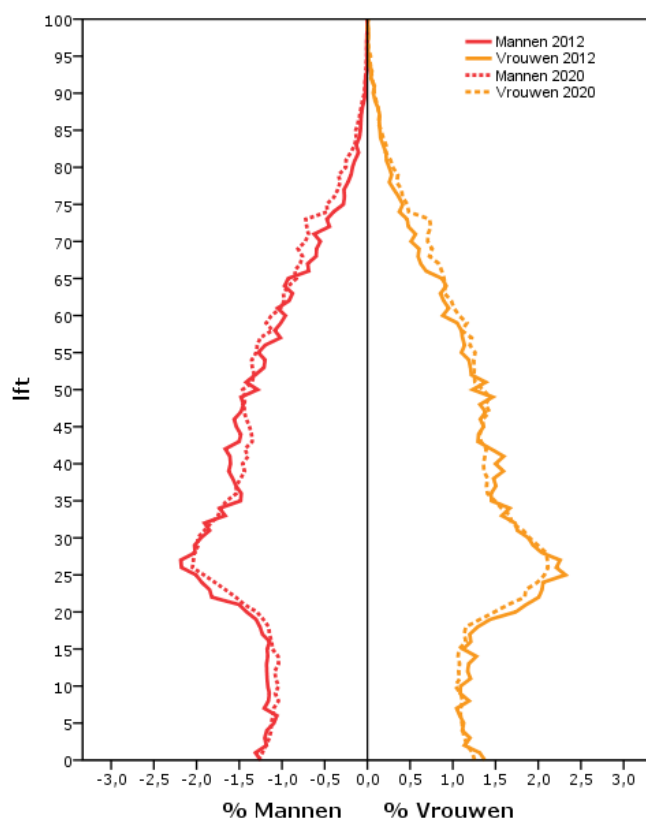
Tabel 4.10 Stadsdeel: Centrum								
Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid,	realisatie 2012	2013	2014	2015	2016	2017	2020	groei % t.o.v. '12
inwonertal	98.686	98.771	98.954	99.807	99.436	99.343	99.337	0,7%
gemiddelde leeftijd (jr.)	35,1	35,3	35,6	35,8	36,0	36,2	36,6	4,3%
woningvoorraad	46.390	46.389	46.747	47.181	47.349	47.450	47.669	2,8%
gemiddelde woningbezetting	2,13	2,13	2,12	2,12	2,10	2,09	2,08	-2,3%
baby's en peuters (0-3 jr.)	4.920	4.922	5.005	5.023	4.981	4.925	4.784	-2,8%
kleuters (4-5)	2.226	2.265	2.220	2.264	2.282	2.267	2.225	0,0%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	9.295	9.177	9.050	9.134	9.013	8.972	8.970	-3,5%
vervolgonderwijs (13-18 en 70 % 12 jarigen)	7.935	7.838	7.752	7.732	7.645	7.540	7.340	-7,5%
jeugd (0-19)	23.498	23.281	23.090	23.154	22.896	22.739	22.352	-4,9%
jongeren (20-29)	19.431	19.420	19.240	19.131	18.802	18.715	18.336	-5,6%
middelbaar jong (30-44)	23.637	23.555	23.524	23.624	23.361	23.214	23.014	-2,6%
bejaarden jong (65-74)	5.811	6.145	6.362	6.609	6.763	6.878	7.358	26,6%
pot. beroepsbev (15-64)	72.559	72.426	72.302	72.717	72.215	72.073	71.580	-1,3%
ouderen (55+)	18.786	19.150	19.655	20.226	20.698	20.957	22.086	17,6%
bejaarden (65+)	8.730	9.120	9.536	9.910	10.265	10.429	11.158	27,8%
bejaarden (75+)	2.919	2.975	3.174	3.301	3.502	3.551	3.800	30,2%
bejaarden (85+)	679	682	740	768	799	804	816	20,2%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2013

Figuur 4.10 Bevolkingspiramide 2012
Stadsdeel Centrum - Den Haag
(doorgetrokken lijn is stadsdeel, gestippelde lijn is Den Haag)

Figuur 4.11 Bevolkingspiramide 2012-1020
Stadsdeel Centrum
(doorgetrokken lijn is 2012, gestippelde lijn is 2020)

4.6 STADSDEEL LAAK

In het stadsdeel Laak wonen in 2012 39.851 inwoners, 7,9% van de totale Haagse bevolking. Ten opzichte van Den Haag wonen in het stadsdeel vooral meer jeugd en jongeren tot 40 jaar en minder ouderen (figuur 4.12). Het stadsdeel groeit naar bijna 42.700 inwoners in 2020, een groei van 7% ten opzichte van 2012. Dit licht fors boven de gemiddelde groei in Den Haag. De gemiddelde leeftijd in het stadsdeel stijgt licht naar 34,2 jaar in 2020, maar blijft daarmee onder het Haagse gemiddelde van 38,8 jaar. Kijken we naar de bijzondere leeftijdsgroepen (tabel 4.12) dan groeien alle onderscheiden doelgroepen van beleid. Ook in stadsdeel Laak is de grootste toename bij de jong bejaarden. Andere beleidsgroepen die meer dan gemiddeld stijgen zijn de baby's en peuters, kleuters, leerlingen in het basis- onderwijs, de ouderen (55+) en de bejaarden (65+).

De woningvoorraad neemt toe met bijna 1.300 woningen tot ongeveer 18.500 woningen in 2020, een groei van 7,5%. De gemiddelde (bruto) woningbezetting daalt licht naar gemiddeld 2,31 persoon per woning in 2020.

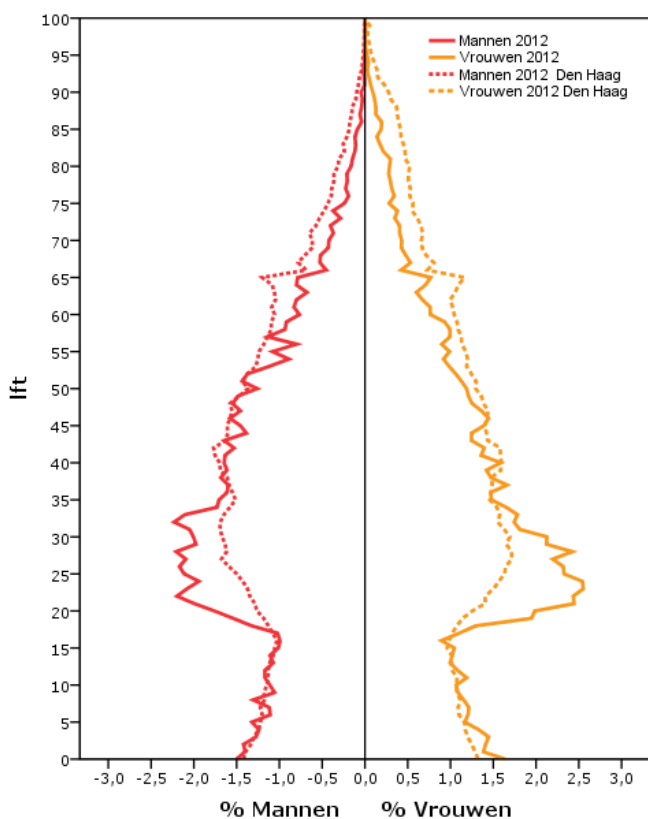
Tabel 4.11 Stadsdeel Laak													
Realisatie en prognose 5 jaars leeftijdsklasse naar geslacht													
5 jaars lft klasse	realisatie 2012				2015				2020				groei % t.o.v. '12
	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	
0-4 jr.	1.391	1.406	2.797	7,0%	1.483	1.447	2.930	7,2%	1.556	1.501	3.057	7,2%	9,3%
5-9	1.203	1.137	2.340	5,9%	1.205	1.184	2.389	5,9%	1.294	1.277	2.571	6,0%	9,9%
10-14	1.146	1.044	2.190	5,5%	1.163	1.060	2.223	5,5%	1.201	1.108	2.309	5,4%	5,4%
15-19	1.199	1.226	2.425	6,1%	1.172	1.152	2.324	5,7%	1.265	1.240	2.505	5,9%	3,3%
20-24	2.029	2.333	4.362	10,9%	1.955	2.269	4.224	10,4%	1.933	2.233	4.166	9,8%	-4,5%
25-29	2.148	2.221	4.369	11,0%	2.180	2.326	4.506	11,1%	2.210	2.393	4.603	10,8%	5,4%
30-34	2.059	1.778	3.837	9,6%	2.001	1.901	3.902	9,6%	2.044	2.037	4.081	9,6%	6,4%
35-39	1.671	1.463	3.134	7,9%	1.746	1.475	3.221	7,9%	1.756	1.655	3.411	8,0%	8,8%
40-44	1.596	1.333	2.929	7,3%	1.548	1.394	2.942	7,2%	1.554	1.360	2.914	6,8%	-0,5%
45-49	1.530	1.299	2.829	7,1%	1.472	1.276	2.748	6,8%	1.473	1.347	2.820	6,6%	-0,3%
50-54	1.236	1.030	2.266	5,7%	1.353	1.139	2.492	6,1%	1.367	1.231	2.598	6,1%	14,7%
55-59	992	938	1.930	4,8%	1.003	909	1.912	4,7%	1.200	1.070	2.270	5,3%	17,6%
60-64	789	684	1.473	3,7%	845	770	1.615	4,0%	898	791	1.689	4,0%	14,7%
65-69	552	512	1.064	2,7%	643	580	1.223	3,0%	695	664	1.359	3,2%	27,7%
70-74	377	384	761	1,9%	397	395	792	1,9%	527	519	1.046	2,5%	37,5%
75-79	219	295	514	1,3%	254	287	541	1,3%	302	310	612	1,4%	19,1%
80-84	133	217	350	0,9%	144	218	362	0,9%	159	196	355	0,8%	1,4%
85-89	52	147	199	0,5%	64	125	189	0,5%	75	127	202	0,5%	1,5%
90-94	17	53	70	0,2%	20	54	74	0,2%	24	47	71	0,2%	1,4%
95+	2	10	12	0,0%	4	12	16	0,0%	4	11	15	0,0%	25,0%
Totaal	20.341	19.510	39.851	100,0%	20.652	19.973	40.625	100,0%	21.537	21.117	42.654	100,0%	7,0%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2013

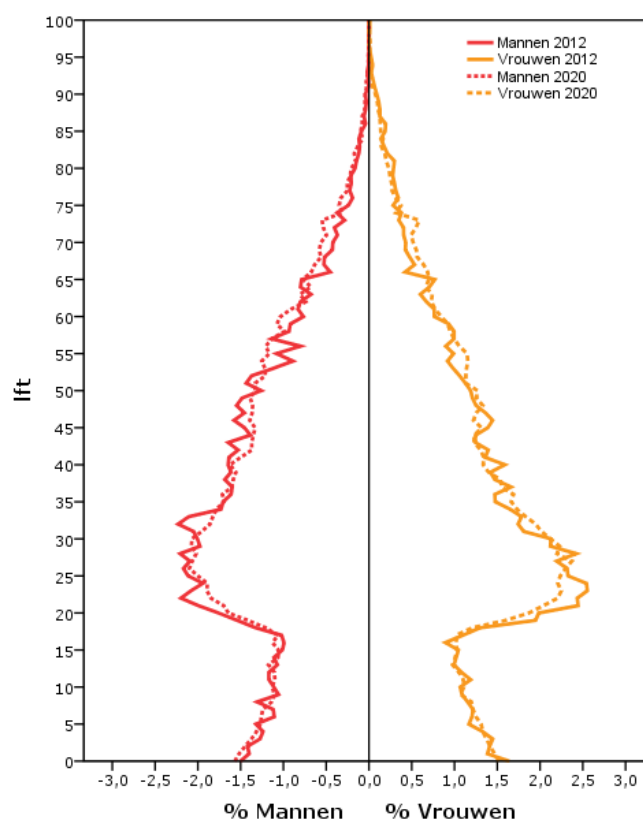
Tabel 4.12 Stadsdeel: Laak								
Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid,	realisatie 2012	2013	2014	2015	2016	2017	2020	groei % t.o.v. '12
inwonertal	39.851	40.215	40.430	40.625	41.013	41.782	42.654	7,0%
gemiddelde leeftijd (jr.)	33,6	33,6	33,7	33,8	33,9	33,9	34,2	1,8%
woningvoorraad	17.172	17.267	17.417	17.457	17.651	18.013	18.453	7,5%
gemiddelde woningbezetting	2,32	2,33	2,32	2,33	2,32	2,32	2,31	-0,4%
baby's en peuters (0-3 jr.)	2.286	2.331	2.369	2.430	2.458	2.490	2.493	9,1%
kleuters (4-5)	1.008	1.021	1.039	1.013	1.032	1.086	1.114	10,5%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	3.890	3.895	3.921	3.930	3.970	4.058	4.220	8,5%
vervolgonderwijs (13-18 en 70 % 12 jarigen)	2.884	2.896	2.909	2.942	2.990	3.051	3.087	7,0%
jeugd (0-19)	9.752	9.753	9.795	9.866	10.009	10.224	10.442	7,1%
jongeren (20-29)	8.731	8.852	8.778	8.730	8.704	8.854	8.769	0,4%
middelbaar jong (30-44)	9.900	9.980	10.066	10.065	10.097	10.224	10.406	5,1%
bejaarden jong (65-74)	1.825	1.905	1.959	2.015	2.090	2.151	2.405	31,8%
pot. beroepsbev (15-64)	29.554	29.724	29.811	29.886	30.114	30.672	31.057	5,1%
ouderen (55+)	6.373	6.457	6.570	6.724	6.918	7.093	7.619	19,6%
bejaarden (65+)	2.970	3.081	3.127	3.197	3.288	3.350	3.660	23,2%
bejaarden (75+)	1.145	1.176	1.168	1.182	1.198	1.199	1.255	9,6%
bejaarden (85+)	281	284	282	279	286	288	288	2,5%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2013

Figuur 4.12 Bevolkingspiramide 2012
Stadsdeel Laak – Den Haag
(doorgetrokken lijn is stadsdeel, gestippelde lijn is Den Haag)

Figuur 4.13 Bevolkingspiramide 2012-2020
Stadsdeel Laak
(doorgetrokken lijn is 2012, gestippelde lijn is 2020)

4.7 STADSDEEL HAAGSE HOUT

In het stadsdeel Haagse Hout wonen in 2010 41.910 inwoners, 8,3% van de totale Haagse bevolking. Ten opzichte van Den Haag wonen in het stadsdeel minder jeugd en jongeren tot 30 jaar en meer ouderen (figuur 4.14). Het stadsdeel groeit naar ca. 44.100 inwoners in 2020, een groei van 5,3% ten opzichte van 2012. Dit licht boven de groei in Den Haag. De gemiddelde leeftijd in het stadsdeel daalt licht naar 42,6 jaar in 2020, maar blijft ruimschoots boven het Haagse gemiddelde van 38,8 jaar. Kijken we naar de bijzondere leeftijdsgroepen (tabel 4.14) dan groeien de groepen kleuters, de basisonderwijs – leerlingen, de leerlingen in het vervolgonderwijs, de jeugd, en de jong bejaarden sterk. In het stadsdeel Haagse Hout daalt het aantal jongeren, evenals het aantal bejaarden van 75 jaar en ouder.

De woningvoorraad neemt toe met ruim 900 woningen tot ca. 25.500 woningen in 2020, een toename van 3,8%. De gemiddelde (bruto) woningbezetting blijft ongeveer gelijk, gemiddeld 1,73 persoon per woning in 2020.

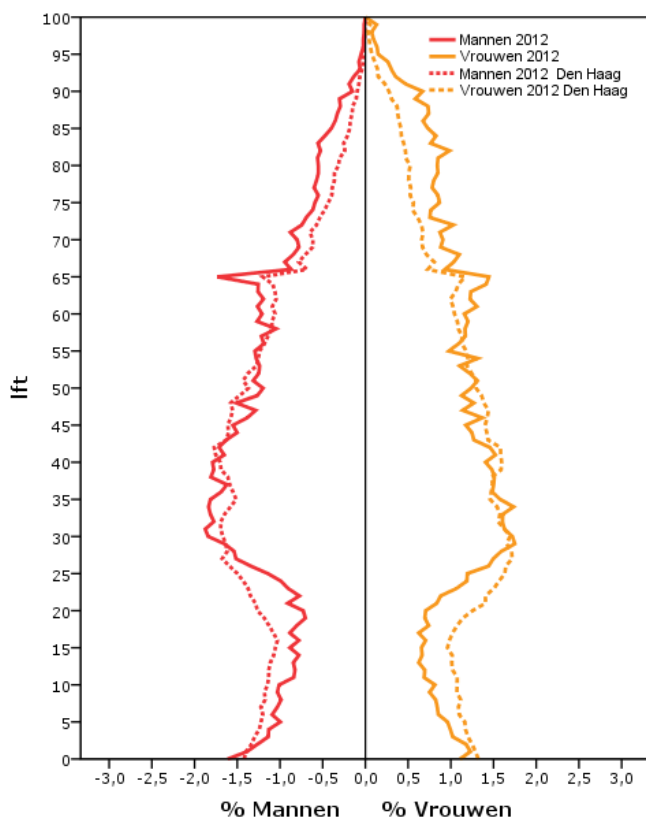
Tabel 4.13 Stadsdeel Haagse Hout														
Realisatie en prognose 5 jaars leeftijdsklasse naar geslacht														
5 jaars lft. klasse	realisatie 2012				2015				2020				groei % t.o.v. '12	
	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%		
0-4 jr.	1.292	1.224	2.516	6,0%	1.388	1.301	2.689	6,2%	1.313	1.258	2.571	5,8%	2,2%	
5-9	1.016	936	1.952	4,7%	1.118	1.062	2.180	5,0%	1.251	1.160	2.411	5,5%	23,5%	
10-14	850	771	1.621	3,9%	971	856	1.827	4,2%	1.052	941	1.993	4,5%	22,9%	
15-19	802	757	1.559	3,7%	809	758	1.567	3,6%	921	802	1.723	3,9%	10,5%	
20-24	852	1.035	1.887	4,5%	830	993	1.823	4,2%	736	893	1.629	3,7%	-13,7%	
25-29	1.421	1.653	3.074	7,3%	1.432	1.710	3.142	7,3%	1.334	1.597	2.931	6,6%	-4,7%	
30-34	1.808	1.836	3.644	8,7%	1.834	1.873	3.707	8,6%	1.784	1.847	3.631	8,2%	-0,4%	
35-39	1.723	1.672	3.395	8,1%	1.754	1.749	3.503	8,1%	1.739	1.769	3.508	8,0%	3,3%	
40-44	1.640	1.528	3.168	7,6%	1.670	1.621	3.291	7,6%	1.646	1.638	3.284	7,4%	3,7%	
45-49	1.384	1.345	2.729	6,5%	1.510	1.466	2.976	6,9%	1.564	1.574	3.138	7,1%	15,0%	
50-54	1.242	1.369	2.611	6,2%	1.284	1.358	2.642	6,1%	1.433	1.473	2.906	6,6%	11,3%	
55-59	1.190	1.241	2.431	5,8%	1.223	1.260	2.483	5,7%	1.298	1.344	2.642	6,0%	8,7%	
60-64	1.222	1.402	2.624	6,3%	1.183	1.334	2.517	5,8%	1.217	1.303	2.520	5,7%	-4,0%	
65-69	1.023	1.193	2.216	5,3%	1.171	1.344	2.515	5,8%	1.115	1.314	2.429	5,5%	9,6%	
70-74	738	958	1.696	4,0%	797	1.030	1.827	4,2%	1.030	1.268	2.298	5,2%	35,5%	
75-79	567	918	1.485	3,5%	594	907	1.501	3,5%	714	966	1.680	3,8%	13,1%	
80-84	528	944	1.472	3,5%	468	821	1.289	3,0%	464	800	1.264	2,9%	-14,1%	
85-89	332	766	1.098	2,6%	321	720	1.041	2,4%	288	626	914	2,1%	-16,8%	
90-94	122	455	577	1,4%	135	442	577	1,3%	132	366	498	1,1%	-13,7%	
95+	26	129	155	0,4%	26	114	140	0,3%	28	120	148	0,3%	-4,5%	
Totaal	19.778	22.132	41.910	100,0%	20.518	22.719	43.237	100,0%	21.059	23.059	44.118	100,0%	5,3%	

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2013

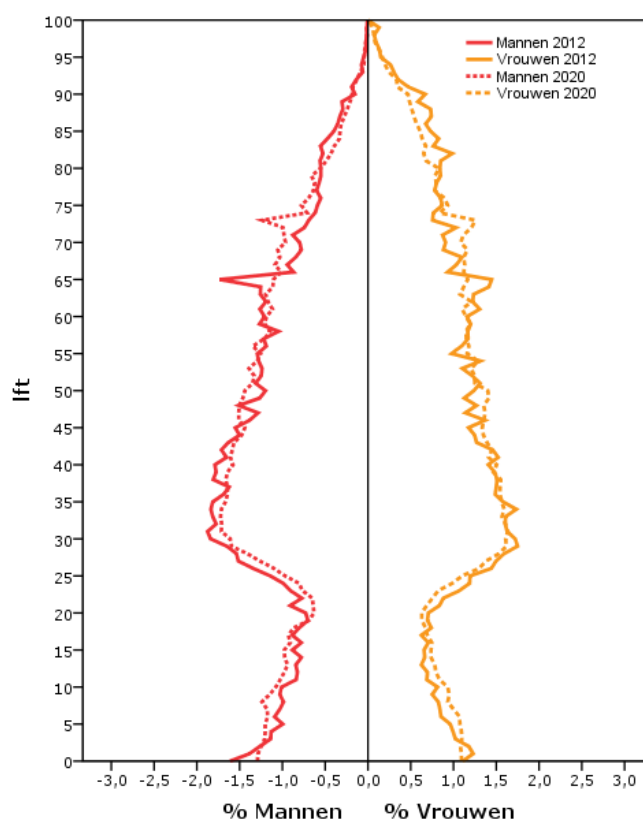
Tabel 4.14 Stadsdeel: Haagse Hout								
Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid,	realisatie 2012	2013	2014	2015	2016	2017	2020	groei % t.o.v. '12
inwonertal	41.910	42.148	42.928	43.237	43.317	43.848	44.118	5,3%
gemiddelde leeftijd (jr.)	42,8	42,7	42,4	42,4	42,4	42,4	42,6	-0,5%
woningvoorraad	24.552	24.552	24.947	25.009	25.067	25.382	25.496	3,8%
gemiddelde woningbezetting	1,71	1,72	1,72	1,73	1,73	1,73	1,73	1,2%
baby's en peuters (0-3 jr.)	2.072	2.138	2.175	2.172	2.144	2.144	2.066	-0,3%
kleuters (4-5)	854	889	949	1.011	1.028	1.033	1.006	17,8%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	3.188	3.286	3.450	3.565	3.654	3.752	3.884	21,8%
vervolgonderwijs (13-18 en 70 % 12 jarigen)	2.095	2.071	2.179	2.233	2.276	2.354	2.459	17,4%
jeugd (0-19)	7.648	7.804	8.100	8.263	8.358	8.532	8.698	13,7%
jongeren (20-29)	4.961	4.914	5.039	4.965	4.843	4.809	4.560	-8,1%
middelbaar jong (30-44)	10.207	10.276	10.457	10.501	10.465	10.526	10.423	2,1%
bejaarden jong (65-74)	3.912	4.113	4.268	4.342	4.436	4.547	4.727	20,8%
pot. beroepsbev (15-64)	27.122	27.096	27.542	27.651	27.571	27.906	27.912	2,9%
ouderen (55+)	13.754	13.791	13.841	13.890	13.964	14.097	14.393	4,6%
bejaarden (65+)	8.699	8.785	8.842	8.890	8.955	9.047	9.231	6,1%
bejaarden (75+)	4.787	4.672	4.574	4.548	4.519	4.500	4.504	-5,9%
bejaarden (85+)	1.830	1.808	1.768	1.758	1.715	1.681	1.560	-14,8%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2013

Figuur 4.14 Bevolkingspiramide 2012
Stadsdeel Haagse Hout – Den Haag
(doorgetrokken lijn is stadsdeel, gestippelde lijn is Den Haag)

Figuur 4.15 Bevolkingspiramide 2012-2020
Stadsdeel Haagse Hout
(doorgetrokken lijn is 2012, gestippelde lijn is 2020)

4.8 STADSDEEL LEIDSCHENVEEN/YPENBURG

In het stadsdeel Leidschenveen-Ypenburg wonen in 2012 46.672 inwoners, 9,3% van de totale Haagse bevolking. Ten opzichte van Den Haag wonen in het stadsdeel veel jeugd tot 20 jaar, veel mensen tussen de 35 en 50 jaar, minder jongeren en minder ouderen (figuur 4.16). Het stadsdeel krimpt naar ca. 46.500 inwoners in 2020, een lichte daling van 0,5% ten opzichte van 2012. Dit is onder de groei van 3,3% in Den Haag. De gemiddelde leeftijd in het stadsdeel stijgt sterk naar 35,4 jaar in 2020, maar blijft nog wel onder het Haagse gemiddelde van 38,8 jaar.

Bij de bijzondere leeftijdsgroepen (tabel 4.16) nemen de baby's en peuters, de kleuters, de basisonderwijs leerlingen, de jeugd en middelbaar jong sterk af. De leerlingen in het vervolgonderwijs, de jongeren, de groep bejaarden jong ook wel de babyboom generatie, de ouderen boven de 55 en de bejaarden stijgen meer dan gemiddeld.

De woningvoorraad neemt toe met ruim 700 woningen tot ca. 17.500 woningen in 2020, een groei van 4,4%. De gemiddelde (bruto) woningbezetting daalt naar gemiddeld 2,67 persoon per woning in 2020.

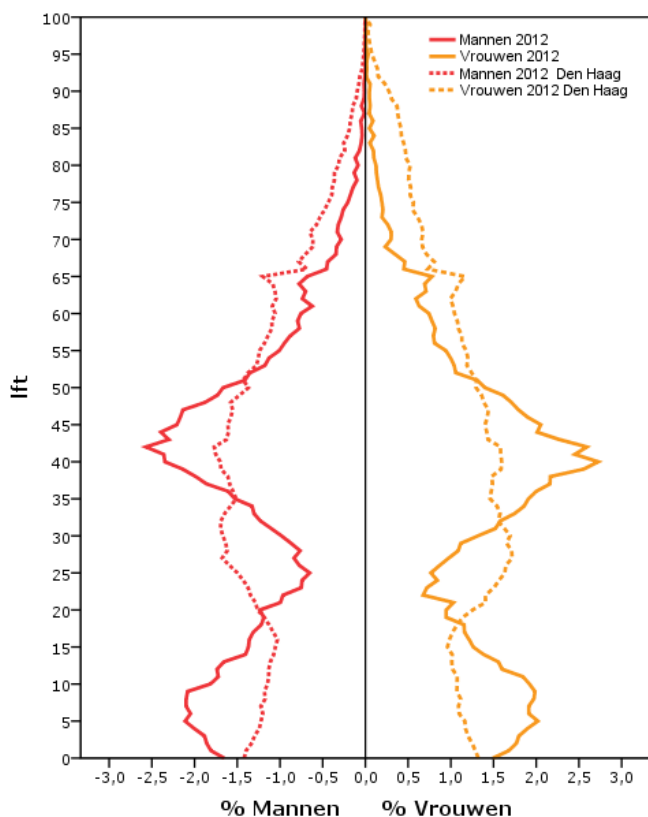
Realisatie en prognose 5 jaars leeftijdsklasse naar geslacht													
5 jaars lft. klasse	realisatie 2012				2015				2020				groei % t.o.v. '12
	mannen	Vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	
0-4 jr.	2.145	2.017	4.162	8,9%	1.925	1.786	3.711	7,8%	1.611	1.505	3.116	6,7%	-25,1%
5-9	2.432	2.291	4.723	10,1%	2.246	2.122	4.368	9,2%	1.955	1.801	3.756	8,1%	-20,5%
10-14	1.942	1.941	3.883	8,3%	2.174	2.108	4.282	9,0%	2.066	1.940	4.006	8,6%	3,2%
15-19	1.503	1.341	2.844	6,1%	1.629	1.512	3.141	6,6%	1.827	1.738	3.565	7,7%	25,4%
20-24	1.093	985	2.078	4,5%	1.151	1.005	2.156	4,5%	1.163	1.028	2.191	4,7%	5,4%
25-29	908	1.125	2.033	4,4%	901	1.028	1.929	4,1%	949	1.007	1.956	4,2%	-3,8%
30-34	1.385	1.875	3.260	7,0%	1.211	1.625	2.836	6,0%	1.098	1.393	2.491	5,4%	-23,6%
35-39	2.124	2.521	4.645	10,0%	1.762	2.203	3.965	8,4%	1.453	1.848	3.301	7,1%	-28,9%
40-44	2.790	2.816	5.606	12,0%	2.490	2.702	5.192	11,0%	1.938	2.217	4.155	8,9%	-25,9%
45-49	2.358	2.119	4.477	9,6%	2.553	2.390	4.943	10,4%	2.323	2.396	4.719	10,2%	5,4%
50-54	1.569	1.356	2.925	6,3%	1.913	1.696	3.609	7,6%	2.147	1.978	4.125	8,9%	41,0%
55-59	1.026	968	1.994	4,3%	1.209	1.103	2.312	4,9%	1.542	1.431	2.973	6,4%	49,1%
60-64	837	787	1.624	3,5%	893	891	1.784	3,8%	1.064	1.014	2.078	4,5%	28,0%
65-69	527	530	1.057	2,3%	735	729	1.464	3,1%	767	787	1.554	3,3%	47,0%
70-74	344	295	639	1,4%	398	371	769	1,6%	619	619	1.238	2,7%	93,7%
75-79	177	186	363	0,8%	268	234	502	1,1%	336	313	649	1,4%	78,8%
80-84	85	110	195	0,4%	109	136	245	0,5%	173	166	339	0,7%	73,8%
85-89	40	66	106	0,2%	45	78	123	0,3%	56	86	142	0,3%	34,0%
90-94	9	33	42	0,1%	16	41	57	0,1%	17	43	60	0,1%	42,9%
95+	3	13	16	0,0%	2	10	12	0,0%	2	13	15	0,0%	-6,3%
Totaal	23.297	23.375	46.672	100,0%	23.630	23.770	47.400	100,0%	23.106	23.323	46.429	100,0%	-0,5%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2013

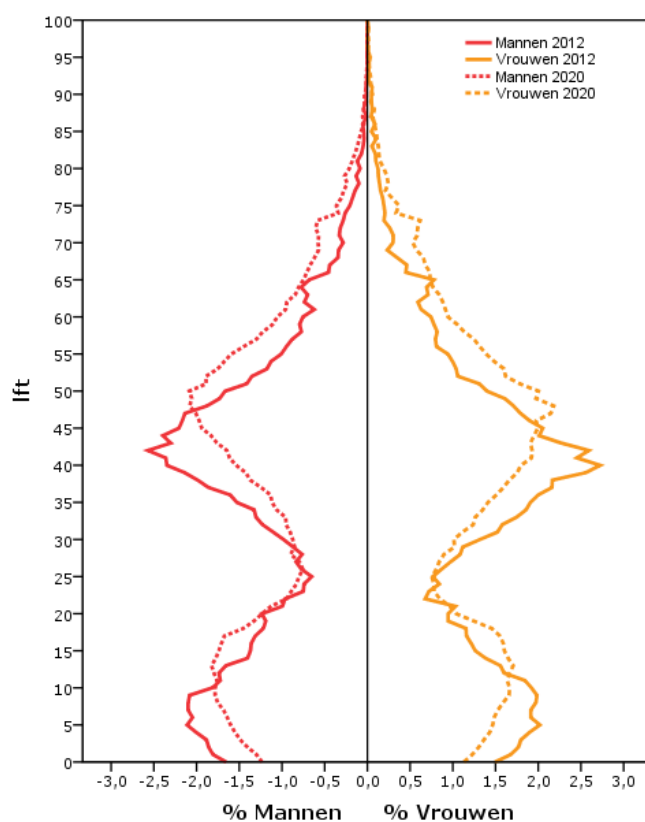
Tabel 4.16 Stadsdeel: Leidschenveen-Ypenburg								
Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid	realisatie 2012	2013	2014	2015	2016	2017	2020	groei % t.o.v. '12
Inwonertal	46.672	47.455	47.548	47.400	47.118	46.832	46.429	-0,5%
gemiddelde leeftijd (jr.)	32,1	32,6	33,0	33,5	33,9	34,4	35,4	10,3%
Woningvoorraad	16.672	17.002	17.156	17.166	17.193	17.201	17.403	4,4%
gemiddelde woningbezetting	2,80	2,79	2,77	2,76	2,74	2,72	2,67	-4,6%
baby's en peuters (0-3 jr.)	3.252	3.179	3.029	2.869	2.734	2.617	2.424	-25,5%
kleuters (4-5)	1.874	1.782	1.727	1.690	1.623	1.540	1.404	-25,1%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	7.572	7.563	7.458	7.265	7.054	6.819	6.278	-17,1%
vervolgonderwijs (13-18 en 70 % 12 jarigen)	4.293	4.500	4.678	4.849	4.999	5.100	5.145	19,8%
jeugd (0-19)	15.612	15.765	15.677	15.502	15.300	15.062	14.443	-7,5%
jongeren (20-29)	4.111	4.164	4.136	4.085	4.027	4.049	4.147	0,9%
middelbaar jong (30-44)	13.511	13.173	12.650	11.993	11.428	10.859	9.947	-26,4%
bejaarden jong (65-74)	1.696	1.925	2.102	2.233	2.332	2.463	2.792	64,6%
Pot. beroepsbev (15-64)	31.486	31.889	31.938	31.867	31.740	31.603	31.554	0,2%
ouderen (55+)	6.036	6.512	6.883	7.268	7.614	7.985	9.048	49,9%
bejaarden (65+)	2.418	2.731	2.967	3.172	3.324	3.520	3.997	65,3%
bejaarden (75+)	722	806	865	939	992	1.057	1.205	66,9%
bejaarden (85+)	164	191	187	192	202	213	217	32,3%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2013

Figuur 4.16 Bevolkingspiramide 2012
Stadsdeel Leidschenveen/Ypenburg – Den Haag
(doorgetrokken lijn is stadsdeel, gestippelde lijn is Den Haag)

Figuur 4.16 Bevolkingspiramide 2012-2020
Stadsdeel Leidschenveen/Ypenburg
(doorgetrokken lijn is 2012, gestippelde lijn is 2020)

5

HUISHOUDENS PROGNOSE KORTE TERMIJN

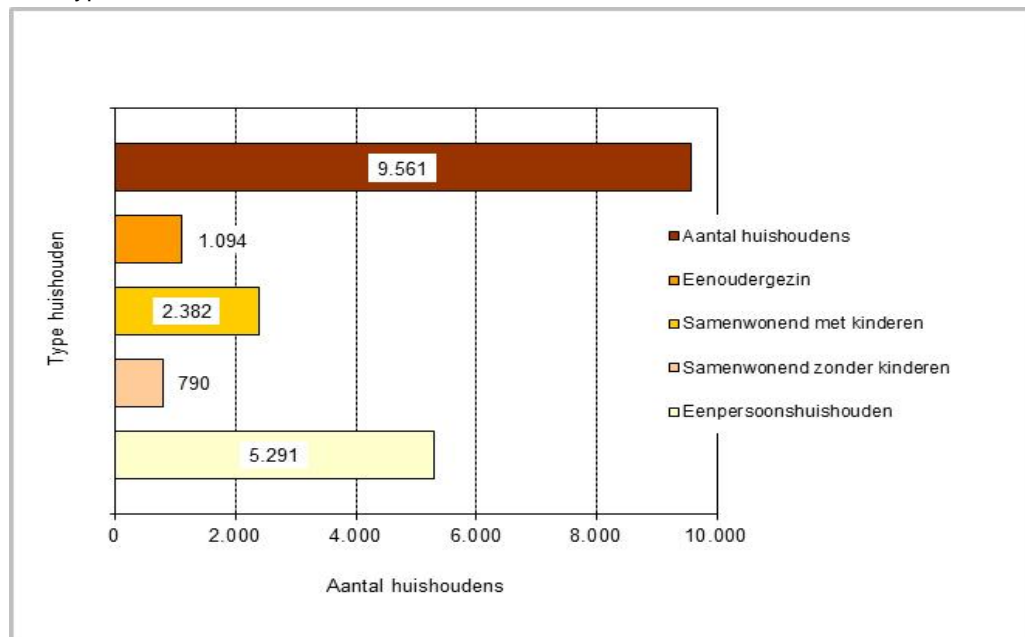
Huishoudens samenstelling

Het aantal huishoudens¹⁰ in Den Haag stijgt van 252.815 in 2012 naar ruim 262.000 in 2020. Dit is een stijging van 3,8%.

47% van de Haagse huishoudens is in 2012 een eenpersoonshuishouden, terwijl 23% van de huishoudens zijn samenwonenden zonder kind(eren) en 21,2% van de huishoudens zijn samenwonenden met kind(eren). 8,7% van de huishoudens is een eenoudergezin met kind(eren).

In absolute aantallen is er tussen 2012 en 2020 een groei van ruim 9.500 huishoudens (figuur 5.1). Het aantal éénpersoonshuishoudens neemt toe met ruim 5.200 huishoudens, het aantal huishoudens van samenwoners zonder kinderen neemt licht toe met bijna 800 huishoudens, het aantal samenwoners met kinderen neemt toe met bijna 2.400 huishoudens en het aantal éénoudergezinnen neemt toe met bijna 1.100 huishoudens (tabel 5.1)

Figuur 5.1 Prognose ontwikkeling aantal huishoudens in Den Haag 2012-2020, totaal en naar type huishouden

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2013

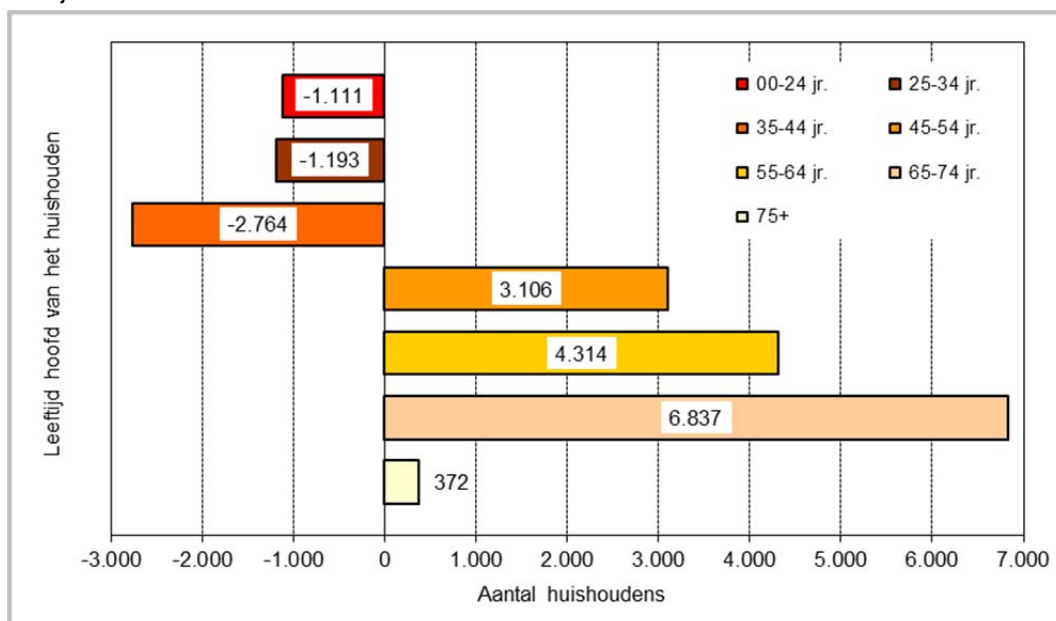
¹⁰ In de Gemeentelijke Basisadministratie Bevolking (GBA) worden alleen gegevens over de bevolking vastgelegd volgens de officiële burgerlijke staat. De registratie is georganiseerd naar personen, burgerlijke staat en gezinssamenstelling volgens deze burgerlijke staat. Gezinssamenstelling is echter niet het zelfde als huishoudens samenstelling. Personen die ongehuwd samenwonen zijn volgens de gezinsdefinitie twee alleenstaande, terwijl zij feitelijk een tweepersoons huishouden vormen. Dit leidt bij de GBA tot een overschatting van het aantal alleenstaanden. Om de werkelijke qua aantal huishoudens en hun samenstelling beter te benaderen is door DSO/PSO een schattingsroutine ontwikkeld om op basis van de registratie in het GBA een reële inschatting te maken van het aantal mensen dat feitelijk samenwoont.

Huishoudens naar leeftijd

De ontwikkeling van het aantal huishoudens verschilt naar leeftijd van het hoofd van het huishouden. Alle huishoudens jonger dan 45 jaar nemen tussen 2012 en 2020 af, waarbij absoluut gezien de grootste daling zich voordoet bij de leeftijdsgroep 35 tot en met 44 jaar (figuur 5.2).

Alle huishoudens ouder dan 45 jaar nemen tussen 2012 en 2020 in aantal toe met uitzondering van de categorie huishoudens van 75 jaar en ouder welke nagenoeg constant blijft. De sterkste groei doet zich voor bij de huishoudens van 65-74 jaar (34,9%). Binnen deze leeftijdsgroep zijn het vooral de eenpersoonshuishoudens die tussen 2012 en 2020 sterk toenemen (figuur 5.3).

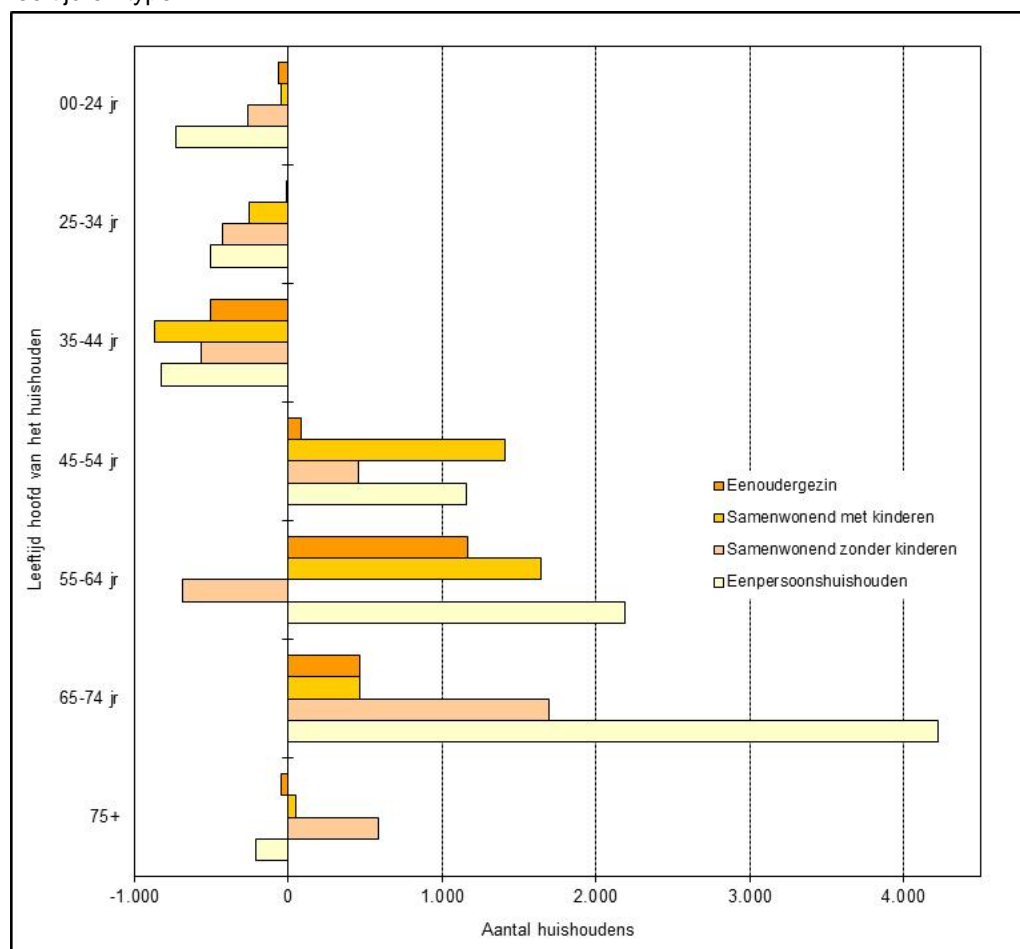
Figuur 5.2 Prognose ontwikkeling aantal huishoudens in Den Haag 2010-2020, naar leeftijd van het hoofd van het huishouden

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2013

Tabel 5.1 Huishoudens Den Haag								
Realisatie 2012 en prognose naar huishoudens type, aantal en kolom %								
	realisatie 2012	2013	2014	2015	2016	2017	2020	groei % t.o.v. '12
Huishoudens type								
Eenpersoonshuishouden	118.827	119.627	120.212	120.755	121.245	122.127	124.118	4,5%
Samenwonend zonder kinderen	58.261	58.432	58.497	58.546	58.562	58.774	59.051	1,4%
Samenwonend met kinderen	53.710	54.289	54.733	55.095	55.325	55.656	56.092	4,4%
Eenoudergezin	22.016	22.260	22.447	22.598	22.707	22.853	23.110	5,0%
Aantal huishoudens	252.815	254.608	255.889	256.992	257.840	259.410	262.376	3,8%
	realisatie 2012	2013	2014	2015	2016	2017	2020	
Kolom %								
Eenpersoonshuishouden	47,0%	47,0%	47,0%	47,0%	47,0%	47,1%	47,3%	
Samenwonend zonder kinderen	23,0%	22,9%	22,9%	22,8%	22,7%	22,7%	22,5%	
Samenwonend met kinderen	21,2%	21,3%	21,4%	21,4%	21,5%	21,5%	21,4%	
Eenoudergezin	8,7%	8,7%	8,8%	8,8%	8,8%	8,8%	8,8%	
Aantal huishoudens	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Figuur 5.3 Prognose ontwikkeling aantal huishoudens in Den Haag 2012-2020, naar leeftijd en type

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2013

Tabel 5.2 Huishoudens Den Haag								
Realisatie en prognose van huishoudenstype naar leeftijd								
	Leeftijd hoofd huishouden	realisatie 2012	%	2015	%	2020	%	groei % t.o.v. '12
Eenpersoonshuishouden	00-24 jr.	13.133	11,1%	12.597	10,4%	12.400	10,0%	-5,6%
Eenpersoonshuishouden	25-34 jr.	22.503	18,9%	22.500	18,6%	21.997	17,7%	-2,2%
Eenpersoonshuishouden	35-44 jr.	17.823	15,0%	17.617	14,6%	16.997	13,7%	-4,6%
Eenpersoonshuishouden	45-54 jr.	17.467	14,7%	18.092	15,0%	18.623	15,0%	6,6%
Eenpersoonshuishouden	55-64 jr.	17.940	15,1%	18.623	15,4%	20.130	16,2%	12,2%
Eenpersoonshuishouden	65-74 jr.	13.478	11,3%	15.266	12,6%	17.702	14,3%	31,3%
Eenpersoonshuishouden	75+	16.483	13,9%	16.060	13,3%	16.269	13,1%	-1,3%
Totaal eenpersoonshuishouden		118.827	100,0%	120.755	100,0%	124.118	100,0%	4,5%
Samenwonend zonder kinderen	00-24 jr.	4.525	7,8%	4.355	7,4%	4.262	7,2%	-5,8%
Samenwonend zonder kinderen	25-34 jr.	13.137	22,5%	13.077	22,3%	12.710	21,5%	-3,3%
Samenwonend zonder kinderen	35-44 jr.	6.618	11,4%	6.361	10,9%	6.055	10,3%	-8,5%
Samenwonend zonder kinderen	45-54 jr.	6.352	10,9%	6.689	11,4%	6.807	11,5%	7,2%
Samenwonend zonder kinderen	55-64 jr.	11.295	19,4%	10.501	17,9%	10.608	18,0%	-6,1%
Samenwonend zonder kinderen	65-74 jr.	10.205	17,5%	11.299	19,3%	11.896	20,1%	16,6%
Samenwonend zonder kinderen	75+	6.129	10,5%	6.264	10,7%	6.713	11,4%	9,5%
Totaal samenwonend zonder kinderen		58.261	100,0%	58.546	100,0%	59.051	100,0%	1,4%
Samenwonend met kinderen	00-24 jr.	610	1,1%	585	1,1%	560	1,0%	-8,2%
Samenwonend met kinderen	25-34 jr.	9.582	17,8%	9.626	17,5%	9.324	16,6%	-2,7%
Samenwonend met kinderen	35-44 jr.	19.700	36,7%	19.251	34,9%	18.833	33,6%	-4,4%
Samenwonend met kinderen	45-54 jr.	16.281	30,3%	17.303	31,4%	17.690	31,5%	8,7%
Samenwonend met kinderen	55-64 jr.	6.042	11,2%	6.648	12,1%	7.685	13,7%	27,2%
Samenwonend met kinderen	65-74 jr.	1.239	2,3%	1.422	2,6%	1.699	3,0%	37,1%
Samenwonend met kinderen	75+	256	0,5%	260	0,5%	301	0,5%	17,6%
Totaal samenwonend met kinderen		53.710	100,0%	55.095	100,0%	56.092	100,0%	4,4%
Eenoudergezin	00-24 jr.	886	4,0%	846	3,7%	822	3,6%	-7,2%
Eenoudergezin	25-34 jr.	3.805	17,3%	3.867	17,1%	3.801	16,4%	-0,1%
Eenoudergezin	35-44 jr.	6.468	29,4%	6.252	27,7%	5.958	25,8%	-7,9%
Eenoudergezin	45-54 jr.	6.786	30,8%	6.968	30,8%	6.873	29,7%	1,3%
Eenoudergezin	55-64 jr.	2.711	12,3%	3.180	14,1%	3.880	16,8%	43,1%
Eenoudergezin	65-74 jr.	745	3,4%	918	4,1%	1.206	5,2%	61,9%
Eenoudergezin	75+	615	2,8%	567	2,5%	570	2,5%	-7,3%
Totaal eenoudergezin		22.016	100,0%	22.598	100,0%	23.110	100,0%	5,0%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2013

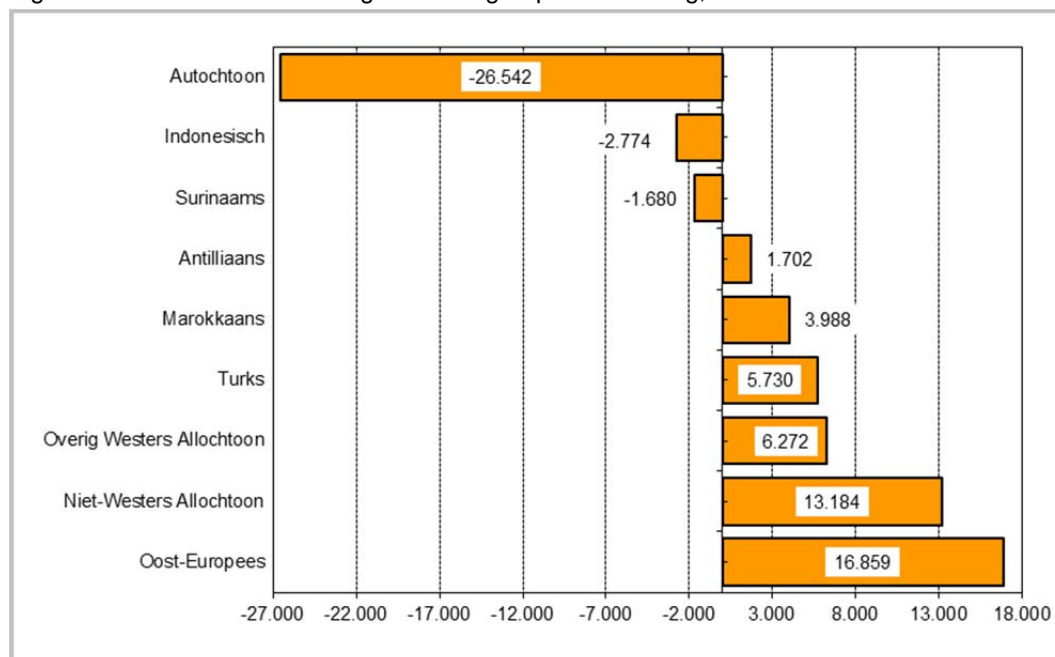
6

HERKOMST PROGNOSE KORTE TERMIJN

Ontwikkeling herkomstgroeperingen

Tot 2020 neemt het aantal Hagenaars behorend tot de autochtone bevolkingsgroep¹¹ af. Ditzelfde valt te zien bij de bevolkingsgroepen Indonesisch en Surinaams. Alle overige bevolkingsgroepen nemen in aantal toe.

Figuur 6.1 Absolute ontwikkeling herkomstgroepen Den Haag, 2020 t.o.v. 2012

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2013

Absoluut gezien neemt in Den Haag tot 2020 de autochtone bevolking met 26.500 personen het sterkst af, terwijl de Hagenaars behorend tot de bevolkingsgroep Oost-Europees met bijna 17.000 personen het sterkst groeit.

Het aandeel Autochtone Hagenaars gaat van 50,5% in 2012 naar 43,7% van de Haagse bevolking in 2020. Het aandeel van de bevolkingsgroep Indonesisch daalt van 3,8% naar 3,2% en van de herkomstgroep Surinaams daalt deze van 9,3% naar 8,7%. De aandelen van alle overige herkomstgroepen stijgen tot 2020.

¹¹ De indeling van de Haagse bevolking naar herkomst is gebaseerd op de CBS definitie. Volgens deze definitie is een persoon autochtoon als beide ouders in Nederland zijn geboren, ongeacht het land waar men zelf is geboren en allochtoon als ten minste een van de ouders in het buitenland is geboren. Een eerste generatieallochtoon heeft als herkomstgroepering het land waar hij of zij is geboren. Een tweede generatieallochtoon heeft als herkomstgroepering het geboorteland van de moeder, tenzij dat ook Nederland is. In dat geval is de herkomstgroepering bepaald door het geboorteland van de vader. Verder wordt onderscheid gemaakt tussen westerse en niet-westerse allochtonen. Westerse allochtonen hebben als herkomst een van de landen in Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika en Oceanië, Indonesië-of Japan. Op grond van hun sociaal economische en sociaal-culturele positie worden allochtonen uit Indonesië en Japan tot de westerse allochtonen gerekend. Het gaat vooral om mensen die in het voormalig Nederlands Indië zijn geboren en werknemers van Japanse bedrijven met hun gezin. Niet westerse allochtonen hebben als herkomst een van de landen in Afrika, Latijns-Amerika en Azië (exclusief Indonesië en Japan) of Turkije.

Bij de prognose op stedelijk niveau wordt onderstaande herkomst indeling gebruikt:

Autochtoon, Turks, Marokkaans, Surinaams, Antilliaans, Overig Westerse allochtoon, Niet Westerse allochtoon, Oost-Europees en Indonesisch.

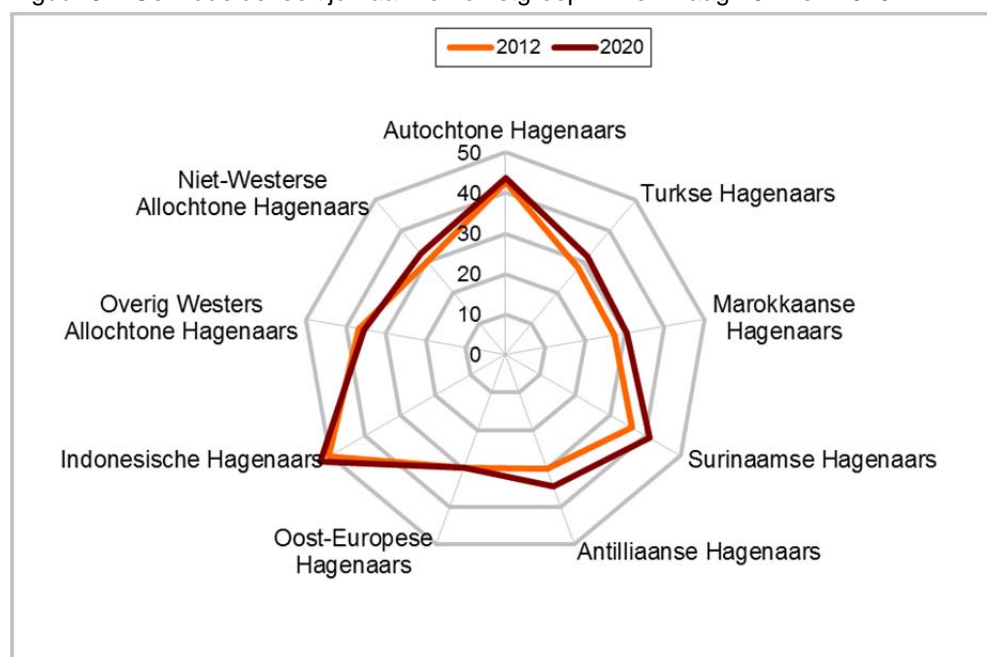
Bij de CBS indeling worden 7 herkomst groepen onderscheiden. De gemeente Den Haag heeft hier Oost-Europees en Indonesië aan toegevoegd.

Het aandeel niet-Westerse Allochtone Hagenaars stijgt van 9,4% in 2012 naar 11,7% in 2020, de bevolkingsgroep Turkse Hagenaars stijgt van 7,5% naar 8,4% en de bevolkingsgroep Marokkaanse Hagenaars neemt toe van 5,6% in 2012 naar 6,2% in 2020. Het aandeel behorend tot de herkomstgroep Antilliaanse Hagenaars stijgt licht naar 2,7% in 2020. Het aandeel van de herkomstgroep Oost-Europese Hagenaars stijgt het sterkst van 3,5% in 2012 naar 6,7% in 2020.

Gemiddelde leeftijd

De gemiddelde leeftijd tussen de onderscheiden herkomstgroepen varieert in 2012 van 50,4 jaar voor de bevolkingsgroep Indonesische Hagenaars tot 28,1 jaar voor de groep Turkse Hagenaars.

Figuur 6.2 Gemiddelde leeftijd naar herkomstgroep in Den Haag 2012 en 2020

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2013

In 2020 is de gemiddelde leeftijd bijna bij alle herkomstgroepen toegenomen, behalve bij de groep overig Westerse Allochtone Hagenaars en bij de groep Oost-Europese Hagenaars. De herkomstgroep die het snelst gemiddeld ouder wordt in Den Haag zijn de Surinaamse Hagenaars, gevolgd door de Antilliaanse en Turkse Hagenaars. Ondanks dat blijft de herkomstgroep Indonesische Hagenaars met gemiddeld 52,7 jaar veruit de oudste bevolkingsgroep in Den Haag, gevolgd door groep Autochtone Hagenaars met 43,8 jaar en de bevolkingsgroep Surinaamse Hagenaars met 41,2 jaar. Met een gemiddelde leeftijd van 29,7 jaar zijn de Oost-Europese Hagenaars in 2020 gemiddeld de jongste bevolkingsgroep in Den Haag.

Tabel 6.1 Ontwikkeling herkomstgroepen Den Haag								
	realisatie 2012	2013	2014	2015	2016	2017	2020	groei % t.o.v. '12
Autochtoon	253.776	251.819	248.914	245.750	242.116	239.099	227.234	-10,5%
Turks	37.752	38.546	39.314	40.050	40.752	41.485	43.482	15,2%
Marokkaans	28.258	28.900	29.475	30.012	30.495	31.006	32.246	14,1%
Surinaams	46.886	46.891	46.777	46.607	46.367	46.189	45.206	-3,6%
Antilliaans	12.183	12.448	12.680	12.895	13.088	13.331	13.885	14,0%
Oost-Europees	17.728	19.542	21.511	23.515	25.585	27.771	34.587	95,1%
Indonesisch	19.280	18.977	18.634	18.281	17.914	17.591	16.506	-14,4%
Overig Westers Allochtoon	39.461	40.194	40.953	41.690	42.416	43.292	45.733	15,9%
Overig niet-Westers Allochtoon	47.478	49.180	50.827	52.439	54.001	55.757	60.662	27,8%
Totaal	502.802	506.497	509.085	511.239	512.734	515.521	519.541	3,3%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2013

BIJLAGEN

I Monitoring uitkomsten bevolkingsprognose

Haagse prognose wordt jaarlijks opgesteld

Ieder jaar wordt door de Dienst DSO van de gemeente Den Haag een bevolkingsprognose opgesteld op stedelijk en buurniveau. Hiervoor wordt jaarlijks gekeken naar de actuele trends in de componenten geboorte, sterfte, binnen- en buitenlandse migratie en hoe die voorspeld zijn. Geboorte en sterfte zijn in theorie redelijk constante parameters. De grootste invloed op stedelijk maar vooral op buurniveau heeft echter het gehanteerde bouwprogramma en de daarmee samenhangende migratie stromen. Juist dit woningbouwprogramma is echter, en zeker in deze tijd, een moeilijk in te schatten parameter. Mede daarom wordt er jaarlijks, meestal begin december, een bevolkingsprognose opgesteld. Hierbij wordt voor de gerealiseerde woningbouw gebruik gemaakt van de maandelijkse nieuwbouw en sloop opgave van de afdeling DSO/bestaande stad/vergunningen & toezicht en voor de planning van het meest actuele nieuwbouw en sloop programma van het zogenaamde IPSO programma van DSO/PSO.

Met de jaarlijkse prognose uitkomsten op buurniveau wordt voor de dienst OCW de zogenaamde basisgeneraties op buurniveau vastgesteld voor de integrale leerlingenprognose basisonderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal basisonderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs.

De jaarlijks ge-update prognosegegevens worden voor de gebruikers digitaal beschikbaar gesteld via de website van de gemeente Den Haag.

De bevolkingsprognose 2012-2020 was de laatste prognose waarover uitgebreid is gerapporteerd.

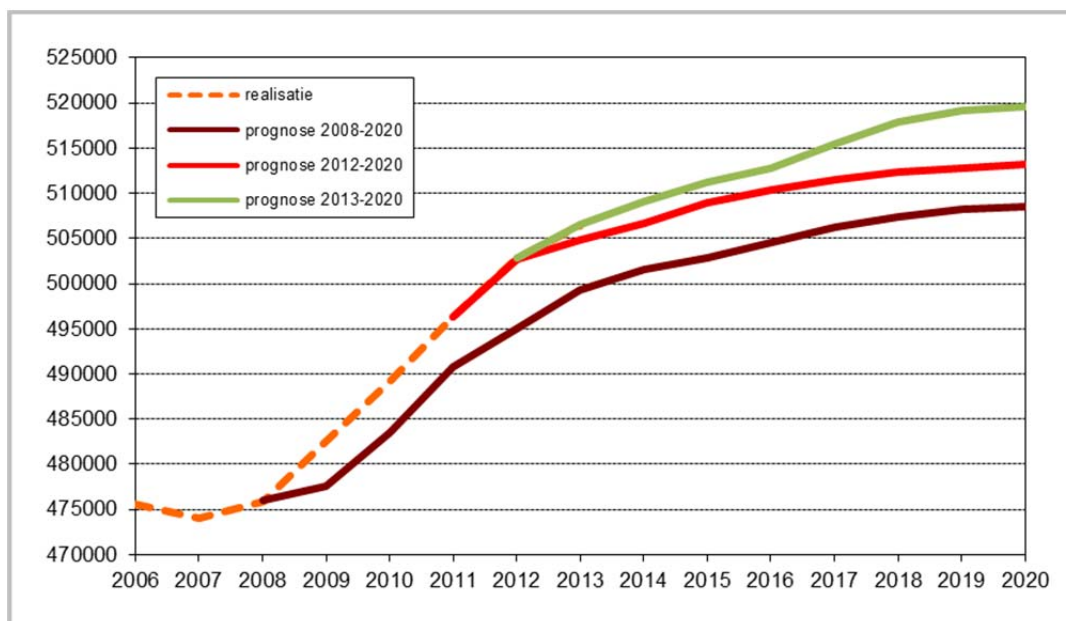
Monitoring uitkomsten prognoses 2008, 2012 en realisatie 2013

De bevolkingsprognose van 2012 voorspelde dat Den Haag begin 2013 bijna 505.000 inwoners zou tellen (figuur 7.1). In werkelijkheid telde de gemeente Den Haag op 1 januari 2011 ruim 1500 inwoners meer dan voorspeld, een afwijking van 0,3%. De prognose uit 2008 voorspelde een inwonertal van ruim 499.000 inwoners in Den Haag een afwijking van de werkelijkheid van 7.800 personen ofwel 1,3%.

In 2008 was de verwachting dat de woningvoorraad zou stijgen naar ca. 245.500 woningen. In werkelijkheid is deze minder hard gegroeid dan destijds gedacht. In werkelijkheid telt de gemeente Den Haag ruim 3.300 woningen minder met 242.127 woningen. De prognose van 2012 voorzag dat er in 2013 241.500 woningen zouden staan en voorspelde daarmee ruim 500 woningen te weinig. Dit laatste laat zich eenvoudig verklaren doordat er in 2012 meer woningen aan de voorraad zijn toegevoegd dan voorzien. Voor de prognose uit 2008 is de verklaring dat er in de periode 2008-2013 iets bijzonders aan de hand is; de bevolking is meer toegenomen dan verwacht, terwijl tegelijkertijd de woningvoorraad minder is toegenomen dan verwacht. De vraag is waardoor dit wordt veroorzaakt?

De ontwikkeling van de bevolkingsomvang is, naast de ontwikkeling van de woningvoorraad, de resultante van de factoren geboorte, sterfte, vestiging en vertrek. Geboorte en sterfte zijn min of meer autonome ontwikkelingen die in een prognose goed te voorspellen zijn. Vestiging en vertrek naar het buitenland en naar een andere woonplaats in Nederland zijn minder goed te voorspellen.

Figuur 7.1 Bevolkingsontwikkeling: realisatie en prognoses 2008, 2012 en 2013 vergeleken, 2006-2020

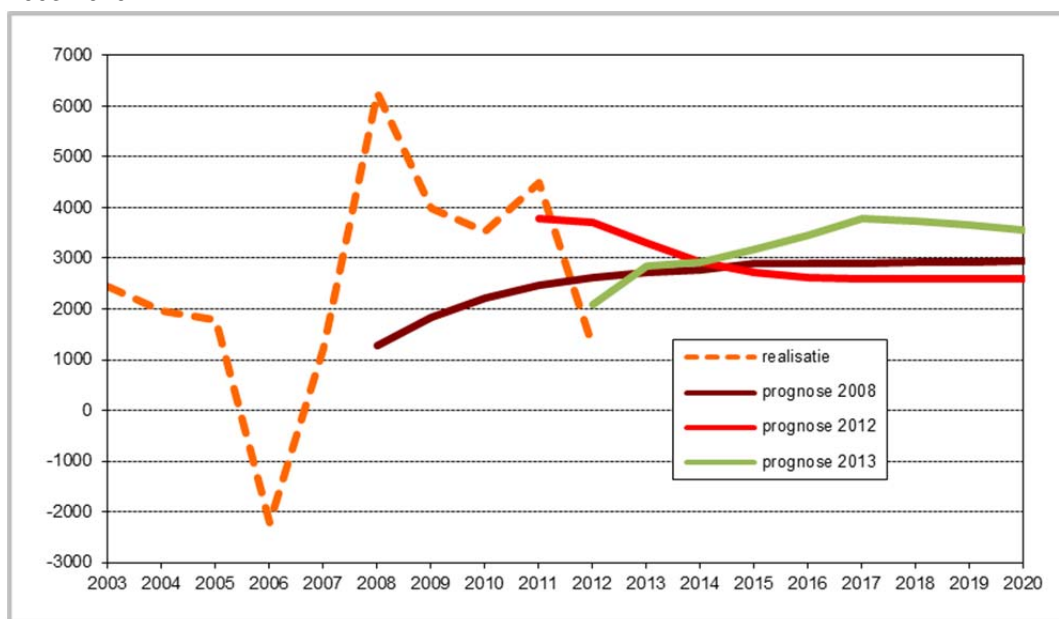
Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2008, 2012, 2013, Den Haag in cijfers

Vestiging en vertrek naar het buitenland wordt vooral beïnvloed door (inter)nationale economie, politieke omstandigheden en het landelijke migratiebeleid. Deze vorm van migratie wordt niet of nauwelijks gestuurd door het woningaanbod.

Vestiging en vertrek naar het binnenland wordt vooral gestuurd door lokale en regionale economie, de aanwezigheid van opleidingen op HBO en WO niveau en het woningaanbod op de lokale en regionale woningmarkt.

Het bijzondere aan de periode 2008-2011 is dat de buitenlandse migratie veel omvangrijker is dan op basis van zowel de trend in voorgaande jaren als op basis van de landelijke CBS prognose werd verwacht (figuur 7.2), in 2012 blijft het buitenlands migratiesaldo voor het eerst achter bij de prognose uit 2008 en 2012.

Figuur 7.2 Buitenlands migratiesaldo; realisatie en prognoses 2008-en 2012 vergeleken, 2003-2020

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2008, 2012, 2013, mutatiestatistiek DPZ

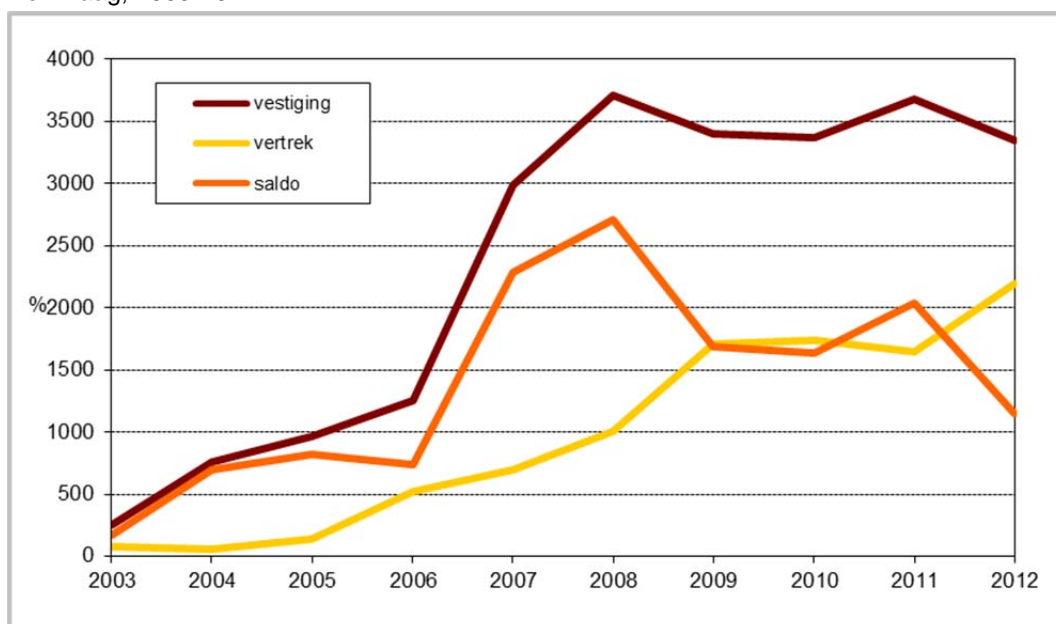
De geconstateerde trendbreuk heeft zich vooral voorgedaan bij migranten afkomstig uit de niet-geïndustrialiseerde landen.

MOE-landers

De trendbreuk van het migratiesaldo in vergelijking met de prognose uit 2008 blijkt vooral te worden veroorzaakt door migranten afkomstig uit de zogeheten MOE¹²-(figuur 7-3). Duidelijk is dat het aantal vestigers uit de MOE-landen sterk oploopt in de periode 2006-2008, om zich in de periode 2009-2012 te stabiliseren. Een vergelijkbaar patroon is zichtbaar bij de vertrekkende MOE-landers, zij het dat het aantal vertrekkers in 2012 oploopt. Binnen de MOE-landers zijn de Bulgaren en Polen veruit de grootste groep die ook het meest in omvang zijn toegenomen.

¹² Midden en Oost-Europese landen. Hieronder vallen de landen Slowakije, Tsjechië, Bosnië-Herzegovina, Slovenië, Letland, Estland, Litouwen, Bulgarije, Hongarije, Polen en Roemenië. Vestiging en vertrek zijn hier gebaseerd op nationaliteit van de persoon.

Figuur 7.3 Vestiging, vertrek en migratiesaldo MOE-landers op basis van nationaliteit in Den Haag, 2003-2012

Bron: mutatiestatistiek DPZ, bewerking DSO/Programmamanagement, Strategie en Onderzoek

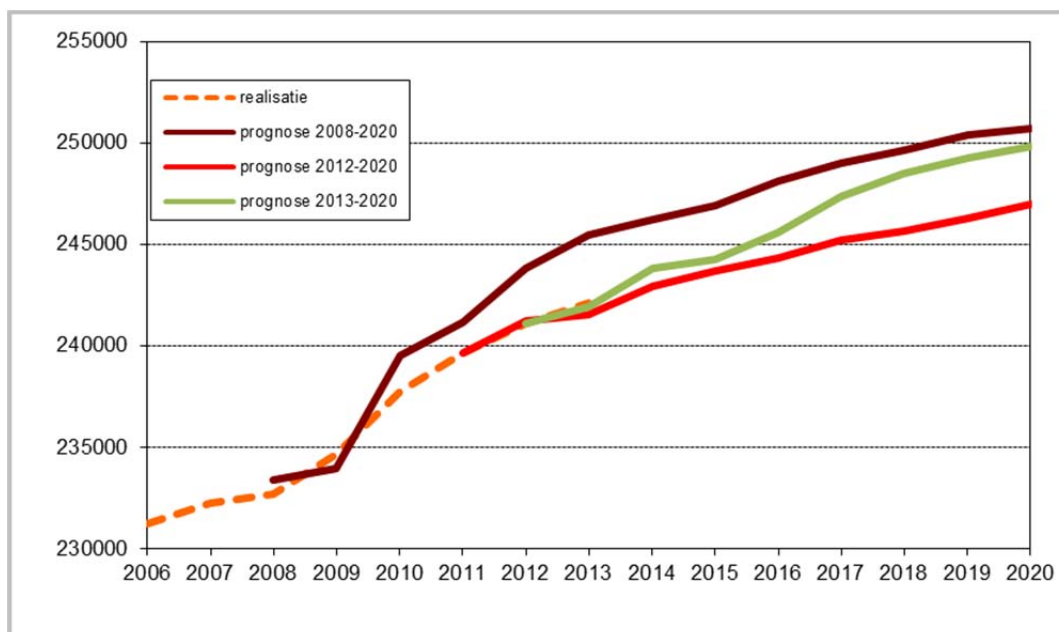
Gemiddelde woningbezetting

Geconstateerd is dat de ontwikkeling van de woningvoorraad achterblijft bij de voorspelling in 2008 en dat tegelijkertijd de bevolkingsgroei sterker is dan verwacht. Het logische gevolg hiervan is dat er gemiddeld meer mensen in een woning wonen. De afgelopen jaren is de bruto woningbezetting dan ook toegenomen van 2,05 personen per woning in 2003 naar 2,09 personen per woning in 2013. Dit is een trendbreuk (zie figuur 7.5).

Prognose 2008 en 2012 en 2013 vergeleken

Het grootse verschil tussen de prognose van 2008 enerzijds en die van 2012 en 2013 anderzijds zit in de verandering van het woningbouwprogramma. Tussen het opstellen van de verschillende prognoses zijn (inter)nationale en lokale economische omstandigheden en vooruitzichten drastisch veranderd. De verschillen tussen de realisatie en de prognoses voor wat betreft de ontwikkeling van de woningvoorraad zijn goed zichtbaar in figuur 7.4. In de prognose van 2008 werd in 2020 in Den Haag een woningvoorraad bereikt van bijna 251.000 woningen. De prognose van 2012 telt in 2020 bijna 4.000 woningen minder en komt uit op een woningvoorraad van 247.000. De voorliggende prognose uit 2013 komt in 2020 uit op een woningvoorraad van bijna 250.000 woningen. Het verschil tussen de prognose uit 2008 en die uit 2012 of 2013 kan worden opgevat als het directe effect van de huidige economische crisis.

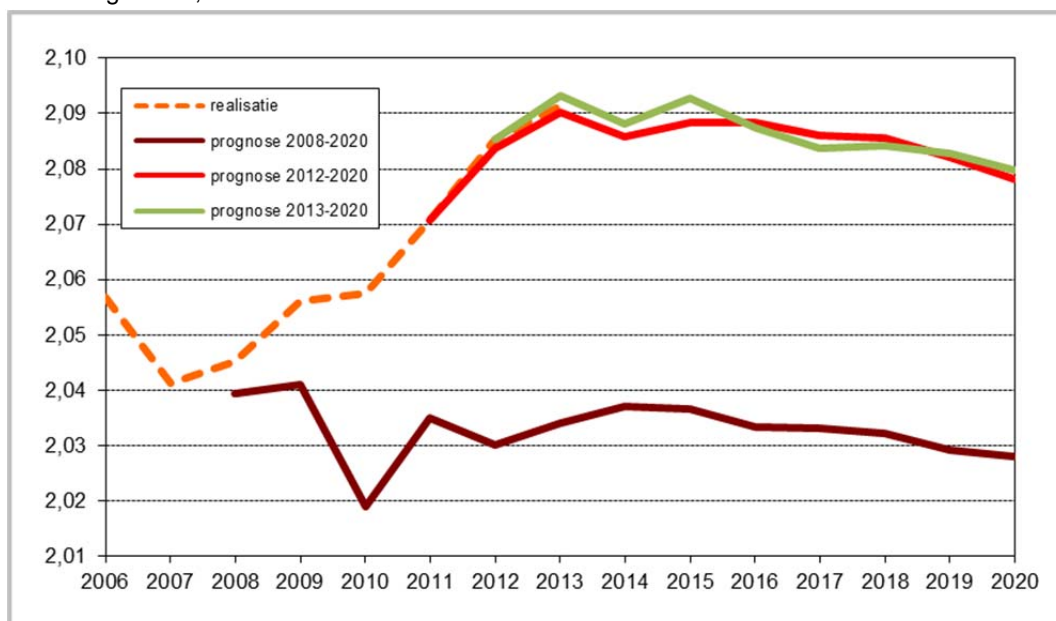
Figuur 7.4 Ontwikkeling woningvoorraad: realisatie en prognoses 2008, 2012 en 2013 vergeleken, 2006-2020

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2008, 2012, 2013, Den Haag in cijfers

Wat opvalt is dat, ondanks het verschil in de ontwikkeling van de woningvoorraad, de prognose in 2012 in 2020 ruim 4.500 meer inwoners in Den Haag voorspelt dan de prognose uit 2008 (Figuur 7.1). De prognose uit 2013 voorspelt ruim 6200 meer in 2020. Duidelijk is dan ook dat de huidige prognose, op basis van de ontwikkelingen in het recente verleden, nu uitgaat van een hogere gemiddelde woningbezetting van 2,08 in 2020, terwijl de prognose van 2008 nog uitkwam op een gemiddelde woningbezetting van 2,03 in 2020. (Figuur 7.5). Tegelijkertijd gaat de prognose 2013 uit van een grotere woningvoorraad wat gecombineerd met een gemiddelde woningbezetting van 2,08 het verschil in inwonertal verklaart.

Figuur 7.5 Ontwikkeling gemiddelde woningbezetting: realisatie en prognoses 2008-en 2012 vergeleken, 2006-2020

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2008, 2012, 2013, Den Haag in cijfers

II Methodiek en parameters prognose

Systematiek en software

Het Gemeentelijk Bevolking Prognose model (GBPRO) is een softwareprogramma voor het opstellen van bevolkingsprognoses naar 1-jaars leeftijdsklasse en geslacht op stedelijk niveau en voor de stadsdelen, wijken en buurten. Daarnaast bestaat met dit model de mogelijkheid om op stedelijk niveau een vooruitberekening te maken van de bevolking naar etniciteit en naar huishoudentype.

Door de werkgroep 'prognose' van de VSO, Vereniging voor Statistiek en Onderzoek van de VNG wordt gewerkt aan uitbreiding van het model zodat er ook prognoses gemaakt kunnen worden van de etniciteit- en huishoudenontwikkeling naar stadsdelen.

Prognose op stedelijk niveau

De werking van de stadsprognose wordt hier globaal beschreven. Een schematische weergave van het proces is afgebeeld op pagina 63 en verder.

De Invoer

De (basis)input van het model bestaat uit de onderstaande variabelen/bestanden.

Bevolking: de standbevolking van 1/1/2012. Deze bevolking is uitgesplitst naar 1-jaars leeftijdsgroep en geslacht. Dit is de startbevolking van deze prognose.

Geboorten: per jaar het aantal geboorten naar leeftijd van de moeder. De leeftijd van de moeder moet in 1-jaarsgroepen worden opgegeven (15 t/m 49 jarigen). In verband met de bepaling van de sexratio is het van belang om jongens en meisjes afzonderlijk weer te geven.

Sterfte: per jaar het aantal overleden personen naar 1-jaars leeftijdsgroep en geslacht.

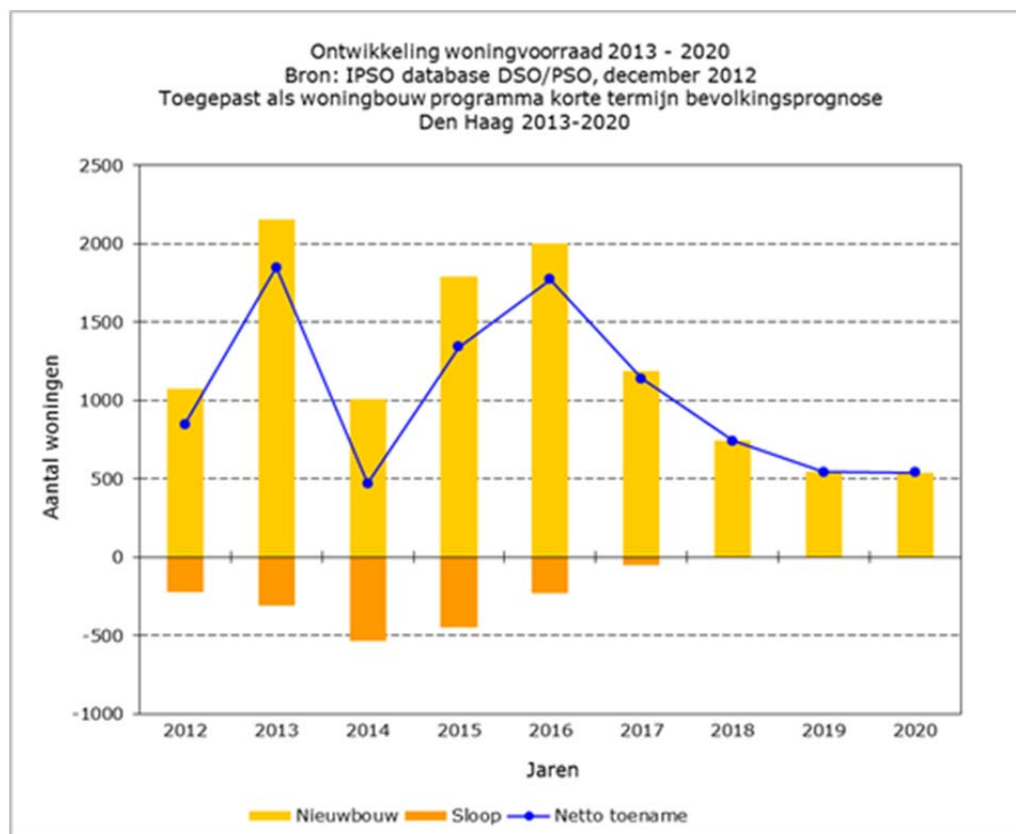
Vertrek binnenland: per jaar het aantal personen dat vertrekt uit de stad naar een locatie binnen Nederland naar 1-jaarsleeftijdsgroep en geslacht.

Vertrek buitenland: per jaar het aantal personen dat vertrekt uit de stad naar een locatie buiten Nederland naar 1-jaarsleeftijdsgroep en geslacht.

Vestiging binnenland: per jaar het aantal personen dat zich vanuit Nederland in de stad vestigt naar 1-jaarsleeftijdsgroep en geslacht.

Vestiging buitenland: per jaar het aantal personen dat zich van buiten Nederland in de stad vestigt naar 1-jaarsleeftijdsgroep en geslacht.

Woningvoorraad en woningbouwprogramma: voor de woningvoorraad is uitgegaan van de CBS-woningvoorraad per 1/1/2012. Aan het woningbouwprogramma ligt het nieuwbouw en sloop programma van medio december 2012 ten grondslag (zgn. IPSO 2013 programma van DSO/PSO). Hierin zijn de projecten opgenomen waarbij de gemeente Den Haag is betrokken en die enige status hebben. Het betreft locatie gebonden projecten waarvoor een projectopdracht is gegeven. Per project is het aantal woningen en een indicatie van het jaar van oplevering opgenomen. Het projectenoverzicht wordt voortdurend bijgewerkt en is een dynamische lijst. In onderstaande figuur zijn deze aannames over het woningbouwprogramma, stand december 2012, weergegeven. Er is in het IPSO 2013 geen woningbouw geprogrammeerd na 2020. Ter voorkoming van misverstanden: dit staat los van de lange termijn ambities die in de woonvisie zijn verwoord.

Voor de analyse en de kansberekening van gebeurtenissen uit het verleden dienen gegevens over minimaal 4 jaren van de variabelen ingevoerd te worden. Voor de analyse van Den Haag zijn de stand gegevens uit het GBA vanaf 1/1/1996 tot en met 1/1/2012 gebruikt en voor de stroomgegevens de gegevens vanaf 1996 tot en met 2011. Deze acht bestanden zijn de basisgegevens op grond waarvan de stadsprognose opgesteld wordt.

Vanuit deze basisbestanden wordt per jaar het totaal aan binnenlandse vestiging en het totaal aan binnenlands vertrek berekend. Verder wordt per jaar het saldo van vestiging min vertrek bepaald. Deze gegevens zijn nodig om de gemiddelde vestiging, het gemiddelde vertrek en het vestigingssaldo te bepalen. Deze berekende waarden worden in de prognose gebruikt om het totaal binnenlands vertrek te bepalen en om de correctiefactor voor de binnenlandse vertrekkans te bepalen.

De kansen

Vanuit de basisbestanden worden kansen berekend voor elke gebeurtenis per leeftijd en geslacht. De kansen die berekend worden zijn: een leeftijdsspecifieke vruchtbaarheidskans, een sterftkans naar leeftijd en geslacht, een binnen- en buitenlandse vertrekkans naar leeftijd en geslacht en een binnen- en buitenlandse vestigingskans naar leeftijd en geslacht.

Correctiefactoren

Bij de kansberekening is het noodzakelijk om enige correcties toe te passen. De eerste correctie betreft een correctie van de vestigingskansen. Achterliggende gedachte hierbij is dat een ouder wordende bevolking van Nederland ook een groter aandeel oudere vestigers zal opleveren. De kansen worden gecorrigeerd voor de ontwikkeling per

leeftijdsgroep in de Nederlandse bevolking zoals het CBS die in 2011 geprognosticeerd heeft.

Verdere correcties worden opgegeven in de zgn. correctiematrix. Deze correctiematrix wordt op basis van de specifieke Haagse gemeentelijke situatie gevuld om op die manier een prognose te verkrijgen die "past" bij de gemeente. De matrix bestaat uit de volgende elementen:

- het vruchtbaarheidsniveau, ofwel de Total fertility rate (Tfr)
- het saldo van de binnen- en buitenlandse vestiging (Salit en Salut)
- de sexratio (de verhouding tussen jongens- en meisjesgeboorten).

Gehanteerde correctiematrix korte termijn bevolkingsprognose Den Haag 2013				
Jaren	Tfr-correctie	Salit	Salut	Sexratio
2012	1,738	-1225	2100	0,514
2013	1,725	-3049	2845	0,514
2014	1,712	-3491	2914	0,514
2015	1,700	-4325	3160	0,514
2016	1,687	-3226	3448	0,514
2017	1,675	-3826	3774	0,514
2018	1,662	-4933	3732	0,514
2019	1,649	-5573	3652	0,514
2020	1,637	-5780	3550	0,514

Hieronder volgt een korte beschrijving van deze correctiematrix en van de toegepaste waarden van deze variabelen in de correctiematrix.

Tfr-correctie: de basis voor de Tfr-correctie is de Total fertility rate zoals deze de laatste jaren binnen de gemeente is gerealiseerd. Door alle leeftijdsspecifieke vruchtbaarheid per jaar te cumuleren krijgt men het Tfr-cijfer. Om het toekomstige vruchtbaarheidsniveau van de gemeente te bepalen moet er een Tfr-waarde zijn waarmee gerekend kan worden. Uitgangspunt is de laatst bekende Tfr-waarde: 1,738. Deze wordt in de tijd afgevlakt naar de gemiddelde Tfr-waarde van Den Haag in de periode 1996 2010: 1,624. Deze afvlakking is lineair over 10 jaar.

Salit: is het binnenlandse migratiesaldo voor de komende jaren. Dit saldo wordt op basis van de leeftijdsfracties van de vestigers verdeeld over leeftijden en geslachten. Bij deze aanname is eerst een nul scenario op basis van de woningbouwplanning van december 2012 doorgerekend. Aan het einde van die doorrekening wordt voor het eerste jaar gekeken hoeveel huishoudens er zijn en hoeveel personen er gemiddeld in een huishouden zitten. Het aantal woningen wordt afgezet tegen het aantal huishoudens en als er een tekort of overschot is worden er huishoudens toegelaten of worden er huishoudens weggestuurd. Per jaar wordt een nul scenario gedraaid waarbij de salit die het jaar daarvoor is uitgerekend wordt gebruikt in de nieuwe nul doorrekening van het volgende jaar. Ook de salut van dat jaar is verwerkt in de nul doorrekening. Zowel salit als salut worden het eerste jaar is aangepast op basis van de tot december bekende maandcijfers van het GBA Den Haag met daarin een extrapolatie voor de laatste maand.

Salut: is het verwachte buitenlandse migratiesaldo in de prognoseperiode. De Haagse bevolkingsontwikkeling wordt sterk bepaald door de ontwikkeling van de buitenlandse migratie. Voor de bepaling van dit onderdeel van de prognose is aansluiting

gezocht bij de nationale bevolkingsprognose 2012 van het CBS, en de methodiek van verdeling van deze nationale migratieverwachtingen naar het gemeentelijke niveau zoals o.a. wordt toegepast in de Primos prognose.

In het Primos model wordt de buitenlandse immigratie en emigratie naar gemeenten bepaald door middel van de verdeling uit het verleden per gemeente en door de verwachte buitenlandse migratie volgens de nationale CBS-prognose per gemeenten te ramen.

In onderstaande tabel zijn de Haagse aandelen in de periode 1990 tot en met 2011 van de Nederlandse buitenlandse migratie berekend.

Jaar	Bron CBS		Bron CBS		Berekend		
	Nederland		Den Haag		Haags Aandeel		
	Immigratie	Emigratie	Immigratie	Emigratie	Immigratie	Emigratie	
		inclusief administratieve correctie		inclusief administratieve correctie		inclusief administratieve correctie	
1990	117350	68939	11647	5289	9,93%	7,67%	
1991	120249	70639	11161	7582	9,28%	10,73%	
1992	116926	73808	9974	6530	8,53%	8,85%	
1993	119154	74788	9641	6542	8,09%	8,75%	
1994	99311	79228	7587	7220	7,64%	9,11%	
1995	96099	82195	6907	3897	7,19%	4,74%	
1996	108749	91945	8392	6074	7,72%	6,61%	
1997	109860	81973	9157	6438	8,34%	7,85%	
1998	122407	79289	8974	8831	7,33%	11,14%	
1999	119151	78779	7396	5192	6,21%	6,59%	
2000	132850	78977	8235	2935	6,20%	3,72%	
2001	133404	82566	7529	4559	5,64%	5,52%	
2002	121250	96918	8119	5406	6,70%	5,58%	
2003	104514	104831	8565	5149	8,20%	4,91%	
2004	94019	110235	7702	5404	8,19%	4,90%	
2005	92297	119725	7344	5686	7,96%	4,75%	
2006	101150	132470	8506	10858	8,41%	8,20%	
2007	116819	122576	10270	9293	8,79%	7,58%	
2008	142737	116097	12504	7029	8,76%	6,05%	
2009	146378	111897	12297	8439	8,40%	7,54%	
2010	154432	121351	12582	9653	8,15%	7,95%	
2011*	160337	134166	13101	8827	8,17%	6,58%	
* voorlopig CBS-cijfer							
					gemiddelde alle jaren	7,90%	7,06%
					gemiddelde laatste 10	8,17%	6,40%
					gemiddelde laatste 5	8,45%	7,14%
					gemiddelde laatste 3	8,24%	7,36%

Door de resultaten te koppelen aan de verwachtingen voor buitenlandse vestiging en vertrek (gerekend is met het aandeel van de gemiddelde laatste 5 jaar) uit de landelijke CBS lange termijn prognose 2012 krijgen we een inschatting wat betreft het buitenlands migratiesaldo voor de komende jaren. De berekende aantallen worden (altijd) vergeleken met de migratie schattingen van de Primos- en de Pearl prognose.

In onderstaande tabel zijn de resultaten van de saldo berekening van de hiervoor beschreven methode weergegeven voor Den Haag. Verder is hier het de migratie saldo voor Den Haag weergegeven volgend het Primos- en Pearl model.

Jaar	Lange termijn prognose CBS 2012-2060		Haags aandeel berekend op basis gemiddelde laatste 5 jaar		Berekend saldo Den Haag 2012	Primos prognose 2011	Pearl prognose 2011
	Immigratie	Emigratie	Immigratie (8,45%)	Emigratie (7,14%)	Migratie saldo	Migratie saldo	Migratie saldo
		Inclusief admin. correctie		Inclusief admin. correctie			
2012	154705	143788	13079	10270	2809	3479	4107
2013	152909	141165	12927	10082	2845	3137	3864
2014	151977	139094	12848	9934	2914	2860	3563
2015	153485	137430	12976	9816	3160	2872	3509
2016	155373	135634	13135	9687	3448	2759	3489
2017	157374	133446	13305	9531	3774	2772	3548
2018	157331	133973	13301	9569	3732	2759	3591
2019	156685	134333	13246	9594	3652	2665	3645
2020	155562	134431	13151	9601	3550	2735	3627
2021	154447	134274	13057	9590	3467	2685	3676
2022	153323	133986	12962	9570	3392	2671	3651
2023	153235	133926	12955	9565	3389	2692	3595
2024	153231	133968	12954	9568	3386	2621	3662
2025	153286	134091	12959	9577	3382	2537	3660
2026	153385	134250	12967	9589	3379	2475	3615
2027	153466	134399	12974	9599	3375	2424	3648
2028	153538	134562	12980	9611	3369	2469	3675
2029	153655	134679	12990	9619	3371	2490	3610
2030	153712	134801	12995	9628	3367	2443	3711
2031	153773	134887	13000	9634	3366	2424	3686
2032	153805	134964	13003	9639	3363	2496	3675
2033	153896	135038	13011	9645	3366	2483	3780
2034	153979	135114	13018	9650	3367	2479	3763
2035	154029	135188	13022	9655	3366	2552	3803
2036	154136	135258	13031	9660	3370	2587	3864
2037	154187	135320	13035	9665	3370	2520	3880
2038	154234	135395	13039	9670	3369	2498	3908
2039	154298	135463	13045	9675	3369	2502	3904

Sexratio: hiermee wordt de geslachtsbepaling aangegeven van jongen of meisje. Bij de prognose is uitgegaan van het historisch Haagse cijfer 0,514.

De stadsprognose

Op basis van de aanname van de (gecorrigeerde) kansen wordt de prognose voor het eerste jaar per leeftijd en geslacht opgesteld.

Dit gebeurt door eerst de correctie voor het binnenlandse vertrek te bepalen, waarna het totaal binnenlands en buitenlands vertrek wordt bepaald. Om vervolgens het aantal geboorten te kunnen bepalen worden eerst vestiging en vertrek, zowel binnenlands als buitenlands, berekend. Daarna wordt de sterfte berekend, waarna het aantal geboorten kan worden berekend. Nadat het aantal geboorten is berekend wordt deze groep nuljarigen verdeeld naar de geslachten. In het proces daarna worden opnieuw het vertrek, de instroom en de sterfte bepaald. De laatste stap is de beginbevolking naar leeftijd en geslacht plus de vestiging naar leeftijd en geslacht min het vertrek naar leeftijd en geslacht min de sterfte naar leeftijd en geslacht. Deze laatste cyclus levert de eindbevolking van het eerste prognosejaar. Deze bevolking is de startbevolking van het tweede prognosejaar. Op deze wijze wordt jaarlijks vooruit berekend.

Voor verdere details van de prognose wordt verwezen naar Modelbeschrijving GBPRO, Pronexus b.v. Eindhoven, 2010.

Prognose op buurtniveau

In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen aangegeven welke factoren binnen de buurtprognose een rol spelen. Een schematische weergave van het proces is afgebeeld op pagina 65.

Om de buurtprognose op te stellen zijn onderstaande gegevens op buurtniveau vereist.

De invoer

Bevolking: de stand bevolking van 1/1/2012. Deze bevolking is uitgesplitst naar 1-jaars leeftijdsgroep en geslacht. Dit is de startbevolking van de buurtprognose.

Aantal woningen: de CBS - woningvoorraad per 1/1/2012. Voor de bepaling van de gemiddelde bruto woningbezetting.

Aantal geboorten: voor de bepaling van het historische vruchtbaarheidsniveau per buurt.

Woningbouwprogramma: het woningbouwprogramma per buurt voor de buurtprognose is bepaald op basis van de database van het IPSO programma van de gemeente Den Haag/DSO/PSO (stand december 2012).

De stadsprognose: om de (toekomstige) mutatiefactoren te kunnen bepalen en als referentiekader voor de buurtprognose.

Stadsheadshiprates: ter vergelijking en controle van de invoer.

Nieuwbouwprofielen: nieuwbouwprofielen zijn bewonersprofielen op basis waarvan de nieuwbouw wordt 'gevuld'. In principe zijn in het model standaardprofielen beschikbaar. Voor Den Haag zijn echter gemeente specifieke nieuwbouwprofielen bepaald per woonmilieu. Deze 1-jaars leeftijdsprofielen worden zowel in de historie als naar de toekomst toe gebruikt. Op basis van het leeftijdsprofiel en de gemiddelde bruto woningbezetting van een gebied wordt er bepaald hoeveel mensen er van welke leeftijd en geslacht zich zouden hebben gevestigd of zich zullen gaan vestigen. In de historie wordt dit gedaan om een zuivere mutatiefactor te verkrijgen. De nieuwbouwwoningen worden gevuld op basis van deze leeftijdsprofielen en op basis van de gemiddelde bruto woningbezetting. In totaal is de analyse van de bewonersprofielen en de bruto woningbezetting gebaseerd op meer dan 16.000 nieuwbouwwoningen en betreft het meer dan 40.000 (eerste) bewoners. In onderstaande tabel zijn de gegevens per woonmilieu weergegeven.

Hoeveelheid nieuwbouwwoningen, aantal bewoners en gemiddelde bruto woningbezetting naar 7 milieus volgens Woonvisie 2003 (incl. werkgebieden). Bron: Gemeentelijke Basisadministratie, OZB-bestanden en Woonvisie			
	Nieuwbouw- Woningen	Bevolking in deze nieuwbouw	Gemiddelde woningbezetting in deze nieuwbouw
Centrum stedelijk	2004	4135	2,06
Stedelijk vooroorlogs	1544	3755	2,43
Groen stedelijk	185	368	1,99
Stedelijk naoorlogs	1281	2977	2,32
Stadsrand 20e eeuw	361	847	2,35
Stadsrand modern	9876	26305	2,66
Werkgebieden	824	1386	1,68
Totaal	16075	39773	2,47

Voor de analyse en de kansberekening van alle gebeurtenissen uit het verleden zijn de standgegevens per buurt vanaf 1/1/1996 tot en met 1/1/2012 gebruikt, en voor de stroomgegevens de gegevens vanaf 1996 tot en met 2011.

Mutatiefactoren

Binnen de buurtprognose wordt er gerekend met mutatiefactoren. De gebiedsprognose werkt volgens de cohortcomponent methode. Per leeftijd en geslacht wordt een mutatiefactor berekend, de factor tussen leeftijd x in het jaar t en de leeftijd $x+1$ in het jaar $t+1$. Op basis van de historische mutatiefactoren worden de toekomstige factoren bepaald. De basis voor de gebiedsprognose is de stadsprognose waarnaar terug wordt gecorrigeerd. De stadsprognose is leidend.

Deze factoren worden zowel op gemeente- als op gebiedsniveau berekend. Op basis van vastgestelde minimum- en maximumwaarden van de mutatiefactoren per leeftijd worden de mutatiefactoren desgewenst aangepast. Naast de mutatiefactor wordt er per gebied een vruchtbaarheidscorrectie doorgerekend.

De prognose

Basisgegevens voor de buurtprognose zijn de stand gegevens van de bevolking naar leeftijd en geslacht per gebied, de woningvoorraad per gebied, de woningbouwplanning per gebied en de geboorten per gebied. Nieuwbouwwoningen worden gevuld op basis van leeftijdsprofielen en op basis van de gemiddelde bruto woningbezetting.

Herkomst prognose op stedelijk niveau

De basisgegevens voor de herkomst prognose op stedelijk niveau zijn gelijk aan de stadsprognose gegevens met één uitzondering: er is voor alle variabelen onderscheid gemaakt naar de herkomstindeling en of het 1e of 2e generatie betreft.

De indeling van de Haagse bevolking naar herkomst is gebaseerd op de CBS definitie. Volgens deze definitie is een persoon autochtoon als beide ouders in Nederland zijn geboren, ongeacht het land waar men zelf is geboren en allochtoon als ten minste een van de ouders in het buitenland is geboren. Een eerstegeneratieallochtoon heeft als herkomstgroepering het land waar hij of zij is geboren. Een tweedegeneratieallochtoon heeft als herkomstgroepering het geboorteland van de moeder, tenzij dat ook Nederland is. In dat geval is de herkomstgroepering bepaald door het geboorteland van de vader. Verder wordt onderscheid gemaakt tussen westerse en niet-westerse allochtonen. Westerse allochtoon hebben als herkomst een van de landen in Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika en Oceanië, of Indonesië of Japan. Op grond van hun sociaal-economische en sociaal-culturele positie worden allochtonen uit Indonesië en Japan tot de westerse allochtonen gerekend. Het gaat vooral om mensen die in het voormalig Nederlands-Indië zijn geboren en werknemers van Japanse bedrijven met hun gezin. Niet-westerse allochtoon hebben als herkomst een van de landen in Afrika, Latijns-Amerika en

Azië (exclusief Indonesië en Japan) of Turkije. Binnen de groep niet-westerse allochtonen worden nog vier grote groepen onderscheiden, te weten Suriname, Nederlandse Antillen/Aruba, Turkije en Marokko.

Bij de prognose op stedelijk niveau wordt onderstaande herkomst indeling gebruikt:

- Autochtoon
- Turks
- Marokkaans
- Surinaams
- Antilliaans
- Overig Westers Allochtoon
- Niet-Westers Allochtoon
- Oost-Europees
- Indonesisch

Bij de CBS indeling worden 7 herkomst groepen onderscheiden. De gemeente Den Haag heeft hier Oost-Europees en Indonesisch aan toegevoegd.

Per herkomst groep en generatie zijn aannames op basis van de feitelijke waarden over 1996-2011 gemaakt voor de vruchtbaarheid, sterfte, vestiging en vertrek. Het proces is hetzelfde als bij de stadsprognose.

Ook de correctiematrix is hetzelfde met dien verstande dat het binnenlandse en het buitenlandse saldo zijn verdeeld over de verschillende herkomst groepen en generaties op basis van de historische verdeling. Daarnaast is het toekomstige vruchtbaarheidsniveau per etniciteit en generatie bepaald.

De herkomst prognose is alleen beschikbaar op stedelijk niveau.

Huishouden prognose op stedelijk niveau

In combinatie met de stadsprognose is op basis van de historische verhouding tussen de huishouden typen op stedelijk niveau een prognose voor elk type huishouden per leeftijdsgroep opgesteld.

Het huishouden prognosemodel gaat uit van een huishouden type en een positie binnen het huishouden. De huishoudens worden in 1 jaarsleeftijdsgroepen van het huishoudens hoofd onderscheiden.

De belangrijkste eerste stap voor de huishoudenprognose is het bepalen van de huishoudens indeling en vervolgens het samenstellen van de huishoudens.

In de Gemeentelijke Basisadministratie Bevolking (GBA) worden alleen gegevens over de bevolking vastgelegd volgens de officiële burgerlijke staat. De registratie is georganiseerd naar personen, burgerlijke staat en de gezinssamenstelling volgens deze burgerlijke staat. Het gevolg hiervan is dat mensen die ongehuwd samenwonen geregistreerd staan als twee alleenstaanden. En als zij een of meer kinderen hebben staan ze te boek als een eenoudergezin met kinderen en een alleenstaande. Dit heeft tot gevolg dat er een overschatting is van het aantal alleenstaanden en het aantal eenoudergezinnen, met als logisch gevolg een onderschatting van het aantal gezinnen.

Om een betere benadering van de werkelijkheid te kunnen bieden, is door DSO/Programmamanagement, Strategie en Onderzoek een schattingsroutine ontwikkeld om op basis van de registratie van het GBA een reële inschatting te maken van het aantal mensen dat feitelijk samenwoont en een huishouden vormt. Personen in zgn. intramuraal woonadressen, daar waar personen geen zelfstandig huishouden vormen, zoals bv. inrichting, kazerne, klooster, opvangcentrum, tehuis, verpleeghuis en ziekenhuis worden niet meegenomen bij de huishoudens bepaling. Voor alle adressen waar het alleen gehuwde personen en relaties betreft, wordt de registratie van het GBA integraal overgenomen. Bij alle adressen waar het voorgaande niet van toepassing is, wordt het

huishoudens type door middel van de schattingsroutine bepaald. De uitgangspunten van deze schattingsroutine voor huishoudens vorming op adres (alleen daar waar twee of meer alleenstaanden op een adres staan ingeschreven) zijn:

Maximaal leeftijdsverschil van 15 jaar tussen partners,

Bij gelijk geslacht wordt maximaal in 50% van de gevallen een huishouden gedefinieerd,

Alleen woonadressen uit het GBA worden meegenomen. De niet-woonadressen zijn bepaald aan de hand van de adressen van de bijzondere woongebouwen volgens de W065 opgave 2011 van de gemeente Den Haag aan het CBS. Het resultaat is getoetst aan de CBS-huishoudensramingen op 4-cijferige postcode en op gemeentelijk niveau.

Het prognosemodel kent 6 huishoudenstypen:

Gehuwd (samenwonend) zonder kinderen

Ongehuwd (samenwonend) zonder kinderen

Gehuwd (samenwonend) met kinderen

Ongehuwd (samenwonend) met kinderen

Eenoudergezin

Alleenstaand

Binnen deze huishoudenstypering worden vier posities onderscheiden:

Hoofd van huishouden

Partner van hoofd

Kind

Overig

Definities:

Aantal inwoners:

Vanaf 1993 wordt gebruik gemaakt van het bevroren bestand burgerzaken. Het aantal inwoners uit dit bestand verschilt van het aantal inwoners volgens de CBS-statistieken. Dit komt doordat het CBS 'achteraf' administratieve correcties uitvoert.

Bevolking naar leeftijd:

Aantal personen naar leeftijdscategorie.

Gemiddelde leeftijd:

De gemiddelde leeftijd van de bevolking wordt bepaald aan de hand van de bevolking naar leeftijd op 1 januari. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het klassenmidden.

Huishouden:

Elke verzameling van één of meer personen die een woonruimte bewoont en daar zichzelf voorziet, of door derden wordt voorzien, in dagelijkse levensbehoeften.

Huishoudenstype 'Eenpersoonshuishouden':

Een zelfstandig huishouden dat door één persoon alleen gevoerd wordt.

Huishoudenstype 'Samenwonend zonder kinderen':

Een huishouden zonder inwonende kind(eren), bestaande uit twee of meer personen die in huiselijk verband met elkaar samenwonen, en een gemeenschappelijke huishouding voeren.

Huishoudenstype 'Samenwonend met kinderen':

Een huishouden met één of meer inwonende kinderen, bestaande uit drie of meer personen die in huiselijk verband met elkaar samenwonen, en een gemeenschappelijke huishouding voeren.

Huishoudenstype 'Eénoudergezin': Een vader of een moeder met één of meer inwonende kinderen.

Herkomstgroepering (CBS):

Kenmerk dat weergeeft met welk land een persoon verbonden is op basis van het geboorteland van de ouders of van zichzelf.

Autochtoon

Persoon als ouders geboren in Nederland.

Allochtoon

Persoon van wie ten minste één ouder in het buitenland is geboren.

Generatie

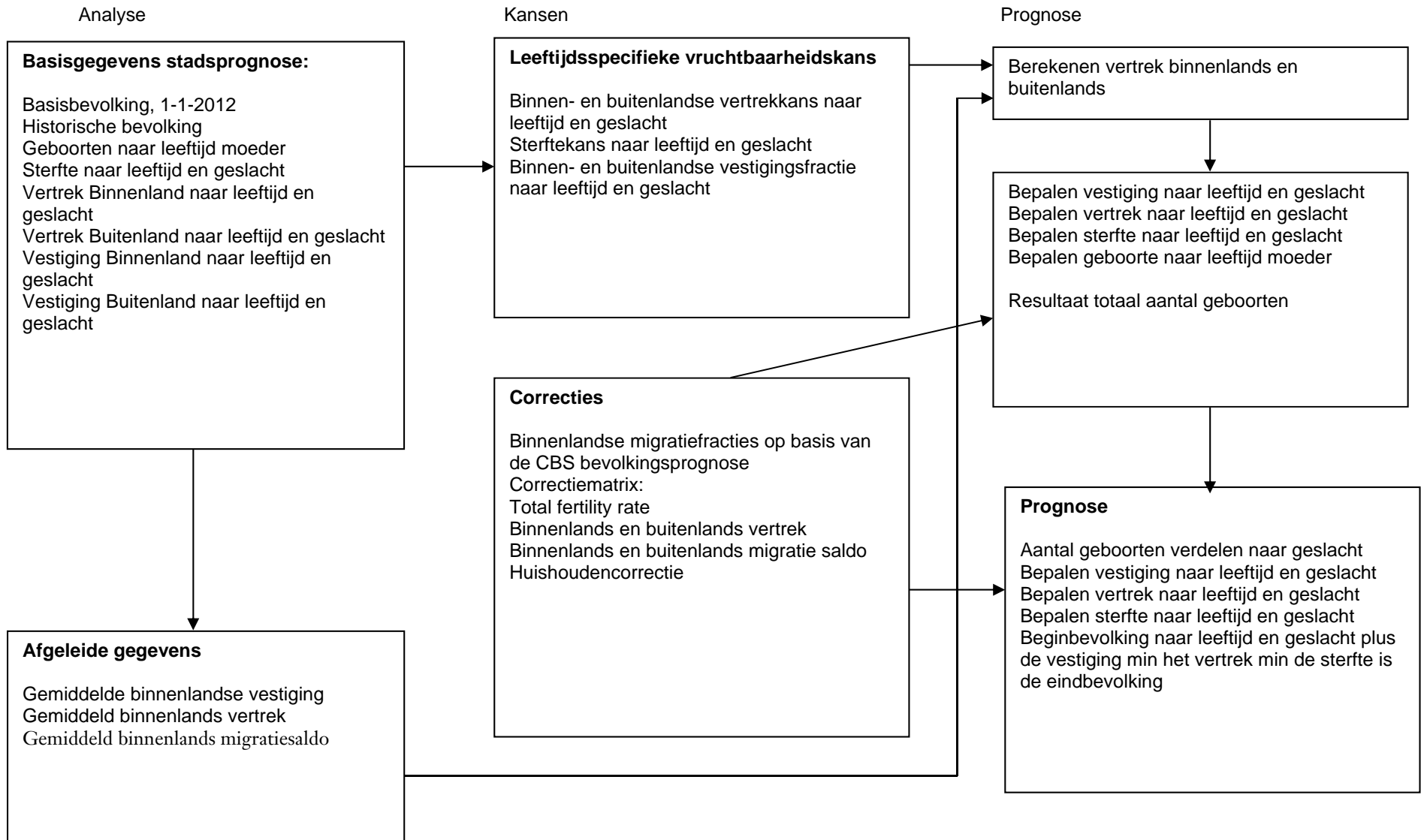
Nadere onderscheiding van de allochtone bevolking onderverdeeld naar eerstegeneratieallochtoon en tweedegeneratieallochtoon

Eerstegeneratieallochtoon

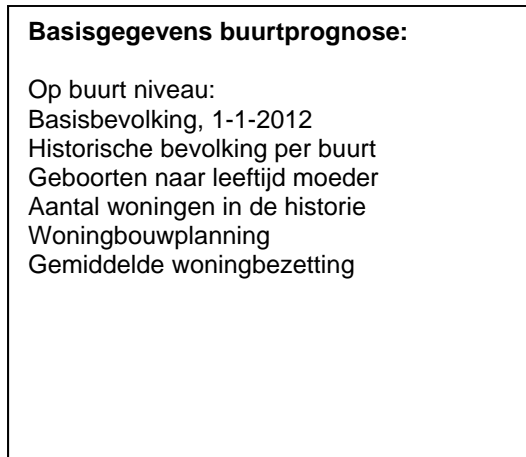
Persoon die in het buitenland is geboren met ten minste één in het buitenland geboren ouder. De herkomstgroepering is het land waar hij of zij is geboren.

Tweedegeneratieallochtoon

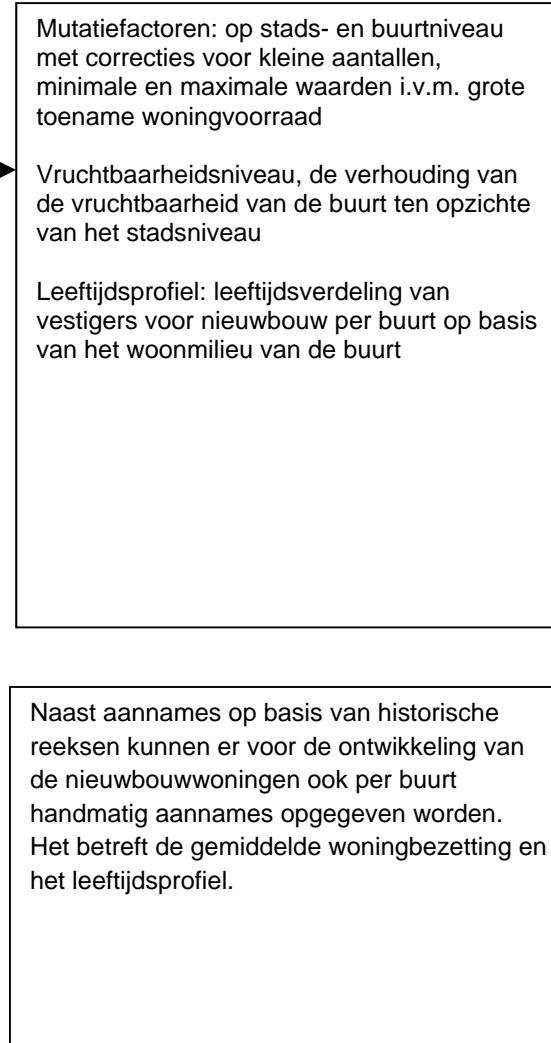
Persoon die in Nederland is geboren met ten minste één in het buitenland geboren ouder. De herkomstgroepering is het geboorteland van de moeder, tenzij dat ook Nederland is. In dat geval is de herkomstgroepering bepaald door het geboorteland van de vader. Bij de tweede generatie is er ook een onderscheid tussen personen met één of twee in het buitenland geboren ouders.

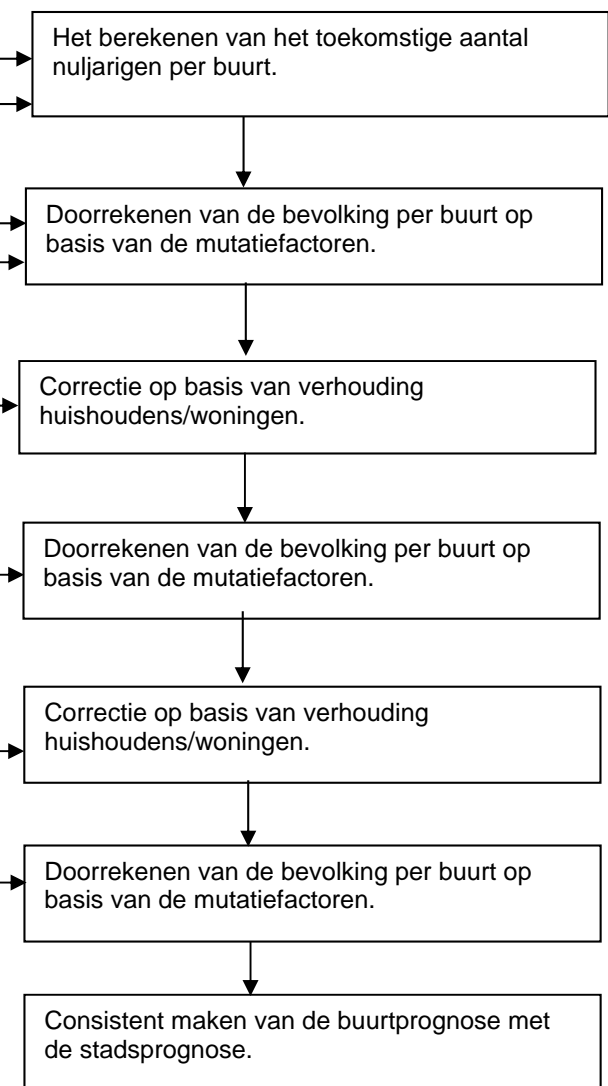
Analyse

Afgeleide factoren

Prognose

III Geraadpleegde literatuur

GBPRO, Handleiding bevolkingsprognoses Stad & Wijk, Pronexus b.v. Eindhoven, 2010.

GBPRO, Handleiding Huishoudens en Etniciteit, Pronexus b.v. Eindhoven, 2010.

Regionale bevolkings- en huishoudensprognose 2011-2040, Planbureau voor de Ruimte / Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag, 2011.

Bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020, De bevolking naar stadsdeel, huishoudens en etniciteitsgroepen, lange termijn prognose tot 2040, DSO/PSO, Den Haag, maart 2012.

Scenario's voor huishoudens ontwikkelingen in Nederland, RIVM, Bilthoven, maart 2005.

Bevolkingstrends, Statistisch kwartaalblad over de demografie van Nederland, Centraal Bureau voor de statistiek, Den Haag.

Primos prognose 2009, De toekomstige ontwikkeling van bevolking, huishoudens en woningbehoefte, VROM 5137, Den Haag, november 2007.

Primos, transparantie in cijfers, ABF Research, Delft, december 2010

Een nieuwe benadering van het woningtekort, ABF Research, Delft, december 2007, uitgevoerd in opdracht van MVRM DGW.

Achtergronden en veronderstellingen bij het model Pearl. Naar een nieuwe regionale bevolkings- en allochtonenprognose, Ruimtelijk Planbureau/Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag, 2005.

Woonvisie Gemeente Den Haag, Den Haag, 2009.

Voortgangsnotitie Woonvisie 2009-2020, Den Haag, 2011.

Bevolkingsprognose Zuid-Holland 2010(BP2010), Provincie Zuid-Holland, Afdeling Ruimte, wonen en bodem, Den Haag, juni 2011.

Scenariostudie ontwikkeling Multi-etnische samenleving tot 2040, met bijzondere aandacht voor Moe-landers, Deelrapport1:Traject "Prognose", NIDI, Den Haag, februari 2010.

Centraal Bureau voor de Statistiek, Omvang en spreiding van de Surinaamse bevolkingsgroepen in Nederland, bevolkingstrends 2e kwartaal 2011.

IpSO 2013, Investeringsprogramma Stedelijke Ontwikkeling, DSO/Den Haag 2013.

Bevolkingsprognose 2012-2060: Langer leven, langer werken, CBS-website: 13-12-2012, Den Haag/Heerlen.

Regionale prognose 2013-2040, Vier grote gemeenten blijven sterke bevolkingstrekkers, Corina Huisman(PBL), Andries de Jong(PBL), Coen van Duin(CBS) en Lenny Stoeldraijer (CBS), CBS/PBL, 1 oktober 2013.

IV Tabellen en grafieken

Den Haag, korte termijn prognose, 5 jaars leeftijdsklasse, geslacht, 2012-2015-2020, IPSO 2013 variant													
Realisatie en prognose 5 jaars leeftijdsklasse naar geslacht													
5 jaars lft klasse	Realisatie 2012				2015				2020				groei % in 8 jaar
	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	Vrouwen	totaal	%	mannen	Vrouwen	totaal	%	
0-4 jr	16.621	15.847	32.468	6,5%	17.006	16.209	33.215	6,5%	16.380	15.605	31.985	6,2%	-1,5%
5-09	14.914	14.085	28.999	5,8%	15.106	14.382	29.488	5,8%	15.599	14.871	30.470	5,9%	5,1%
10-14	13.900	13.221	27.121	5,4%	14.449	13.624	28.073	5,5%	14.676	13.844	28.520	5,5%	5,2%
15-19	13.599	13.172	26.771	5,3%	13.659	13.066	26.725	5,2%	14.449	13.707	28.156	5,4%	5,2%
20-24	16.638	18.145	34.783	6,9%	16.093	17.415	33.508	6,6%	15.590	16.591	32.181	6,2%	-7,5%
25-29	19.919	21.264	41.183	8,2%	19.875	21.374	41.249	8,1%	19.284	20.696	39.980	7,7%	-2,9%
30-34	20.575	20.335	40.910	8,1%	20.587	20.730	41.317	8,1%	20.339	20.558	40.897	7,9%	0,0%
35-39	19.752	19.045	38.797	7,7%	19.434	18.847	38.281	7,5%	19.434	19.195	38.629	7,4%	-0,4%
40-44	20.997	19.375	40.372	8,0%	20.374	19.349	39.723	7,8%	19.040	18.338	37.378	7,2%	-7,4%
45-49	19.357	17.845	37.202	7,4%	19.905	18.339	38.244	7,5%	19.686	18.831	38.517	7,4%	3,5%
50-54	16.650	15.841	32.491	6,5%	17.809	16.893	34.702	6,8%	18.705	17.679	36.384	7,0%	12,0%
55-59	14.282	14.260	28.542	5,7%	15.043	14.678	29.721	5,8%	16.462	15.981	32.443	6,2%	13,7%
60-64	13.254	13.250	26.504	5,3%	13.013	13.229	26.242	5,1%	13.829	13.835	27.664	5,3%	4,4%
65-69	9.907	10.387	20.294	4,0%	11.649	12.201	23.850	4,7%	11.556	12.264	23.820	4,6%	17,4%
70-74	7.073	8.020	15.093	3,0%	7.613	8.441	16.054	3,1%	9.893	10.982	20.875	4,0%	38,3%
75-79	4.825	6.698	11.523	2,3%	5.203	6.749	11.952	2,3%	6.096	7.301	13.397	2,6%	16,3%
80-84	3.288	5.942	9.230	1,8%	3.392	5.581	8.973	1,8%	3.615	5.399	9.014	1,7%	-2,3%
85-89	1.920	4.736	6.656	1,3%	1.843	4.244	6.087	1,2%	1.931	3.828	5.759	1,1%	-13,5%
90-94	757	2.296	3.053	0,6%	763	2.341	3.104	0,6%	705	1.990	2.695	0,5%	-11,7%
95+	148	662	810	0,2%	150	582	732	0,1%	155	621	776	0,1%	-4,2%
Totaal	248.376	254.426	502.802	100,0%	252.966	258.274	511.240	100,0%	257.424	262.116	519.540	100,0%	3,3%

Bron: Bevolkingsprognose Den Haag 2013

Bevolkingsprognose Den Haag standaard variant 2013

Kerncijfers bevolkings prognose Den Haag standaard variant 2013-2020 (woningbouw IPSO programma december 2012)										
Jaren	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bevolking per 1-1	502.802	506.498	509.084	511.240	512.734	515.521	517.962	519.169	519.540	519.481
Geboorte	6.929	6.892	6.838	6.768	6.701	6.656	6.591	6.503	6.408	
Sterfte	4.108	4.104	4.105	4.112	4.135	4.165	4.188	4.205	4.237	
Natuurlijk groei	2.821	2.788	2.733	2.656	2.566	2.491	2.403	2.298	2.171	
Vestiging uit Binnenland	17.555	16.678	16.423	15.945	16.447	16.183	15.649	15.269	15.091	
Vertrek naar Binnenland	18.780	19.729	19.913	20.270	19.677	20.009	20.582	20.848	20.869	
Binnenlands saldo	-1.225	-3.051	-3.490	-4.325	-3.230	-3.826	-4.933	-5.579	-5.778	
Vestiging uit Buitenland	14.593	15.390	15.454	15.692	15.943	16.284	16.252	16.145	15.983	
Vertrek naar Buitenland	12.493	12.541	12.541	12.529	12.492	12.508	12.515	12.493	12.435	
Buitenlands saldo	2.100	2.849	2.913	3.163	3.451	3.776	3.737	3.652	3.548	
Woningvoorraad 1-1-	241.107	241.955	243.804	244.276	245.618	247.392	248.532	249.273	249.817	250.356
Gemiddelde bruto woningbezetting	2,09	2,09	2,09	2,09	2,09	2,08	2,08	2,08	2,08	
groei bevolking	3.696	2.586	2156	1.494	2.787	2.441	1207	371	-59	
groei woningvoorraad	848	1.849	472	1.342	1.774	1.140	741	544	539	
Bron: Den Haag/DSO/PSO										

Bron: Bevolkingsprognose Den Haag 2013

Bevolkingsprognose Den Haag Woonvisie variant 2013-2040

Kerncijfers prognose Den Haag Woonvisievariant 2013-2040													
Jaren	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030	2035	2040
Bevolking per 1-1	502.802	506.498	508.428	510.447	512.324	514.541	517.021	519.415	521.677	531.934	541.952	552.396	564.175
Geboorte	6.929	6.884	6.812	6.746	6.682	6.625	6.578	6.529	32.302	32.625	33.305	34.060	
Sterfte	4.108	4.100	4.100	4.108	4.121	4.160	4.181	4.212	21.790	23.437	25.453	27.607	
Natuurlijk groei	2.821	2.784	2.712	2.638	2.561	2.465	2.397	2.317	10.512	9.188	7.852	6.453	
Vestiging uit Binnenland	17.555	15.786	16.006	16.014	16.242	16.386	16.364	16.388	82.618	84.475	87.024	89.972	
Vertrek naar Binnenland	18.780	20.604	20.223	20.088	19.810	19.682	19.753	19.827	99.784	100.582	101.567	102.241	
Binnenlands saldo	-1.225	-4.818	-4.217	-4.074	-3.568	-3.296	-3.389	-3.439	-17.166	-16.107	-14.543	-12.269	
Vestiging uit Buitenland	14.593	16.505	16.043	15.814	15.711	15.783	15.871	15.891	79.650	80.195	81.207	82.676	
Vertrek naar Buitenland	12.493	12.541	12.519	12.501	12.487	12.472	12.485	12.507	62.739	63.258	64.072	65.081	
Buitenlands saldo	2.100	3.964	3.524	3.313	3.224	3.311	3.386	3.384	16.911	16.937	17.135	17.595	
Woningvoorraad 1-1-	241.107	242.067	243.167	244.267	245.367	246.867	248.367	249.867	251.367	258.867	266.367	273.867	281.367
Gemiddelde bruto woningbezetting	2,09	2,09	2,09	2,09	2,09	2,08	2,08	2,08	2,08	2,05	2,03	2,02	
groei bevolking	3.696	1.930	2.019	1.877	2.217	2.480	2.394	2.262	2.107	10.018	10.444	11.779	
groei woningvoorraad	960	1.100	1.100	1.100	1.500	1.500	1.500	1.500	7.500	7.500	7.500	7.500	

* de parameters van 2020, 2025, 2030 en 2035 zijn cumulatieve waarden

Bron: Bevolkingsprognose Den Haag 2013-2040 Woonvisie variant

Bevolkingsprognose Zuid Holland 2010-2030

De provincie Zuid-Holland maakt bij de bevolkingsprognose berekeningen gebruik van het IPB/Primos model. Dit is een provinciale variant van het Primos-model. ABF research vult het model met basisgegevens over vruchtbaarheid, sterfte, huishoudenvorming en leeftijdsverdeling van de binnenlandse- en buitenlandse migratie. Afhankelijk van de behoefte kunnen de provinciale veronderstellingen over de gemeentelijke binnenlandse- en buitenlandse migratiesaldi worden ingevoerd. Het model berekent dan de gevolgen voor de woningbehoefte. Ook kunnen jaarlijkse gegevens over nieuwbouw en sloop van woningen worden ingevoerd. Het model berekent dan de gevolgen voor de bevolkingsontwikkeling. De Bevolkingsprognose Zuid-Holland 2010 is afgestemd op de nationale bevolkingsprognose van het CBS van 2008-2050. Het uitgangspunt van de bevolkingsprognose 2010 van de provincie Zuid-Holland is de werkelijke bevolkingsontwikkeling van de Zuid-Hollandse gemeenten te voorspellen, op basis van de te verwachten woningvoorraad.

Kerncijfers prognose Provincie Zuid Holland 2010-2030													
Jaren	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*	2025*	2030
Bevolking per 1-1-	488.214	495.148	498.645	501.696	504.520	507.571	510.865	514.221	517.590	520.857	523.759	541.407	563.942
Geboorte	6.423	6.486	6.544	6.620	6.650	6.704	6.767	6.821	6.882	6.925	35.181	36.264	
Sterfte	4.149	4.123	4.084	4.043	4.002	3.964	3.932	3.907	3.891	3.877	19.492	20.286	
Natuurlijk groei	2.274	2.363	2.460	2.577	2.648	2.740	2.835	2.914	2.991	3.048	15.689	15.978	
Vestiging uit Binnenland	20.067	18.274	18.384	18.357	18.431	18.738	18.926	18.882	18.963	19.163	97.002	104.726	
Vertrek naar Binnenland	19.403	20.401	20.910	21.366	21.387	21.622	21.891	21.913	22.169	22.787	112.401	115.598	
Binnenlands saldo	664	-2.127	-2.526	-3.009	-2.956	-2.884	-2.965	-3.031	-3.206	-3.624	-15.399	-10.872	
Vestiging uit Buitenland	11.587	11.323	11.215	11.228	11.211	11.268	11.293	11.335	11.380	11.381	57.147	57.975	
Vertrek naar Buitenland	7.587	8.061	8.092	7.971	7.852	7.831	7.807	7.848	7.897	7.903	39.790	40.544	
Buitenlands saldo	4.000	3.262	3.123	3.257	3.359	3.437	3.486	3.487	3.483	3.478	17.357	17.431	
Woningvoorraad per 1-1-	236.455	238.053	239.506	241.097	242.887	244.669	246.945	249.222	251.502	253.754	256.063	267.763	278.631
Gemiddelde bruto woningbezetting per 1-1-	2.06	2.08	2.08	2.08	2.08	2.07	2.07	2.06	2.06	2.05	2.05	2.02	
groei bevolking	6.934	3.497	3.051	2.824	3.051	3.294	3.356	3.369	3.267	2.902	17.648	22.535	
groei woningvoorraad	1.598	1.453	1.591	1.790	1.782	2.276	2.277	2.280	2.252	2.309	11.700	10.868	

* de parameters van 2020 en van 2025 zijn cumulatieve waarden

Bron: Provincie Zuid Holland scenario BP2010 Den Haag

Primos prognose 2013

De Primos prognose is voor het Ministerie van Binnenlandse Zaken een belangrijke informatie bron voor de toekomstige ontwikkelingen op de woningmarkt. Hiervoor wordt tweejaarlijks, met behulp van het Primos model, een prognose gemaakt. De Primos-prognose is een regionale en lokale prognose van de bevolking, huishoudens en woningvoorraad. Op basis van trendmatige demografische en woningbouwontwikkelingen, bouwplannen en woonvoorkeuren levert Primos toekomst verwachtingen op gedetailleerd niveau. De Primos prognose 2013 is afgestemd op de nationale bevolkingsprognose 2012 van het CBS (december 2012). De Primos prognose heeft als doel het weergeven van de meest waarschijnlijke toekomstige ontwikkelingen op basis van de huidige inzichten.

Kerncijfers Primos prognose 2013													
Jaren	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*	2025*	2030*	2035*	2040
Bevolking per 1-1	502.055	505.798	509.802	512.819	517.231	521.211	525.640	530.155	534.643	557.316	577.781	596.905	611.515
Geboorte	6.924	6.861	6.861	6.905	6.982	7.083	7.149	7.226	37.097	38.216	38.997	39.218	
Sterfte	4.085	4.059	4.038	4.013	3.982	3.950	3.927	3.913	19.614	20.287	21.378	22.436	
Natuurlijk groei	2.678	2.760	2.829	2.900	2.952	3.014	3.071	3.106	17.483	17.929	17.619	16.782	
Vestiging uit Binnenland	18.146	17.632	17.037	17.336	17.521	17.711	17.821	17.940	90.896	91.916	94.038	94.754	
Vertrek naar Binnenland	20.145	19.271	19.518	18.891	19.864	19.999	20.028	20.247	101.489	103.992	107.486	110.940	
Binnenlands saldo	-1.999	-1.639	-2.481	-1.555	-2.343	-2.288	-2.207	-2.307	-10.593	-12.076	-13.448	-16.186	
Vestiging uit Buitenland	13.019	12.783	12.488	12.757	12.905	13.035	13.029	13.080	64.315	64.334	66.094	66.394	
Vertrek naar Buitenland	2.903	2.841	2.675	3.075	3.323	3.584	3.500	3.482	15.783	14.612	14.953	14.014	
Buitenlands saldo	10.116	9.942	9.813	9.682	9.582	9.451	9.529	9.598	48.532	49.722	51.141	52.380	
Woningvoorraad 1-1-	240.572	241.571	242.476	243.495	244.973	246.541	248.420	250.234	251.826	261.618	270.815	279.748	287.272
Gemiddelde bruto woningbezetting	2,09	2,09	2,10	2,11	2,11	2,11	2,12	2,12	2,12	2,13	2,13	2,13	
groei bevolking	3.743	4.004	3.017	4.412	3.980	4.429	4.515	4.488	22.673	20.465	19.124	14.610	
groei woningvoorraad	999	905	1.019	1.478	1.568	1.879	1.814	1.592	9.792	9.197	8.933	7.524	

* de parameters van 2020, 2025, 2030 en 2035 zijn cumulatieve waarden

Bron: Primos prognose 2013

Regionale prognose 2013-2040, PBL & CBS

Het Planbureau voor de Leefomgeving rekent het tot haar taak de ruimtelijke implicaties van toekomstige trends in de bevolking en huishoudens te onderzoeken. Voor dit doel is er een nieuw prognose model ontwikkeld. Samen met het CBS is het PBL in 2004 begonnen aan de ontwikkeling van het PEARL model, "Projecting population Events At Regional Level". In het model worden geen standen maar demografische processen gemodelleerd. Dat wil zeggen dat de veronderstellingen betrekking hebben op demografische gebeurtenissen.

In 2013 hebben het PBL en het CBS voor de vijfde keer de regionale bevolkings- en huishoudens prognose met het model PEARL uitgebracht. Deze regionale prognose is consistent met de nationale bevolkingsprognose 2012 van het CBS.

Kerncijfers prognose Pearl 2013-2040													
Jaren	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*	2025*	2030*	2035*	2040
Bevolking per 1-1	502.055	504.928	507.527	508.317	510.389	512.877	515.745	518.781	521.544	535.161	550.406	567.716	585.777
Geboorte	6.817	6.908	6.963	7.000	7.039	7.094	7.149	7.159	35.747	35.384	35.423	36.077	
Sterfte	4.176	4.127	4.122	4.053	4.018	3.991	3.972	3.989	20.056	20.743	21.955	23.266	
Natuurlijk groei	2.641	2.781	2.841	2.947	3.021	3.103	3.177	3.170	15.691	14.641	13.468	12.811	
Vestiging uit Binnenland	15.430	14.864	13.013	13.867	13.984	13.959	14.193	13.939	72.043	77.315	82.925	86.739	
Vertrek naar Binnenland	17.553	17.458	17.435	17.391	17.380	17.489	17.568	17.684	89.434	91.979	94.715	97.780	
Binnenlands saldo	-2.123	-2.594	-4.422	-3.524	-3.396	-3.530	-3.375	-3.745	-17.391	-14.664	-11.790	-11.041	
Vestiging uit Buitenland	13.044	12.751	12.592	12.649	12.836	13.032	13.044	13.059	63.834	64.006	65.545	67.723	
Vertrek naar Buitenland	10.640	10.369	10.215	9.977	9.876	9.685	9.759	9.779	48.436	48.571	49.661	51.289	
Buitenlands saldo	2.404	2.382	2.377	2.672	2.960	3.347	3.285	3.280	15.398	15.435	15.884	16.434	
Woningvoorraad 1-1-	240.572	241.972	243.172	243.672	244.972	246.772	248.322	249.872	251.422	259.172	266.922	274.672	282.422
Gemiddelde bruto woningbezetting	2,09	2,09	2,09	2,09	2,08	2,08	2,08	2,08	2,07	2,06	2,06	2,07	
groei bevolking	2.873	2.599	790	2.072	2.488	2.868	3036	2.763	13.617	15.245	17.310	18.061	
groei woningvoorraad	1.400	1.200	500	1.300	1.800	1.550	1550	1.550	7.750	7.750	7.750	7.750	

* de parameters van 2020, 2025, 2030 en 2035 zijn cumulatieve waarden

Bron: PBL&CBS 2013

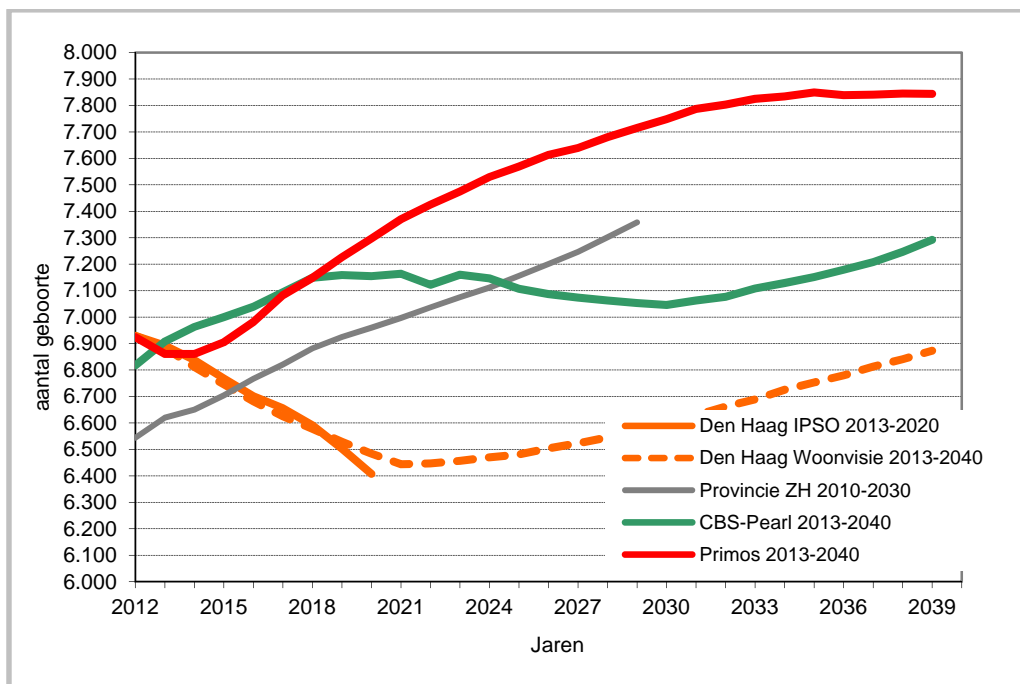
Nederland, CBS lange termijn prognose 2012-2060																	
Realisatie en prognose 5 jaarsleeftijdsklasse																	
5 jaars lft. klasse	realisatie 2012		2015		2020		2025		2030		2035		2040		groei % in 8 jaar	groei % in 18 jaar	groei % in 28 jaar
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%			
0-4 jr	918.736	5,5%	895.134	5,3%	911.188	5,3%	940.263	5,4%	954.528	5,4%	952.672	5,4%	931.332	5,2%	-0,8%	3,9%	1,4%
5-9	968.692	5,8%	926.870	5,5%	898.184	5,2%	914.764	5,3%	943.581	5,4%	957.641	5,4%	955.826	5,4%	-7,3%	-2,6%	-1,3%
10-14	1.009.231	6,0%	1.008.454	6,0%	932.264	5,4%	903.551	5,2%	919.877	5,2%	948.326	5,3%	962.031	5,4%	-7,6%	-8,9%	-4,7%
15-19	998.095	6,0%	998.181	5,9%	1.023.371	6,0%	946.569	5,4%	917.663	5,2%	933.872	5,3%	961.983	5,4%	2,5%	-8,1%	-3,6%
20-24	1.049.537	6,3%	1.066.496	6,3%	1.055.712	6,2%	1.079.867	6,2%	1.004.106	5,7%	976.268	5,5%	993.118	5,6%	0,6%	-4,3%	-5,4%
25-29	1.011.311	6,0%	1.047.755	6,2%	1.101.307	6,4%	1.092.991	6,3%	1.119.233	6,4%	1.046.744	5,9%	1.021.011	5,7%	8,9%	10,7%	1,0%
30-34	1.009.259	6,0%	1.006.148	6,0%	1.052.562	6,1%	1.104.248	6,4%	1.097.732	6,2%	1.124.541	6,3%	1.054.756	5,9%	4,3%	8,8%	4,5%
35-39	1.071.786	6,4%	998.344	5,9%	1.002.449	5,8%	1.047.046	6,0%	1.097.202	6,2%	1.091.620	6,2%	1.118.311	6,3%	-6,5%	2,4%	4,3%
40-44	1.288.553	7,7%	1.174.672	7,0%	997.411	5,8%	999.834	5,7%	1.043.061	5,9%	1.092.264	6,2%	1.087.246	6,1%	-22,6%	-19,1%	-15,6%
45-49	1.297.305	7,8%	1.282.937	7,6%	1.165.186	6,8%	992.508	5,7%	994.046	5,6%	1.036.655	5,8%	1.085.216	6,1%	-10,2%	-23,4%	-16,3%
50-54	1.216.443	7,3%	1.267.030	7,5%	1.262.237	7,4%	1.148.412	6,6%	980.151	5,6%	981.405	5,5%	1.023.551	5,7%	3,8%	-19,4%	-15,9%
55-59	1.104.542	6,6%	1.149.344	6,8%	1.237.455	7,2%	1.234.468	7,1%	1.124.743	6,4%	961.738	5,4%	963.309	5,4%	12,0%	1,8%	-12,8%
60-64	1.070.490	6,4%	1.044.566	6,2%	1.110.585	6,5%	1.198.364	6,9%	1.198.042	6,8%	1.093.787	6,2%	937.383	5,3%	3,7%	11,9%	-12,4%
65-69	874.056	5,2%	1.013.296	6,0%	991.512	5,8%	1.057.997	6,1%	1.146.002	6,5%	1.149.931	6,5%	1.053.111	5,9%	13,4%	31,1%	20,5%
70-74	649.753	3,9%	715.245	4,2%	937.758	5,5%	921.268	5,3%	988.373	5,6%	1.077.582	6,1%	1.087.645	6,1%	44,3%	52,1%	67,4%
75-79	506.544	3,0%	540.506	3,2%	631.043	3,7%	833.629	4,8%	824.245	4,7%	893.051	5,0%	983.591	5,5%	24,6%	62,7%	94,2%
80-84	368.582	2,2%	388.993	2,3%	432.000	2,5%	512.654	2,9%	685.960	3,9%	686.606	3,9%	756.322	4,2%	17,2%	86,1%	105,2%
85-89	215.887	1,3%	227.704	1,3%	258.177	1,5%	294.947	1,7%	358.300	2,0%	488.916	2,8%	500.337	2,8%	19,6%	66,0%	131,8%
90-94	82.293	0,5%	97.175	0,6%	109.521	0,6%	128.305	0,7%	151.664	0,9%	189.984	1,1%	267.073	1,5%	33,1%	84,3%	224,5%
95+	19.253	0,1%	21.802	0,1%	31.091	0,2%	37.420	0,2%	45.247	0,3%	55.580	0,3%	72.481	0,4%	61,5%	135,0%	276,5%
Totaal	16.730.348	100,0%	16.870.652	100,0%	17.141.013	100,0%	17.389.105	100,0%	17.593.756	100,0%	17.739.183	100,0%	17.815.633	100,0%	2,5%	5,2%	6,5%

Bron: CBS 2012

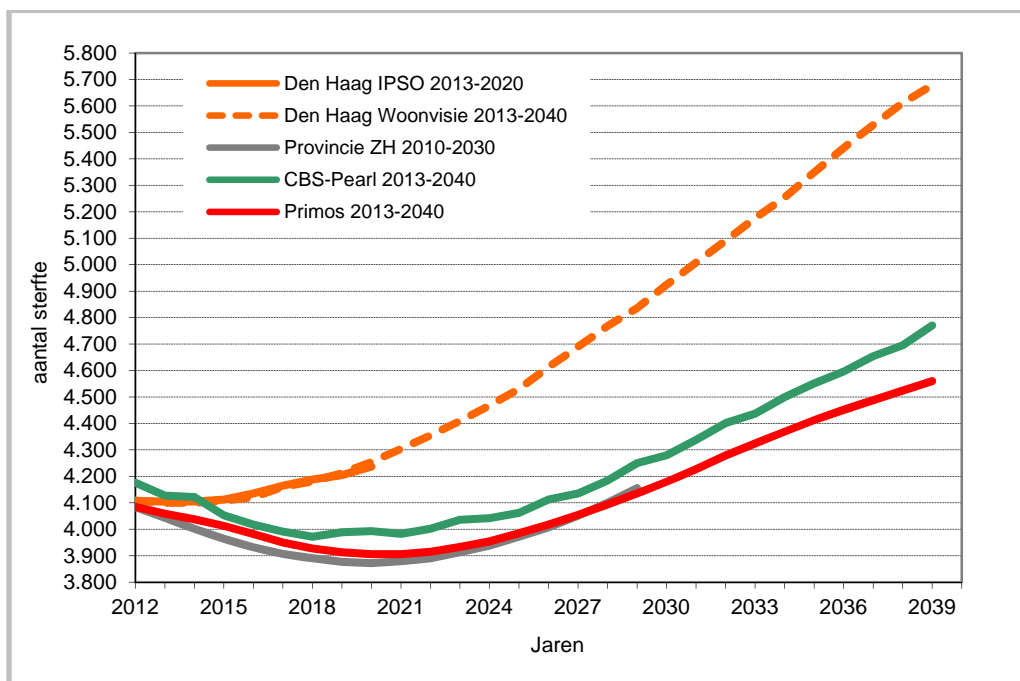
Nederland, CBS lange termijn prognose 2012-2060																	
Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid, aantallen X duizend	realisatie 2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030	2035	2039	2040	groei % in 8 jaar	groei % in 18 jaar	groei % in 28 jaar
inwonertal	16.730	16.778	16.824	16.871	16.920	16.973	17.030	17.086	17.141	17.389	17.594	17.739	17.805	17.816	2,5%	5,2%	6,5%
gemiddelde leeftijd (jr)	40,6	40,8	41,0	41,2	41,5	41,7	41,9	42,0	42,2	43,0	43,7	44,2	44,5	44,6	4,1%	7,7%	9,9%
woningvoorraad	7.268	7.314	7.357	7.402	7.450	7.500	7.551	7.603	7.656	7.908	8.086	8.197	8.262	8.277	5,3%	11,3%	13,9%
gemiddelde woningbezetting	2,30	2,29	2,29	2,28	2,27	2,26	2,26	2,25	2,24	2,20	2,18	2,16	2,15	2,15	-2,7%	-5,5%	-6,5%
baby's en peuters (0-3 jr)	736	727	718	710	709	714	719	726	731	754	764	761	746	742	-0,6%	3,8%	0,9%
kleuters (4-5)	368	368	371	370	365	357	354	355	358	372	381	384	381	379	-2,9%	3,4%	2,8%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	1.622	1.603	1.584	1.567	1.547	1.528	1.516	1.509	1.505	1.512	1.561	1.587	1.590	1.587	-7,2%	-3,8%	-2,2%
vervolgonderwijs (13-18)	1.188	1.192	1.200	1.211	1.220	1.226	1.220	1.207	1.187	1.120	1.090	1.124	1.149	1.153	-0,2%	-8,3%	-3,0%
jeugd (0-19)	3.895	3.871	3.849	3.829	3.815	3.805	3.795	3.780	3.765	3.705	3.736	3.793	3.812	3.811	-3,3%	-4,1%	-2,1%
jongeren (20-29)	2.061	2.081	2.099	2.114	2.122	2.127	2.133	2.146	2.157	2.173	2.123	2.023	2.013	2.014	4,7%	3,0%	-2,3%
middelbaar jong (30-44)	3.370	3.309	3.247	3.179	3.122	3.082	3.057	3.050	3.052	3.151	3.238	3.308	3.269	3.260	-9,4%	-3,9%	-3,2%
bejaarden jong (65-74)	1.524	1.609	1.674	1.729	1.774	1.821	1.867	1.901	1.929	1.979	2.134	2.228	2.185	2.141	26,6%	40,1%	40,5%
Pot. Beroepsbev (15-64)	11.117	11.074	11.050	11.035	11.033	11.032	11.027	11.022	11.008	10.844	10.576	10.339	10.241	10.246	-1,0%	-4,9%	-7,8%
ouderen (55+)	4.891	4.991	5.093	5.199	5.303	5.411	5.519	5.629	5.739	6.219	6.523	6.597	6.620	6.621	17,3%	33,3%	35,4%
bejaarden (65+)	2.716	2.825	2.920	3.005	3.084	3.159	3.239	3.315	3.391	3.786	4.200	4.542	4.710	4.721	24,8%	54,6%	73,8%
bejaarden (75+)	1.193	1.216	1.246	1.276	1.310	1.339	1.372	1.414	1.462	1.807	2.065	2.314	2.525	2.580	22,6%	73,2%	116,3%
bejaarden (85+)	317	327	337	347	358	369	380	389	399	461	555	734	820	840	25,6%	74,9%	164,6%

Bron: CBS 2012

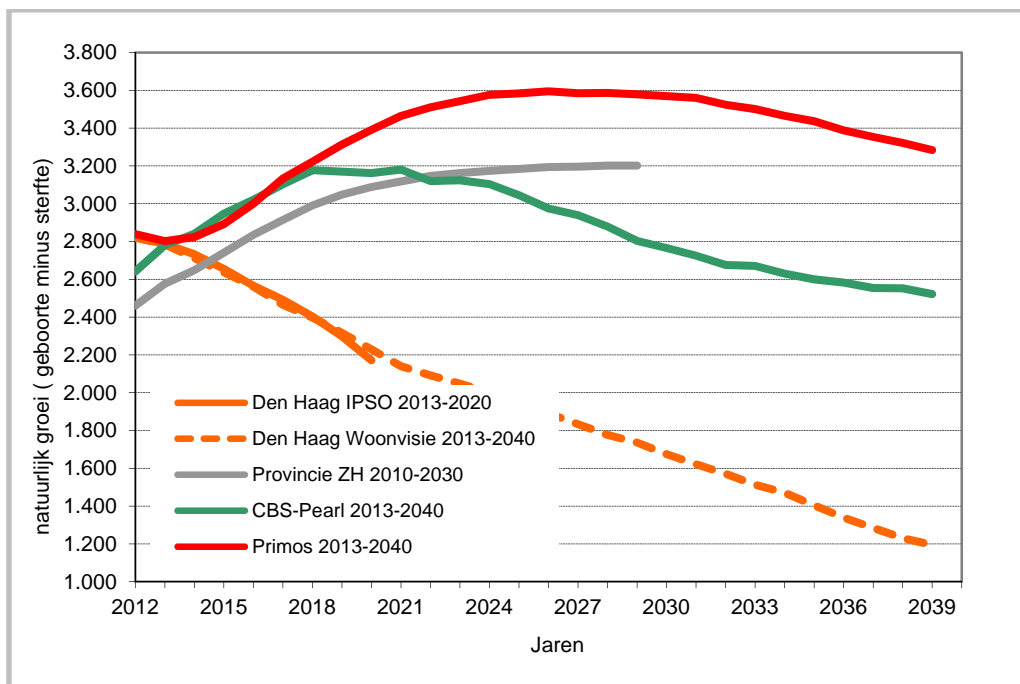
Geboorte voor Den Haag volgens de verschillende prognoses

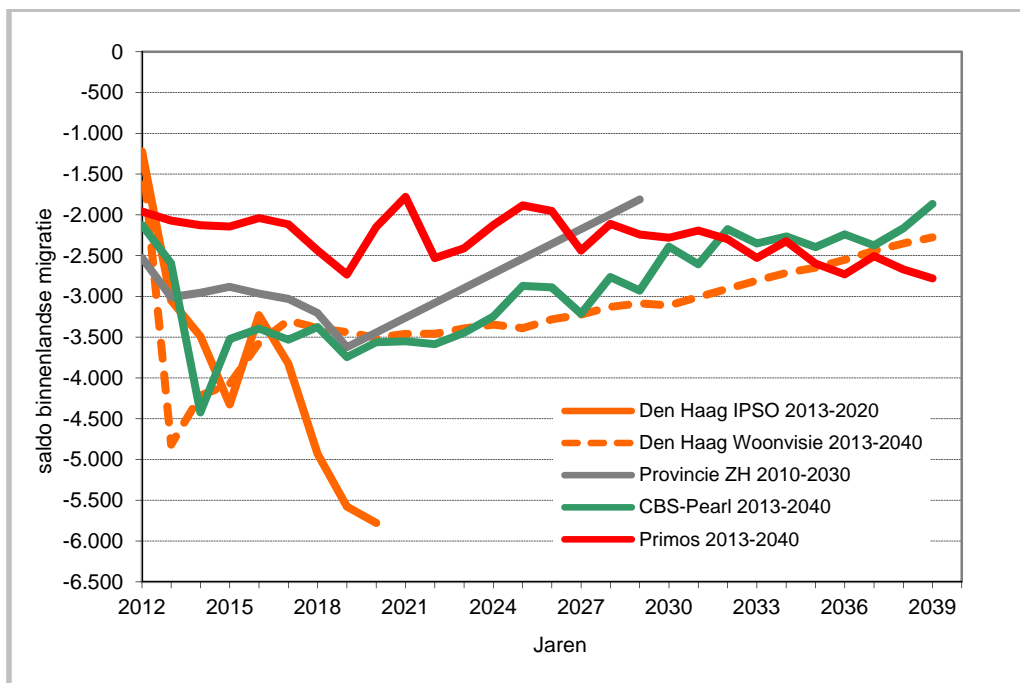
Sterfte voor Den Haag volgens de verschillende prognoses

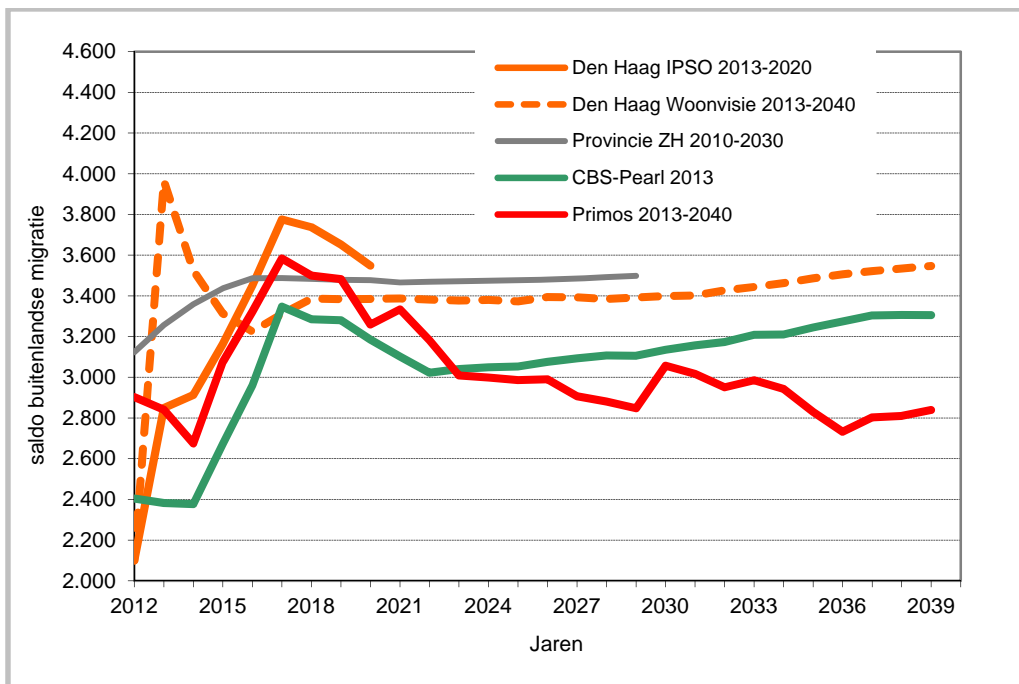
Natuurlijke groei voor Den Haag volgens de verschillende prognoses

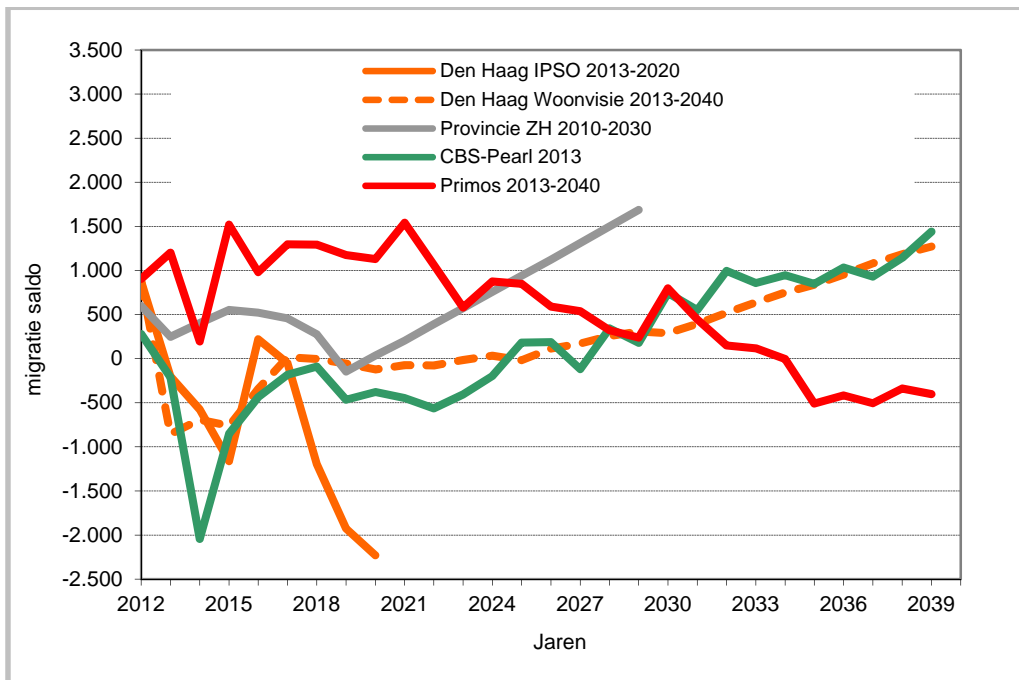
Binnenlands migratie saldo voor Den Haag volgens de verschillende prognoses

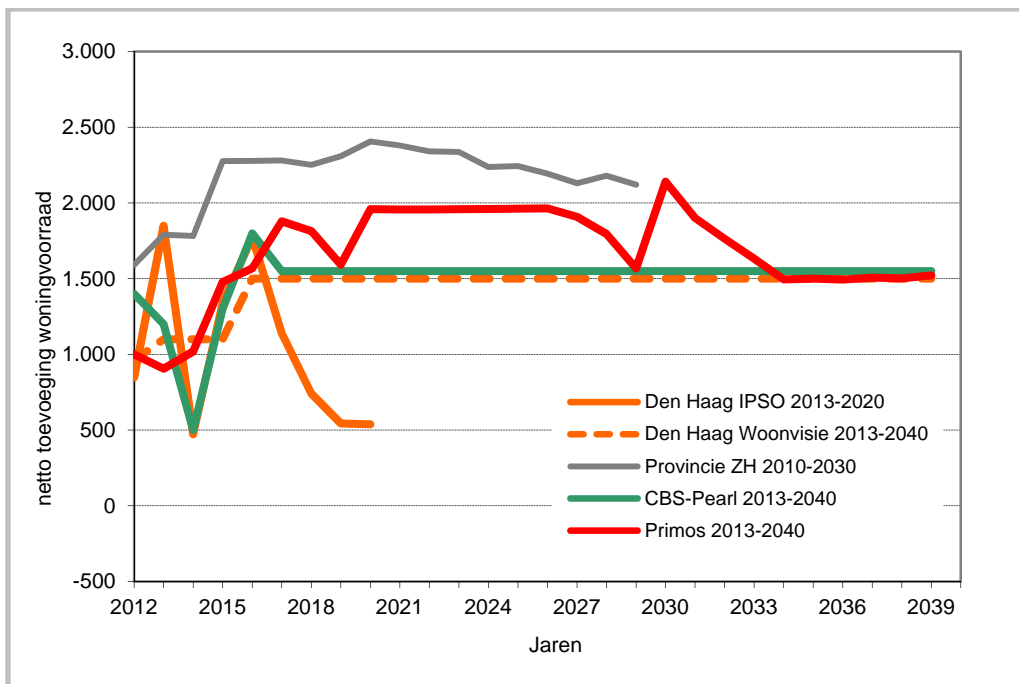
Buitenlands migratie saldo voor Den Haag volgens de verschillende prognoses

Migratie saldo voor Den Haag volgens de verschillende prognoses

Netto woningtoevoegingen voor Den Haag volgens de verschillende prognoses

Groei van de bevolking voor Den Haag volgens de verschillende prognoses

